

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

**| Národný program reforiem
Slovenskej republiky 2018**

apríl 2018

Obsah

Zhrnutie	4
1 Identifikácia výziev slovenskej ekonomiky	6
2 Opatrenia prijaté v roku 2017	8
3 Makroekonomický rámec a strednodobá prognóza	17
4 Plánované opatrenia v štrukturálnych témach	19
4.1 Fiškálna politika a verejné financie	20
4.2 Vzdelávanie, veda a inovácie	24
4.2.1 Regionálne školstvo	26
4.2.2 Vysoké školstvo	27
4.2.3 Veda a výskum	28
4.3 Zamestnanosť, penzijný systém a sociálna inklúzia	29
4.3.1 Zamestnanosť	33
4.3.2 Penzijný systém	35
4.3.3 Sociálna inklúzia	36
4.4 Zdravie	37
4.5 Modernizácia verejnej správy a podnikateľské prostredie	41
4.5.1 Modernizácia verejnej správy	43
4.5.2 Podnikateľské prostredie	46
4.6 Dopravná infraštruktúra	48
4.7 Environmentálna udržateľnosť a energetika	51
5 Politika súdržnosti EÚ	53
6 Inštitucionálny rámec stratégie Európa 2020 a NPR	55
Príloha č. 1: Národné ciele stratégie Európa 2020 a iné indikátory	56

Zoznam boxov

Box 1: Podpora nájomného bývania.....	32
Box 2: Bariéry vyššej zamestnanosti matiek na Slovensku	34
Box 3: Invalidné dôchodky.....	35
Box 4: Revízia výdavkov na zdravotníctvo II	40
Box 5: Efektívnosť samospráv.....	42

Zoznam grafov

Graf 1: Sledované výsledkové ukazovatele, štandardná odchýlka od priemeru OECD a EÚ	6
Graf 2: „Disagregácia“ výsledkových ukazovateľov pomocou doplnkových indikátorov, štandardná odchýlka od priemeru ostatných krajín	6
Graf 3: Príspevky k rastu HDP na Slovensku, 2011 – 2021 (v p. b.).....	17
Graf 4: Štruktúra spotrebiteľskej inflácie – medziročné príspevky zložiek CPI (v p. b.).....	17
Graf 5: Efektívna daňová sadzba DPH (%)	22
Graf 6: Efektívna daňová sadzba DPPO (% , výber dane na čistom prevádzkovom prebytku)	22
Graf 7: Verejné výdavky na vzdelávanie, 2014	24
Graf 8: Priemerné platy pedagógov nižšieho sekundárneho vzdelávania v pomere k platom zamestnancov s VŠ vzdelaním (2015).....	24
Graf 9: Vstupy a výstupy pre výskum a vývoj ako % priemeru V3	25
Graf 10: Výsledky testovania PISA (priemer bodov)	25
Graf 11: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti.....	29
Graf 12: Dlhodobá nezamestnanosť (v %, 3Q 2016, 3Q 2017).....	29
Graf 13: Nízkokvalifikovaná pracovná sila na trhu.....	30
Graf 14: Výsledky Rómov vo vzdelávaní a na trhu práce (2016)	30
Graf 15: Vzťah miery nezamestnanosti a voľných pracovných miest v čase (Beveridgova krivka).....	31
Graf 16: Indikátory prehrievania trhu práce (normalizované v %)	31
Graf 15: Čistá zmena spôsobená migráciou (podľa pôvodu, tis. osôb).....	31
Graf 17: Podiel obývaných domácností podľa vlastníctva (2016)	32
Graf 18: Podiel štátnej podpory na bývanie podľa účelu	32
Graf 19: Vstup alebo návrat na trh práce po narodení dieťaťa v mesiacoch (len trvalý pracovný pomer)	34
Graf 20: Vstup alebo návrat na trh práce po narodení dieťaťa v mesiacoch (trvalý pracovný pomer a práca na dohodu)	34
Graf 21: Verejné výdavky na zdravotníctvo, 2016 (% HDP).....	37
Graf 22: Liečiteľná úmrtnosť, 2015 (štandardizovaná na 100 tis. obyvateľov)	37
Graf 23: Efektívnosť zdravotníctva krajín OECD	38
Graf 24: Záväzky 13 fakultných a univerzitných nemocníc rezortu zdravotníctva (31.12.17, mil. eur).....	38
Graf 25: Bodové hodnotenie v rebríčku Doing Business (metodika DB 2018).....	41
Graf 26: Porovnanie jednotlivých oblastí SK v rebríčku Doing Business (štand. odchýlka od priemeru OECD).....	41
Graf 27: Dĺžka konania v dňoch, občianske a obchodné veci, 2014	42
Graf 28: Miera vybavenosti konaní V4, občianske a obchodné veci v %, 2010-2014	42
Graf 29: Výdavky kapitoly MDV SR a ním zriadených organizácií na dopravu (v mld. eur)	48
Graf 30: Kapitálové výdavky NDS a ŽSR + platba za dostupnosť v PPP projektoch (v mld. eur).....	48
Graf 31: Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest na Slovensku (v km).....	49
Graf 32: Výdavky SSC (mil. eur) a stav ciest I. triedy.....	49
Graf 33: Miera recyklácie komunálneho odpadu	51
Graf 34: Priemerné vystavenie obyvateľstva PM _{2,5} v µg/m ³ (2015, odhadované hodnoty)	51
Graf 35: Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, druhé PO 2007 – 2013, (mil. eur)	53

Zhrnutie

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2018 (NPR) popisuje štrukturálne opatrenia, ktoré vláda SR plánuje realizovať najmä v najbližších dvoch rokoch. Nový komplexný prístup stanovovania priorít, ktorý okrem HDP berie do úvahy aj ďalšie aspekty kvality života, opätovne identifikoval ako pretrvávajúce najväčšie výzvy slovenského hospodárstva trh práce, zdravotníctvo a základné školstvo.

V roku 2017 sa vytvorilo 51 tisíc nových pracovných miest a **miera nezamestnanosti poklesla na najnižšiu úroveň od vzniku SR** (7,7 % vo štvrtom kvartáli 2017). Jej ďalší pokles by mali priniesť opatrenia zamerané najmä na znižovanie dlhodobej nezamestnanosti, ktorých implementácia bude pokračovať aj v roku 2018. Podporí sa rekvalifikácia a vzdelávanie zamestnancov a uchádzačov o zamestnanie (UoZ) na základe potrieb zamestnávateľov vo vybraných sektoroch. Podporí sa **budovanie kapacít zariadení starostlivosti o deti do troch rokov**, ktoré uľahčí matkám návrat na trh práce. V priebehu roka 2018 sa vyhlásia nové projektové výzvy na podporu integrácie ľudí z marginalizovaných rómskych komunít (MRK).

Rezort školstva bude realizovať opatrenia z revízie výdavkov na vzdelávanie, ktorá sa uskutočnila v roku 2017. Pokračuje **zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania** najmä zvyšovaním plátov učiteľov v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR. Zlepší sa väzba medzi odmeňovaním učiteľov a kvalitou. Novela zákona bude motivovať viac škôl i zamestnávateľov zapojiť sa do **duálneho vzdelávania**. V oblasti vysokého školstva sa **reformuje akreditačná komisia** a proces akreditácie, upraví sa vnútorné riadenie verejných vysokých škôl, profesijne orientované vysokoškolské študijné programy zabezpečia lepšiu prepojenosť s trhom práce. V rokoch 2018 a 2019 sa podporí rekonštrukcia vysokoškolských internátov.

Revízia výdavkov na zdravotníctvo z roku 2016 identifikovala viacero dôležitých systémových problémov a aj ich riešenia. Postupná implementácia záverov revízie priebežne zlepšuje nákladovú efektívnosť vybraných častí systému. Od roku 2018 začala plná prevádzka niektorých funkcií systému **eHealth**. V priebehu tohto roka by mali byť postupne integrovaní do tohto systému aj poskytovatelia záchranej zdravotnej služby. Postupne sa zavádza **systém úhrad za diagnostickú skupinu (DRG)**. V roku 2017 prešlo zhruba 93 % nemocníc na aspoň čiastočnú úhradu pomocou DRG. Na začiatku roka 2018 sa spustil päťročný proces konvergencie individuálnych sadzieb jednotlivých nemocníc do jednej celoslovenskej sadzby. V oblasti liekovej politiky sa realizujú opatrenia vedúce k zníženiu cien a k zníženiu ich nadspotreby. **Centrálné obstarávanie** by sa malo rozšíriť aj na oblasť nákladovo neefektívnych liekov. V roku 2018 sa bude venovať pozornosť pretrvávajúcemu problému reexportu liekov, ktorý sa objavil aj po schválení zákona o liekoch a zdravotníckych pomôckach. Dôjde k budovaniu pevnej siete urgentných príjmov nad rámec existujúcej siete pohotovostnej ambulantnej služby. V diagnostike bude postupne dochádzať k zavádzaniu štandardných diagnostických a terapeutických postupov.

Projekt Hodnota za peniaze je nástrojom vlády na zlepšovanie efektívnosti verejných výdavkov, ktorým vláda zvyšuje hodnotu verejných služieb a prispieva k vyrovnanému rozpočtu. Stanovil sa proces hodnotenia veľkých investičných projektov s aktívnejšou úlohou rezortu financií. V tomto roku prebieha revízia výdavkov zameraná na pôdohospodárstvo, začlenenie skupín ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, a zamestnanosť a odmeňovanie vo verejnej správe. Zároveň bola zriadená Implementačná jednotka, ktorá sleduje plnenie opatrení definovaných v revíziách výdavkov.

Pokračuje boj proti daňovým únikom a pozitívny vývoj úspešnosti výberu DPH. Na boj proti daňovým únikom a zlepšenie výberu daní zavedie finančná správa interné posudzovanie spoľahlivosti daňových subjektov. Pre zefektívnenie vymáhania daňových nedoplatkov sa zavedie systém posudzovania rizikovosti daňových dlžníkov. Analytické kapacity finančnej správy sa posilnia vybudovaním centrálnej analytickej jednotky. Zavedie sa elektronická fakturácia a elektronické registračné pokladnice prepojené on-line so systémami finančnej správy. Implementuje sa ročné zúčtovanie sociálneho poistenia.

Lepšie fungovanie verejnej správy by mali priniesť viaceré opatrenia. V roku 2017 vstúpil do platnosti tzv. protischránkový zákon, ktorý by mal priniesť transparentnosť do obchodov medzi štátom a súkromným sektorom. Analytické kapacity štátu sa posilnia na viacerých ministerstvách a iných inštitúciách.

K **zniženiu administratívnej záťaže podnikateľského prostredia** prispeje rozširovanie podpory elektronickej a automatizovanej komunikácie s finančnou správou, implementácia opatrení lepšej regulácie, či ďalšia optimalizácia služieb obchodného registra. MH SR predstaví nový balíček opatrení, ktorý zníži byrokratickú záťaž podnikateľov a zjednoduší podnikanie na Slovensku .

Pozornosť v súdnictve bude zameraná na **riešenie problému starých exekučných konaní** a na implementáciu záverov a odporúčaní vyplývajúcich zo *Správy k stave justície* vypracovanej organizáciou CEPEJ¹. Pripraví sa reforma opatrovníckeho práva, ktorej cieľom je zlepšiť postavenie osôb so zdravotným postihnutím, zlepšiť ochranu seniorov. V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR sa pripraví zákon o justičnej štátnej službe.

NPR vychádza zo špecifických odporúčaní Rady EÚ pre Slovensko z roku 2017 a hodnotenia ich plnenia Európskou komisiou z marca 2018. Financovanie opatrení NPR bude zabezpečené v rámci stanovených limitov výdavkov a počtu zamestnancov kapitol štátneho rozpočtu.

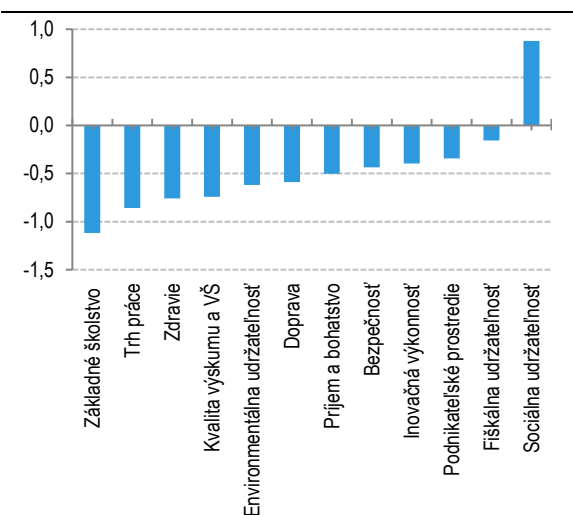
¹ The European Commission for the Efficiency of Justice – Európska komisia pre efektívne súdnictvo.

1 Identifikácia výziev slovenskej ekonomiky

Najväčšie výzvy z pohľadu zaostávania oproti zahraničiu predstavuje kvalita základného školstva, trh práce a kvalita zdravotnej starostlivosti². S výnimkou sociálnej udržateľnosti meranej príjmovými nerovnosťami dosahuje Slovensko vo všetkých ostatných sledovaných výsledkových ukazovateľoch podpriemerné hodnoty.

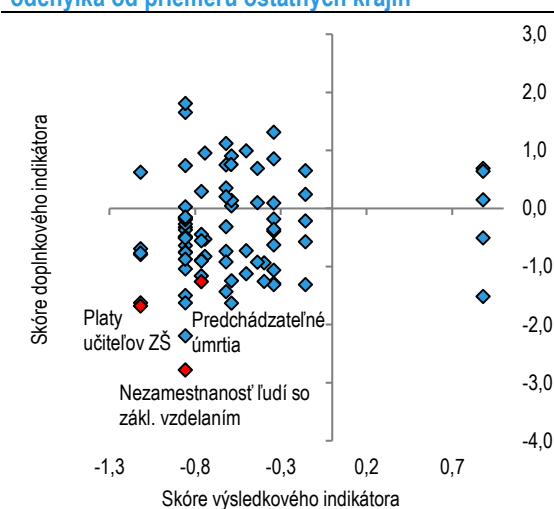
Výsledkové ukazovatele sú spárované s doplnkovými indikátormi (Graf 2), ktoré široko definovaný problém (napríklad trh práce) disagregujú na menšie, uchopiteľnejšie oblasti (napr. nezamestnanosť ľudí so základným vzdelaním alebo predchádzateľné úmrtia v kvalite zdravia³). Body v ľavom dolnom kvadrante tak obsahujú podpriemerné výsledkové a zároveň doplnkové ukazovatele. V ľavom hornom kvadrante sú oblasti, v ktorých dosahujeme podpriemerné výsledky, no s nadpriemernými vstupmi (napr. nízky počet citácií a vysoká miera absolventov doktorandského štúdia).

Graf 1: Sledované výsledkové ukazovatele, štandardná odchýlka od priemeru OECD a EÚ

Zdroj: IFP

Graf 2: „Disagregácia“ výsledkových ukazovateľov pomocou doplnkových indikátorov, štandardná odchýlka od priemeru ostatných krajín

Zdroj: IFP

Medzinárodne porovnateľné výsledky školstva meriame na úrovni základných škôl testovaním 15-ročných študentov PISA. Výsledky Slovenska sa v roku 2015 opäť zhoršili, zaostávame za krajinami OECD, aj za regiónom. Zatiaľ čo v minulosti sme mali horšie výsledky najmä znevýhodnených skupín (aj v porovnaní so zahraničím), v roku 2015 sa zhoršili už všetci žiaci. Aj vzhľadom na to, že počet žiakov v regionálnom školstve od roku 1990 klesal, výdavky na žiaka relatívne k HDP postupne rástli, no stále sú významne pod priemerom OECD. Vyrovnávanie šancí znevýhodnených detí cez vzdelanie je pre Slovensko veľkou výzvou.

Doplňujúce indikátory naznačujú, že hlavnou výzvou trhu práce je dlhodobá nezamestnanosť a zamestnávanie UoZ so základným vzdelaním. Dlhodobá nezamestnanosť a s ňou súvisiaca strata zručností je ďalšou bariérou lepších výsledkov slovenského pracovného trhu. Z pohľadu vekového rozdelenia je situácia na trhu práce horšia najmä u starších (vo veku 55 až 64 rokov) a u žien. Podiel nezamestnanosti mladých na celkovej nezamestnanosti je nižší ako priemer krajín OECD, aj keď ich miera nezamestnanosti je vyššia ako priemer.

² Tieto priority boli identifikované v aktualizácii metodiky identifikácie priorít Slovenska (Lafférová, 2017).

³ Miera odvrátiteľnej úmrtnosti sa často používa ako ukazovateľ kvality zdravotnej starostlivosti a pozostáva z dvoch indikátorov. Prvý indikátor **Liečiteľná úmrtnosť** (prezentovaný vyššie) zahŕňa úmrtia, ktoré je možné odvrátiť včasným a adekvátnym zásahom zdravotnej starostlivosti a liečbou. Okrem liečiteľných úmrtí sa používa aj indikátor **Predchádzateľná úmrtnosť**. Tej sa dá predchádzať pomocou preventívnych vyšetrovaní a včasnou diagnostikou. Oba ukazovatele spolu predstavujú komplexný indikátor nazývaný **Odvratiteľná úmrtnosť**.

Slovensko zaostáva v počte predchádzateľných úmrtí, ktorým sa dalo zabrániť kvalitnou zdravotnou starostlivosťou, a Slováci zároveň prežijú takmer najmenej rokov zdravého života v EÚ. Aktualizovaný model, ktorý bol použitý v štúdií o zdravotníctve⁴, naznačuje vysokú neefektívitu vynakladaných zdrojov.

⁴ Filko, M. a kol. (2012): [Málo zdravia za veľa peňazí: Analýza efektívnosti slovenského zdravotníctva](#). Ekonomická analýza 28, Inštitút finančnej politiky

2 Opatrenia prijaté v roku 2017

Odpočet plnenia úloh akčného plánu NPR je vecne usporiadaný podľa jednotlivých špecifických odporúčaní, ktoré boli schválené na zasadnutí júnového summitu Európskej rady a v júli 2017 prijaté Radou⁵.

1. Fiškálna politika a efektívnosť zdravotníctva

Špecifické odporúčanie Rady: Vykonávať svoju fiškálnu politiku v súlade s požiadavkami preventívnej časti Paktu stability a rastu, čo znamená, že je potrebné vynaložiť značné finančné úsilie v roku 2018. Pri prijímaní politických opatrení by sa malo zohľadniť dosiahnutie zámerov fiškálnej politiky, ktoré prispievajú k posilneniu prebiehajúceho oživenia, ako aj k zaisteniu udržateľnosti verejných financií na Slovensku. Zlepšiť nákladovú účinnosť systému zdravotnej starostlivosti vrátane implementácie projektu Hodnota za peniaze.

V roku 2017 pokračovala implementácia opatrení, ktoré boli identifikované v rámci revízie výdavkov v sektore zdravotníctva. Plánovaná úspora v roku 2018 pri plnej implementácii opatrení predstavuje 190 mil. eur. Dlhodobá plánovaná elektronizácia (eHealth) ako aj zavedenie platieb za diagnostickú skupinu sú v procese postupnej implementácie a zostávajú hlavnými prioritami v zdravotníctve. Došlo k definovaniu základnej siete poskytovateľov nepretržitej záchranej služby. Bola prijatá novela zákona o liekoch, ktorá upresňuje podmienky pri preplácaní liekov na výnimku. Nad rámec revízie táto novela upravuje a zjednodušuje vstup inovatívnych a generických liekov na trh.

Fiškálna politika

Výsledky a ciele rozpočtovej politiky sú špecifikované v Programe stability SR na roky 2018 až 2021 (bude doplnené z finálnej verzie Programu stability).

Zdravotníctvo

Revízia výdavkov na zdravotníctvo v roku 2016 identifikovala potenciál pre zvýšenie efektívnosti celého systému. Pri úplnom naplnení úsporných opatrení na rok 2018 by tak mohlo dôjsť k úspore vo výške 190 mil. eur. Tieto zdroje môžu byť následne použité na zdravotnú starostlivosť tak, aby efektívne prispeli k znižovaniu úmrtnosti odvrátenej systémom včasnej zdravotnej starostlivosti.

Tabuľka 1: Úsporné opatrenia MZ SR a ich plnenie

v mil. eur	2017	Plnenie k 30.9.2017 (bude update)	2018	2019	Potenciálna úspora
Opatrenia znižujúce výdavky VZP	143	69	159	165	268
Nadspotreba liekov - zavedenie predpisových limitov pre ambulantných poskytovateľov	20	18	20	20	59
Výnimky na lieky - zavedenie pravidiel pre preplácanie výnimiek	10	1	10	10	10
Potenciálne nákladovo neefektívne lieky - centrálny nákup liekov ZP	25	-3	25	25	42
Špeciálny zdravotnícky materiál - zníženie cien (referencovanie)	35	16	45	45	55
Zdravotnícke pomôcky - referencovanie a revízne činnosti	15	4	15	15	15
SVLZ - zníženie jednotkových cien a limitov CT a MR vyšetrení	10	8	16	22	25
SVLZ - zavedenie limitov pre ambulantných poskytovateľov	3	5	3	3	37
Zlepšenie revízných činností VŠZP	25	20	25	25	25
Opatrenia znižujúce výdavky nemocníc (podriadených organizácií MZ SR)	31	-9	31	31	95
Optimalizácia prevádzkových nákladov	5	-1	5	5	10
Optimalizácia medicínskych procesov	15	-26	15	15	74
Optimalizácia nákupu liekov a ŠZM	8	4	8	8	8
Hospodárne obstarávanie zdravotníckej techniky	3	14	3	3	3

Zdroj: Implementačná jednotka (ÚPVII)

⁵ Špecifické odporúčania pre Slovensko 2017

Dlhodobu sa realizuje viaceru projektov, ktoré prispejú k vyššej efektívnosti a transparentnosti zdravotníctva:

- **Elektronizácia zdravotníctva a Elektronické služby zdravotníctva.** V priebehu roka 2017 dochádzalo k postupnému pripájaniu lekárov do prostredia *eHealth*. Boli distribuované elektronické preukazy zdravotného poistenia (ePZP), ktoré umožňujú prístup do systému. Prijala sa legislatíva, ktorá zjednodušuje používanie Pacientskeho sumáru. Prebieha aj postupný proces čistenia dát, aby Pacientsky sumár obsahoval všetky život zachraňujúce dáta potrebné pre poskytnutie kvalitnej zdravotnej starostlivosti.
- **Zavedenie platieb za diagnostickú skupinu.** Legislatívne zmeny z roku 2016 umožnili nemocniciam zaviesť DRG ako spôsob platby zmlúv so zdravotnými poisťovňami, pričom najmenej 20 % platieb musí prebehnúť použitím tejto metodiky. V priebehu roka 2017 prešlo približne 93 % nemocníc na aspoň čiastočnú úhradu pomocou DRG⁶.
- **Redefinovanie typov nemocníc a zefektívnenie starostlivosti.** MZ SR pripravilo vlastný návrh stratifikácie, ktorý bol zverejnený v rámci príloh čerpania EÚ fondov z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) v prvej polovici novembra 2016. V roku 2017 bola prijatá legislatíva upravujúca nový systém urgentných príjmov. V rámci nej bola definovaná pevná sieť poskytovateľov nepretržitej zdravotnej starostlivosti ako aj ich personálne a technické vybavenie.

V oblasti liekovej politiky bola v priebehu roka 2017 pripravená legislatíva, ktorej cieľom je zmena systému preplácania liekov a zvýšenie dostupnosti nových liekov. Schválená novela zákona o úhradách liekov a zdravotníckych pomôcok zaviedla presné podmienky, ktoré upravujú preplácanie liekov na výnimku. Predmetná novela zákona o liekoch tiež zabezpečí rýchlejší vstup inovatívnych a generických liekov na slovenský trh.

2. Dlhodobá nezamestnanosť a zamestnanosť žien a vzdelávanie

Špecifické odporúčanie Rady: Zlepšiť aktivačné opatrenia pre znevýhodnené skupiny, a to aj vykonávaním akčného plánu pre dlhodobu nezamestnaných a poskytovaním individualizovaných služieb a cielenej odbornej prípravy. Zlepšiť pracovné príležitosti pre ženy, a to najmä rozšírením cenovo dostupnej a kvalitnej starostlivosti o deti. Zlepšiť kvalitu vzdelávania a zvýšiť účasť Rómov v inkluzívnom hlavnom prúde vzdelávania.

Implementovali sa viaceré nástroje na integráciu dlhodobu nezamestnaných, vrátane profilácie a individualizovaného poradenstva. Zatraktívni sa príspevky na podporu pracovnej mobility a bola prijatá legislatíva na rozvoj sociálnej ekonomiky. Po vytvorení legislatívneho rámca pre činnosť zariadení starostlivosti o deti do troch rokov sa pripravili podmienky finančnej podpory pre čerpanie finančných zdrojov z EÚ. Pokračujú projekty na podporu terénnej sociálnej práce a komunitných centier, takisto projekty podporujúce inkluzívny model vzdelávania. V rámci hodnotenia inklúzie MRK sa spustil projekt monitorovania a hodnotenia Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020. Pokračuje sa v rozširovaní kapacít materských škôl. Platy pedagogických zamestnancov rásť od roku 2013, v roku 2016 sa zvýšili dvakrát - o 4 % a od septembra o ďalších 6 %, od septembra 2017 taktiež o 6 %.

Služby zamestnanosti

Revízie výdavkov na politiky trhu práce⁷ identifikovali priestor na zlepšenie prevádzkovej efektívnosti úradov práce a možnosti realokácie zdrojov na nástroje aktívnych opatrení trhu práce (AOTP) a prevádzku. Na základe interného vyhodnocovania efektívnosti činností úradov práce pokračovala aj v roku 2017 realokácia zamestnancov na frekventovanejšie a náročnejšie činnosti.

V roku 2016 MPSVR SR prijalo **akčný plán⁸** pre implementáciu viacerých foriem podpory **integrácie dlhodobu nezamestnaných na trhu práce:**

⁶ [Priebežná implementačná správa](#) (október 2017).

⁷ [Pilotná štúdia revízie výdavkov na služby zamestnanosti](#) (október 2016) a [Revízia výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky](#) (júl 2017).

⁸ [Akčný plán na posilnenie integrácie dlhodobu nezamestnaných na trh práce v SR.](#)

- V priebehu roka 2017 sa zaviedla **profilácia** na základe individuálneho posúdenia UoZ. Výsledok profilácie je relevantný pre odporúčanie a poskytovanie adekvátnych služieb zamestnanosti a pridelovanie aktivačných opatrení.
- Od septembra 2017 sa začala vykonávať aktívna podpora pre ťažko umiestniteľných dlhodobo nezamestnaných UoZ prostredníctvom **individualizovaných poradenských aktivít** zameraných najmä na zhodnotenie celkového potenciálu UoZ z hľadiska uplatniteľnosti na trhu práce. Predpokladaný počet podporených osôb cieľovej skupiny predstavuje 32 000 do roku 2020⁹.
- Na realizácii aktivít individualizovaného poradenstva sa bude podieľať **129 novoprijatých odborných poradcov** v maximálnom rozsahu 45 hodín/15 stretnutí pre jedného dlhodobo nezamestnaného UoZ.
- V marci sa začal realizovať národný projekt „Cesta na trh práce“ na **podporu zníženia najmä dlhodobej nezamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch** s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti. V rámci všetkých aktivít bolo v roku 2017 vytvorených 4 653 pracovných miest. V priebehu roka bolo na úrady práce v najmenej rozvinutých okresoch prijatých 53 odborných poradcov pre poskytovanie individualizovaných služieb UoZ.
- Národný projekt „Reštart - Príležitosť pre dlhodobo nezamestnaných vrátiť sa na trh práce“ má od júla 2017 za cieľ **motivovať dlhodobo nezamestnaných UoZ k nájdeniu si zamestnania**. Pre skupinu dlhodobo nezamestnaných dlhšie ako 24 mesiacov **opatrenie** prispeje k **získaniu a obnove pracovných návykov** u zapojených zamestnávateľov. Do konca roka 2017 bolo podporených 1 907 ľudí z cieľovej skupiny.

V roku 2017 pokračovala **implementácia** viacerých nových alebo modifikovaných **národných projektov na podporu zamestnateľnosti ostatných znevýhodnených skupín na trhu práce** (UoZ do 29 rokov, UoZ starší ako 50 rokov a občania so zdravotným postihnutím).

Na podporu rozvoja **sociálnej ekonomiky** schválil parlament v marci 2018 nový zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, ktorý definuje pravidlá pre fungovanie sociálnych podnikov a formy ich podpory. Cieľom je aj podpora zamestnávania znevýhodnených UoZ, vrátane dlhodobo nezamestnaných, osôb so zdravotným postihnutím a zraniteľných skupín osôb v integračných podnikoch.

Zosúladovanie pracovného a rodinného života

Za účelom podpory zosúladenia pracovného a rodinného života sa naďalej podporujú zariadenia starostlivosti pre deti do troch rokov a materské školy (pre deti vo veku 3 až 6 rokov). Po schválení tzv. jasličkového zákona v roku 2017, ktorý definuje legislatívny rámec pre činnosť **zariadení starostlivosti o deti do troch rokov**, sa pripravili podmienky finančnej podpory pre čerpanie finančných zdrojov z EÚ v programovom období na roky 2014 až 2020.

V období od októbra 2017 do júna 2018 boli vyhlásené výzvy na podporu flexibilných foriem starostlivosti o deti a flexibilných pracovných miest s finančnou alokáciou 3,3 mil. eur pre viac rozvinuté, respektíve 10 mil. eur pre menej rozvinuté regióny¹⁰.

Vzdelávanie

Zo 77,2 mil. eur alokovaných na **rozširovanie kapacít materských škôl** v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) bolo v roku 2017 schválených 158 projektov v celkovom objeme 43 mil. eur, čo by malo vytvoriť 4 780 nových miest v materských školách. Zo 14,5 mil. eur vyčlenených v rezorte školstva sa ku koncu roka 2017 rozšírili kapacity materských škôl o 204 nových tried (z plánovaných 227) a 19 tried bolo udržaných naďalej v prevádzke (napr. rekonštrukciou, riešením havarijných stavov; z plánovaných 22).

⁹ V januári 2018 dosiahol počet UoZ nezamestnaných dlhšie ako 12 mesiacov približne 85 000.

¹⁰ Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života ([OP Ľudské zdroje DOP 2017/3.2.1/01](#) a [OP Ľudské zdroje DOP 2017/3.2.1/02](#)).

Od januára 2018 štát uhrádza približne pre 5 400 detí **príspevok na čiastočnú úhradu nákladov za deti z rodín v hmotnej núdzi** počas celej doby ich dochádzky do materskej školy, čím sa podporuje ich participácia na predprimárnom vzdelávaní.

Platy pedagogických, odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl sa od septembra 2017 **zvýšili o 6 %**.

V septembri 2017 bola zverejnená finálna verzia dokumentu *Učiace sa Slovensko*, ktorý bude slúžiť ako podklad **Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania na Slovensku do roku 2027**.

Integrácia sociálne vylúčených ľudí a marginalizovaných rómskych komunít

V rámci projektu „Škola otvorená všetkým“ s alokáciou 25 mil. eur z ESF bolo k januáru 2018 podporených 130 škôl, ktoré uplatňujú **inkluzívny model vzdelávania**, 17 831 žiakov ZŠ so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školách zapojených do aktivít zameraných na podporu inkluzívneho modelu vzdelávania a 1 301 pedagogických a odborných zamestnancov zapojených do aktivít na zvýšenie profesijných kompetencií. V rámci dopytovo orientovanej výzvy „V základnej škole úspešnejší“ s alokáciou 50 mil. eur z ESF zameranej na zvýšenie inkluzívnosti vzdelávania, prostredníctvom ktorej základné školy môžu žiadať o finančný príspevok na vlastné projekty určené na vytvorenie nových pracovných miest pre pedagogických asistentov, asistentov učiteľa a inkluzívny tím, bolo k januáru 2018 schválených 215 zmlúv v celkovom objeme 19 mil. eur. Zazmluvnené projekty sú už čiastočne v implementácii.

Pokračujú projekty **na podporu inklúzie vylúčených komunít** v gescii MPSVR SR. Národný projekt podpory rozvoja poskytovateľov **vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni** má za cieľ sociálnu inklúziu osôb v nepriaznivej sociálnej situácii, ohrozených sociálnym vylúčením alebo s obmedzenou schopnosťou sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy. K októbru 2017 bolo vo výkone 96 poskytovateľov v komunitnom centre, nízkoprahovom dennom centre alebo nízkoprahovej sociálnej službe pre deti a rodinu (z toho 60 verejných poskytovateľov a 36 neverejných poskytovateľov, celkovo s 264 zamestnancami). Počet klientov zúčastnených na pravidelných aktivitách predstavuje 25 311 (z toho 14 571 žien a 10 740 mužov).

Terénna sociálna práca v gescii MPSVR je finančne podporená v rámci národného projektu „*Terénna sociálna práca v obciach I.*“ (obdobie október 2015 až september 2019). Projekt je zameraný na pomoc osobám, ktoré žijú v riziku chudoby, sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo sú sociálne vylúčené. Pomoc je poskytovaná formou priamej podpory týchto osôb, alebo zvyšovaním dostupnosti a kvality služieb, celkovej sociálnej infraštruktúry a ďalších nástrojov pomoci prostredníctvom napríklad preventívnych opatrení, vzdelávania, odbornej prípravy alebo zdravotnej starostlivosti. Aktuálne je do projektu zapojených 235 subjektov (224 obcí a 9 mimovládnych organizácií) a 556 pracovníkov terénnej sociálnej práce. Ide o pokračovanie podpory z predošlého programového obdobia.

Inklúziu a integráciu obyvateľov z MRK podporujú aj viaceré projekty financované z EÚ zdrojov v gescii Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity (ÚSVRK) a MV SR. Do konca roka 2017 sa do projektov podpory **terénnej sociálnej práce a komunitných centier v obciach s prítomnosťou MRK** zapojilo 142 obcí¹¹ a 55 prevádzkovateľov¹². Zefektívnili sa možnosti zapojenia vybraných obcí do viacerých národných projektov, ktoré by mali zlepšovať sociálne postavenie a situáciu Rómov.

V decembri 2017 bola vyhlásená výzva na projekt na **podporu predprimárneho vzdelávania** s cieľom zvýšenia počtu detí z MRK v materských školách. V roku 2017 bol spustený národný projekt „*Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity*“. Zameriava sa na **monitorovanie a hodnotenie dosahovaného pokroku vrátane plnenia cieľov** stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020.

¹¹ Národný projekt „*Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít*“

¹² Národný projekt „*Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK - I. fáza*“.

3. Efektívnosť a transparentnosť verejnej správy, podnikateľské prostredie

Špecifické odporúčanie Rady: Zvýšiť konkurenciu a transparentnosť vo verejnom obstarávaní a posilniť boj proti korupcii dôraznejším presadzovaním platných právnych predpisov. Prijat' a vykonať komplexný plán na zníženie administratívnych a regulačných prekážok pre podnikateľov. Zlepšiť účinnosť justičného systému vrátane skrátenia konaní v občianskych a obchodných veciach.

Pre zvýšenie transparentnosti vo verejnom obstarávaní bol s účinnosťou od februára 2017 schválený tzv. protischránkový zákon. Novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii prináša dostupnejší osobný bankrot pre fyzické osoby a prísnejšiu reguláciu v tzv. veľkej reštrukturalizácii. Zmeny s pozitívnym vplyvom aj na podnikateľské prostredie boli prijaté v procese súdnej reštrukturalizácie, v obchodnom zákonníku a vo vymáhaní pohľadávok (súdne exekúcie).

Verejné obstarávanie a analytické kapacity

Novela zákona o registri partnerov verejného sektora (tzv. protischránkový zákon) účinný od februára 2017 priniesol vyššiu mieru transparentnosti do vzťahov medzi štátom a subjektmi, ktoré sa uchádzajú o verejné zdroje. Zákon odkrýva vlastnícku štruktúru firiem na úroveň konečného užívateľa výhod. Prínos novely v odhalení doteraz oficiálne nepoznaného vlastníctva je odhadom pri 10 % firiem v novom registri (zhruba 800 spoločnostiach)¹³.

Úrad pre verejné obstarávanie vytvoril metodologickú príručku vychádzajúcu z *Jednotného európskeho dokumentu pre obstarávanie*. Dokument má zabezpečiť lepšiu aplikáciu európskej smernice v praxi.

Kapacity štátnej správy boli naďalej podporované v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS) – projekty *Hodnoty za peniaze* a *Budovanie analytických kapacít*. Personálne sa posilňovali existujúce analytické útvary. V priebehu roka 2017 vznikli nové analytické útvary na rezortoch pôdohospodárstva, práce a kultúry, Úrade pre verejné obstarávanie a Úrade podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu (ÚPVII).

V rámci programu **Štipendium Martina Filka** bolo cez výzvu MŠVVŠ SR podporené štúdium na najlepších vysokých školách vo svete deviatim študentom. Záujem o získanie štipendistu, ktorý sa po ukončení štúdia zaväzuje odpracovať v štátnej správe 3 roky, prejavilo šesť ministerstiev a Úrad vlády SR. Okrem toho bolo v roku 2017 schválených celkovo 33 pozícií oprávnených inštitúcií v rámci **Podpornej schémy na návrat odborníkov zo zahraničia**. Obsadilo sa päť pozícií, čo predstavuje pokles oproti ôsmim obsadeným pozíciám v roku 2016.

Súdnictvo

Novela zákona o sudcoch a prísediach je účinná od júla 2017. Jej cieľom je rýchlejšie a transparentnejšie obsadzovanie sudcovských pozícií. Novela zavádza hromadné výberové konania na neobsadené miesta sudcov. Zároveň sa vytvoria profesionálne hodnotiace komisie sudcov. Táto novela posilňuje transparentnosť procesu výberu sudcov naštartovaného v júni 2016, kedy sa pri pravidlách pri výberových konaniach na miesta sudcov zvýšila objektivizácia kritérií hodnotenia. Zaviedli sa rovnaké hodnotiace hárky aj pri ústnej časti výberového konania a začali sa zverejňovať na internete.

Novela zákona o konkurze a reštrukturalizácii (tzv. bankrotový zákon) znižuje od začiatku roka 2017 náklady spojené so začatím konania o **osobnom bankrote**. Cieľom novej legislatívy je zvyšovanie možnosti na vymanenie sa z dlhovej pasce pre fyzické osoby bez príjmu a majetku, vrátane ochrany pred úplnou stratou bývania. Novela zároveň nijako neznižuje uspokojenie oprávnených nárokov veriteľov. Počet osobných bankrotov po roku fungovania novely dosiahol 4,3 tisíc¹⁴.

Zmeny v zákone sa týkali aj tzv. **veľkej reštrukturalizácie**. Cieľom zmien je zabránenie špekulatívnym reštrukturalizáciám a posilnenie postavenia malých nezabezpečených veriteľov. Pri reštrukturalizácii podniku

¹³ Vyplýva z analýzy [Transparency International Slovensko](#).

¹⁴ Centrum právnej pomoci vybavilo za rok platnosti novely približne 90 konzultácií. Viac informácií [tu](#):

musia byť jeho veritelia uspokojení na minimálne 50 % z každej pohľadávky. Ak dlžník nebude schopný v rámci reštrukturalizácie ponúknuť veriteľom aspoň 50 % ich pohľadávok, pôjde do konkurzu.

Podnikateľské prostredie

V roku 2017 bol odsúhlasený balíček 35 opatrení, ktorý reaguje na výzvu zlepšovania podnikateľského prostredia. Jedným z prvých opatrení z tohto balíka, ktoré už bolo schválené vládou, je **optimalizácia pracovnej zdravotnej služby**, ktorá predpokladá zníženie administratívnych nákladov pre podnikateľov. Zároveň došlo k zjednodušeniu povinností podnikateľov voči Sociálnej poisťovni (predĺženie lehoty na odhlásenie zamestnanca).

Novela **exekučného poriadku**, účinná od apríla 2017, priniesla zmeny ako zavedenie jediného Exekučného súdu v Banskej Bystrici, náhodný výber exekútora, či zavedenie paušálnych trov. Výsledkom týchto zmien by mali byť transparentnejšie a férovejšie exekučné konania, jasné spravodlivé pravidlá voči dlžníkom, zefektívnenie vymáhania nárokov veriteľov a odbremenenie ostatných súdov od exekučnej agendy. Od nadobudnutia účinnosti zákona bolo do konca novembra 2017 podaných na okresný banskobystrický súd už vyše 18 tisíc exekučných podaní a súd už vydal 14 501 poverení na začatie exekúcie.

Novela **obchodného zákonníka**, účinná od januára 2018, rieši nečestné praktiky pri likvidáciách a fúziách obchodných spoločností. Nová právna úprava napríklad zavádza účinné nástroje proti tzv. „bielym koňom“, povoľuje fúzie obchodných spoločností, iba ak sa výsledkom zlúčenia nedostanú do úpadku. Zabráni sa tým nekalému oddlžovaniu spoločností a kladie vyššiu zodpovednosť na štatutárov a spoločníkov firiem.

Zákon o upomínacom konaní, účinný od februára 2017, zavádza do praxe plnohodnotnú elektronickú alternatívu k existujúcemu režimu platobného rozkazu, ktorá zrýchľuje a zefektívňuje proces vymáhania pohľadávok. K zrýchleniu celého procesu má prispieť aj sústredenie agendy elektronických platobných rozkazov pod jeden súd (Okresný súd v Banskej Bystrici). Zákon upravuje elektronizáciu celého procesu podávania návrhov na vydanie platobných rozkazov formou štandardizovaných elektronických formulárov.

Novela daňového poriadku, účinná od januára 2017, zjednodušila podmienky **povoľovania odkladov a splátok dane** tak, aby sa pri sumách do 3 000 eur nevyžadovalo zabezpečenie dlžnej sumy záložným právom pre podnikateľský sektor. Vybraní klienti finančnej správy už začali dostávať informatívne upozornenie známe ako **soft warning**. Ide o proklientské opatrenie, ktoré je jedným z prvkov modernizácie finančnej správy a slúži na podporu dobrovoľného plnenia daňových povinností.

4. Najvýznamnejšie zmeny v ostatných oblastiach

Výber daní a cla

V roku 2017 pokračovalo Finančné riaditeľstvo SR v aktivitách súvisiacich s **vytvorením centrálnej analytickej jednotky a dobudovaním analytických kapacít**. V rámci sekcie boja proti podvodom a analýzy rizík bol vytvorený nový odbor analýz a prognóz. Spájaním jednotlivých informačných systémov sa pokračovalo v budovaní jednotnej colnej analytiky za účelom jej prepojenia s daňovou analytikou. Zabezpečilo sa rozšírenie funkcionalít systému analýzy kontrolných výkazov DPH ako základného analytického systému, ktorý odbor boja proti podvodom prevádzkuje. V prvej etape projektu RAN (spoľahlivosť subjektov a ich segmentácia) sa pokračovalo v práci na legislatívnych zmenách (uzákonenie inštitútu indexu daňovej spoľahlivosti subjektov), ako aj vytvorení režimového pracoviska, metodických, IT a dátových konzultácií vrátane testovania.

S účinnosťou od januára 2018 sa zaviedol **súhrnný protokol z viacerých daňových kontrol** vykonávaných súčasne vo viacerých daňových subjektoch, ktorý by mal priniesť komplexný výsledok platný voči všetkým týmto daňovým subjektom, bez porušenia daňového tajomstva. Opatrením sa tak posilní celková kvalita auditov.

Integrovaný **informačný systém finančnej správy** v súčasnosti pokrýva procesy daňových úradov, napríklad registráciu daňových subjektov, spracovanie všetkých typov daňových priznaní, účtovanie štátnych príjmov, prepojenie na Štátnu pokladnicu, vymáhanie pohľadávok, daňové kontroly a rôzne obslužné procesy ako správa poplatkov či generovanie korešpondencie. V súčasnosti je až 99,7 % colných vyhlásení realizovaných elektronicky. V priebehu roka 2017 pokračovali práce na obojsmernej elektronickej komunikácii (Portál finančnej správy) v oblasti spotrebných daní. V tomto období taktiež pokračovali práce na *eDovoze* (druhá fáza).

Od roku 2018 rezort financií zaviedol **odpočítateľnú položku od daňovej povinnosti pre mladých pri hypotekárnych úveroch**. Táto forma daňového bonusu nahradila súčasnú priamu bonifikáciu úrokovej sadzby formou štátneho príspevku pre mladých. Z daňovej úľavy budú môcť benefitovať podporení bankovní klienti pri rovnakých podmienkach a úrokových sadzbách ako ostatní klienti bánk. Opatrenie zvýšilo adresnosť a hodnotu podpory bývania pri rovnakých nákladoch štátu.

Podpora výskumu, vývoja a inovácií

Od januára 2018 sa zvyšuje tzv. **superodpočet výdavkov na výskum a vývoj** na úroveň 100 % a súčasne aj odpočet z medziročného prírastku výdavkov na výskum a vývoj na úroveň 100 %. Cieľom opatrenia je zvyšovanie motivácií súkromného sektora vynakladať väčšie objemy vlastných prostriedkov na oblasť výskumu a vývoja, a tým znížiť zaostávanie za priemerom EÚ (výdavky firiem na R&D ako % HDP v roku 2016: SK 0,3; EÚ 1,1). Zároveň sa zaviedol tzv. **patent box**, ktorý predstavuje osobitý režim zdaňovania príjmov v súvislosti s komerčným využívaním nehmotných aktív, vrátane softvéru, ktoré sú výsledkom vlastného vývoja vykonávaného daňovníkom. Oslobodená bude časť licenčných poplatkov z registrovaných patentov, úžitkových vzorov a softvéru a príjmov z predaja výrobkov, na ktorých výrobu sa využíva registrovaný patent alebo úžitkový vzor.

V januári 2018 nadobudol účinnosť zákon o výskumnej verejnej inštitúcii, na základe ktorého sa **transformujú organizácie Slovenskej akadémie vied** na verejné výskumné inštitúcie, čo im umožní užšie spolupracovať s hospodárskou a priemyselnou sférou a efektívnejšie využívať finančné prostriedky.

V júli 2017 Európska komisia akceptovala *Implementačný plán Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR*. Tým bol vytvorený základný predpoklad možného čerpania EÚ zdrojov v rámci operačného programu *Výskum a inovácie*, ako významného zdroja financovania výskumu, vývoja a inovácií.

Zákonník práce

V oblasti odmeňovania zamestnancov vláda s účinnosťou od mája 2018 schválila **zvýšenie minimálnej výšky mzdového zvýhodnenia** za nočnú prácu a prácu cez víkendy a sviatky.

S cieľom zvýšenia transparentnosti v mzdovom vyjednávaní pri prijímaní zamestnancov sa zavádza povinnosť pre zamestnávateľov **uvádzať v pracovnej ponuke sumu základnej zložky mzdy**. Pri uzatváraní pracovnej zmluvy nemôže byť táto suma nižšia ako v pracovnej ponuke.

Peňažné dávky pri rodičovskej starostlivosti

Po náraste v roku 2016 sa od mája 2017 opäť zvýšila **materská** zo 70 % denného vymeriavacieho základu na 75 %. Osoba zarábajúca priemernú mzdu s nárokom na materské tak dosiahne takmer úplnú náhradu predošlého čistého príjmu. Od mája sa zvýšil aj **rodičovský príspevok** z pôvodných 203,20 eur na 213,20 eur¹⁵. Vplyv zvýšenia rodičovského príspevku a materského bude ročne predstavovať 29,9 mil. eur.

S účinnosťou od januára 2017 sa zvýšil aj maximálny vymeriavací základ na dávky nemocenského poistenia (teda aj materské) z 1,5 na 2-násobok priemernej mzdy spreď dvoch rokov.

Sociálna inklúzia

Od mája 2017 sa zvýšili **motivácie najmä dlhodobo nezamestnaných** posilnením podpory súbehu dávky v hmotnej núdzi pri prechode poberateľa alebo spoluposudzovaného člena domácnosti do zamestnania.

¹⁵ Po valorizácii sa od januára 2018 rodičovský príspevok zvýšil na 214,7 eur.

Vďaka započítavaniu menšej časti posudzovaného pracovného príjmu na výpočet tejto dávky sa disponibilný príjem domácnosti rodičov s dvomi deťmi zvýšil zhruba o 20 %, ak si jeden z rodičov našiel prácu s príjmom vo výške minimálnej mzdy.

V rámci **sociálnej pomoci zdravotne ťažko postihnutým** sa od roku 2017 poskytuje zvýšený peňažný príspevok na opatrovanie. Rozpočet predpokladá na tento účel dodatočné výdavky vo výške 29,5 mil. eur ročne.

V novembri 2017 schválil parlament **novelu zákona o sociálnych službách**, ktorá mení najmä spôsob určenia výšky finančného príspevku pre poskytovateľov sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou¹⁶. Dôjde tiež k rozšíreniu subjektov s nárokom na finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby (okrem obcí a neverejných poskytovateľov aj neverejní poskytovatelia v pôsobnosti VÚC).

Sociálne poistenie a starobné dôchodkové sporenie

Na roky 2018 až 2021 sa zaviedla minimálna miera valorizácie dôchodkových dávok¹⁷. Dôchodcom sa budú zvyšovať dôchodkové dávky o % medziročného rastu spotrebiteľských cien domácností dôchodcov, najmenej však o pevnú sumu určenú ako 2 % z priemernej sumy príslušného druhu dôchodku. Vďaka tomuto opatreniu budú podpriemerné penzie rásť rýchlejšie. Systém tak bude solidárnejší a pre dôchodcov s nižšími dôchodkami poskytne vyššiu náhradu príjmu. Výdavky na toto opatrenie sa odhadujú v roku 2018 na viac ako 80 mil. eur.

Od roku 2018 sa uvoľňujú a zjednocujú podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti. V súlade s uvedeným musí byť poistenec na nárok na dávku v nezamestnanosti poistený najmenej dva roky v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Výdavky na uvedené opatrenie sa odhadujú na takmer 10 mil. eur ročne od roku 2018.

Verejná správa – Reforma ESO

V rámci reformy ESO bolo k januáru 2018 zriadených celkovo 55 **klientskych centier** a v ich zriaďovaní sa plánuje ďalej pokračovať. Otváranie klientskych centier bolo zahájené v roku 2013. Podstatou reformy verejnej správy ESO je zefektívniť, zlacniť a zmodernizovať výkon štátnej správy pre občana. Cieľom druhej etapy je vytvorenie jednotnej a prehľadnej štruktúry miestnych orgánov štátnej správy sústredením ich pôsobností. V legislatívnom procese dochádza z titulu reformy ESO k aktualizácii doložiek vybraných vplyvov o doložku *Vplyvy služieb verejnej správy na občana* a *Vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe*.

Informatizácia verejnej správy

Národná koncepcia informatizácie verejnej správy ustanovila 10 strategických priorít, z ktorých do konca roka 2017 bolo spracovaných a publikovaných 9 (okrem Kybernetickej a informačnej bezpečnosti, ktorá sa dopracuje v roku 2018).

Akčný plán informatizácie verejnej správy na obdobie 2017 až 2020 bol schválený v novembri 2017 Radou vlády SR pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh. Výsledkom materiálu bude implementácia kľúčových projektov informatizácie, ako aj riešenia 25 životných situácií, ktoré budú úradu schopné riešiť podľa princípu jedenkrát a dosť. Tieto služby by mali byť spustené postupne, rovnako ako online platby štátu cez platobnú kartu¹⁸ a prihlasovanie s podpisovaním pomocou smartfónu. Aktivity sú zoskupené do 4 vedných oblastí – „*Lepšie dáta*“ a „*Lepšie služby*“ sú zamerané na zlepšenie poskytovaných služieb pre občanov a podnikateľov. „*Zdieľané služby (hybridného) vládneho cloudu*“ sú zamerané na zvyšovanie efektívnosti verejnej správy a „*Prierezové aktivity*“ na posilnenie informatizácie z pohľadu legislatívy, ochrany osobných údajov a pod.

¹⁶ Výška finančného príspevku sa po novom odvíja od štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa ich odkázanosti na pomoc inej osoby pri sebaobslužbe a podľa formy sociálnej služby, ktoré determinujú nákladovosť poskytovanej sociálnej služby.

¹⁷ Vztahuje sa aj na úrazovú rentu.

¹⁸ Online platby štátu je od januára 2018 možné používať pri 26 službách.

V septembri 2017 bola prijatá **novela zákona o e-Governmente**. Cieľom novely bolo najmä zjednotiť používané nástroje, zjednodušiť využívanie elektronických služieb a zaviesť mechanizmus kontroly dodržiavania povinností. Medzi oblasti úpravy patrí napríklad zavedenie povinnosti používania centrálnej elektronickej podateľne, zjednodušenie „podpisovania“ elektronických podaní, inštitucionalizácia vládneho cloudu a zavedenie sankcií za porušenie zákona. Najzásadnejší dopad predstavuje zavedenie centrálného úradného doručovania, ktorého cieľom je znížiť administratívnu záťaž a zaviesť kontrolné mechanizmy. Centrálné úradné doručovanie bude povinné pre všetky štátne rozpočtové organizácie, a to najneskôr od novembra 2018. Ďalším kľúčovým opatrením je sprístupnenie online platby kartou, ktoré umožňuje používateľom elektronických služieb platiť za správne, súdne a iné poplatky.

Návrh zákona o výkone správy v oblasti informačných technológií verejnej správy (ITVS) je v legislatívnom procese. Nová legislatíva jednotným spôsobom upravuje pravidlá v oblasti správy ITVS, od fázy plánovania a organizácie až po monitoring a hodnotenie.

Zároveň sa v informatizácii pristúpilo k príprave metodických usmernení pre projekty financované zo štátneho rozpočtu a EÚ fondov. Okrem toho v súlade s Metodickým rámcom pre posudzovanie verejných investícií boli všetky **nové IT projekty** nad 10 mil. eur bez ohľadu na zdroj financovania v roku 2017 posudzované MF SR z pohľadu hodnoty za peniaze.

Doprava

V rámci plnenia úloh z **revízie výdavkov na dopravu** z roku 2016 v rámci projektu *Hodnota za peniaze* MF SR postupne hodnotí všetky investičné projekty nad 40 mil. eur. MF SR zverejnilo hodnotenie 3 úsekov rýchlostných ciest¹⁹ spolu za 713,8 mil. eur. Predpokladaná hodnota zákaziek sa oproti predchádzajúcim podkladom znížila o 228 mil. eur na jednotkových cenách. V spolupráci s MF SR bola **aktualizovaná metodika hodnotenia dopravných projektov (CBA)**.

V roku 2017 sa spolufinancovaním z OP Integrovaná infraštruktúra (OPII) vystavalo 24,4 km úsekov **diaľnic a rýchlostných ciest**, 7,7 km nových **ciest I. triedy** a zmodernizovalo sa 75,3 km ciest I. triedy. V **oblasti železničnej dopravy** pokračovala modernizácia trate na koridore Bratislava – Žilina. V roku 2017 bolo zazmluvnených v OPII 17 projektov vo výške 288 mil. eur a vyčerpaných 350 mil. eur. Bola vyhlásená súťaž na zhotoviteľa modernizácie železničnej trate Devínska Nová Ves – štátna hranica SR/ČR. Tento projekt bude financovaný z Nástroja na prepájanie Európy (CEF).

MDV SR začalo **zverejňovať náklady** na vybrané kľúčové výkony činností opráv a údržby ciest I. triedy, diaľnic a rýchlostných ciest na stránkach SSC a NDS.

Environmentálna udržateľnosť a energetika

V novembri 2017 bola spustená **Informačná platforma Zelené hospodárstvo**, ktorej pilotná fáza sa zamerala na podnikateľskú sféru. Cieľom tejto iniciatívy je zvýšiť environmentálne povedomie, poukázať na výhody podnikania podľa konceptu zeleného hospodárstva a napomôcť pochopiť význam a využitie environmentálnych alternatív.

V marci 2018 bol schválený **Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody - H2ODNOTA JE VODA**. Základným prvkom Akčného plánu je program opatrení, ktorých cieľom je znížiť nepriaznivé dôsledky sucha a nedostatku vody na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Ide o patrenia vo viacerých oblastiach a sektoroch od životného prostredia cez lesohospodárstvo, poľnohospodárstvo až po kroky v mestách a obciach.

¹⁹ Útvar hodnoty za peniaze hodnotil úseky R2 Mýtna – Lovinobaňa, R3 Tvrdošín – Nižná nad Oravou a R4 Severný obchvat Prešova.

3 Makroekonomický rámec a strednodobá prognóza

Makroekonomickú a fiškálnu stabilitu považuje vláda SR za základný predpoklad zdravého vývoja ekonomiky a rastu kvality života. Nasledujúca kapitola obsahuje základný makroekonomický výhľad.

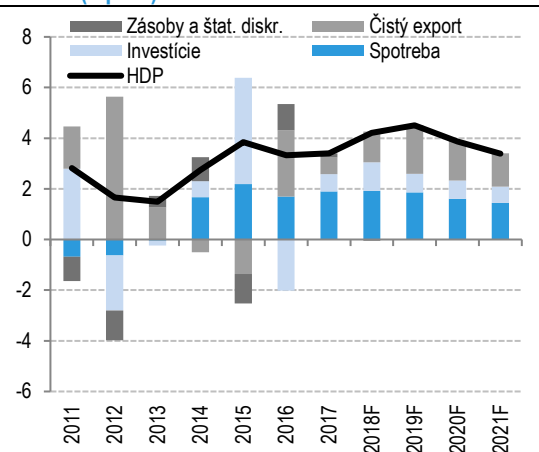
Rast ľahala spotreba domácností a čistý export

Slovenská ekonomika vlni vzrástla o 3,4 %. Hlavným zdrojom rastu bola spotreba domácností, ktorá reagovala na pozitívny vývoj na trhu práce. Export rástol pomalšie oproti fundamentom v zahraničnom dopyte, čo je dôsledkom viacerých dočasných faktorov, napr. končiaci sa životný cyklus niektorých modelov áut vyrábaných na Slovensku. Investície rástli pozvoľne pod vplyvom silného bázického efektu, najmä v prvej polovici roka. Ten súvisí s dočerpávaním EÚ rofondov v rovnakom období predchádzajúceho roka. V druhej polovici roka začali investície postupne zrýchľovať a pridali sa k nim aj export. Vládna spotreba ekonomiku tlmila a v reálnom vyjadrení stagnovala.

Trh práce v roku 2017 opäť zaznamenal jeden z najlepších rokov. Zvýšenie počtu pracujúcich o 51 tisíc²⁰ viedlo k poklesu miery nezamestnanosti (podľa metodiky VZPS)²¹ na úroveň 8,1 %²². Pracovné miesta sa tvorili vo všetkých sektoroch domácej ekonomiky, najvýraznejšie však v priemysle. Rekordne rástol počet cudzincov pracujúcich na Slovensku (nárast o 12 tisíc), ktorí obsadili každé štvrté novovytvorené pracovné miesto. Nominálne mzdy sa zvýšili o 4,6 %. Reálne mzdy opäť rástli tempom viac ako 3 %, a to už štvrtý rok v rade.

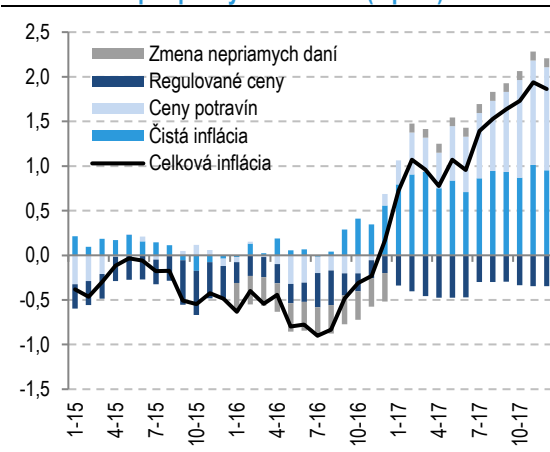
Inflácia sa v uplynulom roku dostala do kladných čísel, po tri roky trvajúcim deflačným období. Celoročná inflácia dosiahla 1,3 % (HICP²³ 1,4 %). K vyššej inflácii tlačil predovšetkým prudký rast cien potravín, ale aj vyššie ceny pohonných hmôt a služieb. Ceny obchodovateľných tovarov sa vyvíjali iba mierne, k čomu prispelo aj posilňovanie kurzu eura. Efekt vyšších cien potravín, ktoré zrýchlili najmä v závere roka, sa čiastočne prenesie aj do ďalšieho obdobia. Postupne však hlavnú rolu preberie inflácia služieb, ktorá reaguje na prudký rast miezd.

Graf 3: Príspevky k rastu HDP na Slovensku, 2011 – 2021 (v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Graf 4: Štruktúra spotrebiteľskej inflácie – medziročné príspevky zložiek CPI (v p. b.)

Zdroj: ŠÚ SR

Kulminácia rastu slovenskej ekonomiky v budúcim roku s postupným návratom k potenciálu

V roku 2018 ekonomika zrýchli na 4,2 %. Rast bude postavený na dvoch pilieroch. K pokračujúcemu robustnému vývoju spotreby domácností pribudne export ťažiaci z pozitívnych vyhládok rastu v Európe a z nábehu novej výroby vo Volkswagen Slovakia. Investície oproti predchádzajúcemu roku zrýchlia, k čomu

²⁰ Podľa konceptu národných účtov (ESA).

²¹ Výberového zisťovania pracovných síl (ŠÚ SR).

²² Celoročný priemer.

²³ Harmonizovaný index spotrebiteľských cien.

dopomôže aj investícia automobilky Jaguar Land Rover (JLR) a rozbeh výstavby bratislavského obchvatu. Verejné výdavky budú rásť iba pozvoľne, čo bude tmiť postupné prehrievanie ekonomiky.

Budúci rok dosiahne výkon ekonomiky 4,5 %. K akcelerácii príde vďaka dynamickejšiemu exportu ťažiacemu z pozitívneho vývoja v zahraničí, ako aj z nábehu výroby v automobilovom závode JLR. Domáca spotreba si udrží stabilné tempo nad 3 percentami. Investície mierne spomalia z dôvodu dokončenia väčších automobilových investícií. Pozitívna produkčná medzera by mala v roku 2019 kulminovať, a to mierne nad hranicou 1 % HDP. V rokoch 2020 a 2021 ekonomický rast zvoľní na 3,9 %, resp. 3,4 %. Efekt nabiehania novej automobilovej výroby postupne opadne a spomalí sa aj zahraničný dopyt v dôsledku reštriktívnejšej menovej politiky a uzavretia ekonomického cyklu. V súlade s dlhodobým potenciálom ekonomiky spomalí aj spotreba domácností a investície. Predpokladáme, že na konci horizontu prognózy sa začne prehrievanie ekonomiky postupne zmierňovať.

Trh práce bude v roku 2018 pokračovať vo výraznom raste, keď sa zamestnanosť zvýši o 1,7 %. V ekonomike tak pribudne takmer 40 tisíc nových pracovných miest, z čoho viac ako polovica v sektore trhových služieb. Počet Slovákov pracujúcich v zahraničí bude klesať a zároveň na slovenskom trhu práce pribudnú zahraniční pracovníci. V ďalších rokoch predpokladáme postupné spomalenie rastu zamestnanosti a na konci horizontu prognózy sa priblíži rastu potenciálnej zamestnanosti. Miera nezamestnanosti podľa metodiky VZPS tak v tomto roku poklesne na úroveň 7,3 % a ku koncu prognózovaného horizontu sa zníži tesne pod 6 %.

Rast cien v roku 2018 zrýchli na 2,0 %. Hlavným dôvodom je zrýchlenie dopytovej inflácie podporenej rastom miezd. K nemu sa pridá aj pretrvávajúci vplyv vyšších cien potravín ešte z konca minulého roka. Ten by však mal postupne v priebehu roka odznieť. Regulované ceny budú rásť len mierne s ohľadom na vývoj cien energetických komodít a následného rozhodnutia regulačného úradu. Vyššie ceny ropy povedú k zrýchleniu cien pohonných hmôt. Silnejší kurz eura bude tmiť rast cien obchodovateľných tovarov. V nasledujúcich rokoch rast cien mierne zrýchli. Vyššie mzdy potiahnu nahor predovšetkým ceny služieb. Na základe vývoja cien energetických komodít na svetových trhoch a vývoja future kontraktov očakávame tiež mierne zvýšenie regulovaných cien energií v budúcom roku. V dôsledku konvergencie slovenskej ekonomiky ku krajinám eurozóny prekročí inflácia v strednodobom horizonte hranicu 2,3 %.

4 Plánované opatrenia v štrukturálnych témach

Táto kapitola popisuje opatrenia, ktoré sa vláda SR zaväzuje plniť v nasledujúcom období. Opatrenia sa týkajú oblastí ekonomiky, sociálnej agendy a verejnej správy. Nasledujúca tabuľka zhrňa najdôležitejšie z plánovaných opatrení, ktoré reagujú na jednotlivé špecifické odporúčania Rady (CSR).

Najdôležitejšie plánované opatrenia NPR v štruktúre podľa CSR

CSR	Názov úlohy	Termín	Gestor
1	Ročné zúčtovanie sociálnych odvodov	31.12.2018	MPSVR SR
1	Implementácia výsledkov revízie výdavkov na zdravotníctvo	31.12.2018	MZ SR
2	Služby zamestnanosti a APTP so zameraním na znevýhodnené skupiny	31.12.2018	MPSVR SR
2	Rozšírenie kapacít materských škôl a rozvoj služieb starostlivosti o deti do troch rokov	31.12.2018	MPSVR SR, MŠVVŠ SR, MPRV SR
2	Integrácia marginalizovaných rómskych komunit (vzdelávanie, trh práce, sociálna inklúzia a iné oblasti)	31.12.2018	MPSVR SR, MŠVVŠ SR, MV SR, ÚSVRK
2	Vyššia kvalita a lepšia podpora učiteľov	31.12.2018	MŠVVŠ SR
2	Prepojenie vzdelávania a potrieb trhu práce (duálne vzdelávanie)	31.12.2018	MŠVVŠ SR
2	Zvýšenie podielu grantového financovania VŠ	31.12.2018	MŠVVŠ SR
2	Reforma akreditačnej komisie a procesu akreditácie	31.12.2018	MŠVVŠ SR
3	Balíčky opatrení na znižovanie administratívnej a regulačnej záťaže podnikateľského prostredia	31.12.2018	MH SR
3	Akčný plán implementácie záverov a odporúčaní zo Správy k stave justície (CEPEJ 2017)	31.12.2018	MS SR
3	Riešenie súdnych exekúcií	31.12.2018	MS SR
3	Elektronizácia verejnej správy	31.12.2018	ÚPPVII, MS SR, MF SR
3	Analytické kapacity finančnej správy	31.12.2018	FS SR

4.1 Fiškálna politika a verejné financie

Na boj proti daňovým únikom a zlepšenie výberu daní zavedie finančná správa interné posudzovanie spoľahlivosti daňových subjektov. Pre zefektívnenie vymáhania daňových nedoplatkov sa zavedie systém posudzovania rizikovosti daňových dlžníkov. Analytické kapacity finančnej správy sa posilnia vybudovaním centrálnej analytickej jednotky. Implementuje sa ročné zúčtovanie sociálneho poistenia.

Prebehne tretie kolo revízie výdavkov so zameraním na pôdohospodárstvo, začlenenie skupín ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením a zamestnanosť a odmeňovanie vo verejnej správe. Priebežné správy budú zverejnené v októbri 2018, záverečné správy s opatreniami v marci 2019.

S cieľom posilniť kvalitu riadenia rozpočtu iniciuje Ministerstvo financií SR v roku 2018 testovanie výdavkových limitov, na základe skutočných údajov plnenia rozpočtu. Výsledky simulácií by mali byť zverejnené do konca roka, s cieľom podnietiť odbornú a politickú debatu o podobe ich prípadnej implementácie v budúcnosti. Prvé skutočné testovanie v rámci stanovenia a monitorovania plnenia rozpočtu prebehne v roku 2019. Aj v roku 2018 bude pokračovať implementácia novely zákona o rozpočtových pravidlách z roku 2016. Medzi hlavné zmeny patrí zvyšovanie porovnateľnosti rozpočtových údajov za verejnú správu so skutočne vykázanými údajmi.

Výsledkové indikátory pre fiškálnu politiku a verejné financie

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Cieľ 2020
Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP)²⁴ (% HDP)	SK	-	9,5	9,2	7	4	1,9	1,4	0,4	-0,1	0
	EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efektívnosť výberu DPH (% HDP)	SK	62,3	55,5	54,3	54,3	49,8	54,7	57,2	58,1	60,1	-
	EÚ	69,6	64,1	65,4	66,0	66,0	66,4	67,8	67,2	69,1	-
Medzera DPH (% potenciálneho výnosu)	SK	31,3	34,9	35,6	38,2	41,0	37,2	32,3	31,6	28,3	-
	EÚ	-	-	13,5	14,4	15,0	14,8	14,0	12,8	-	-

Základným cieľom rozpočtovej politiky je zabezpečenie efektívnych a dlhodobo udržateľných verejných financií podporujúcich udržateľný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života v kontexte starnutia obyvateľstva a pri zohľadnení podmienených záväzkov. Tento cieľ je zakotvený aj v ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti a ovplyvňuje tým pravidelnú aktualizáciu stratégie riadenia verejných financií. Podľa správy Rady pre rozpočtovú zodpovednosť z apríla 2017 bol v roku 2016 prvýkrát dosiahnutý stav dlhodobej udržateľnosti. Po zohľadnení makroekonomického scenára, demografického vývoja a súčasných politík by tak ani v dlhodobom horizonte nemala byť prekročená horná hranica ústavného limitu dlhovej brzdy (na úrovni 50 % HDP).

Reformy rozpočtových pravidiel

MF SR začína v roku 2018 pracovať na testovaní výdavkových limitov v rámci riadenia rozpočtu verejnej správy. Výdavkové limity predstavujú podľa medzinárodnej praxe jeden z najlepších operatívnych nástrojov pre plánovanie a implementáciu rozpočtu verejnej správy. V úvodnej fáze pripraví MF SR simulácie výdavkových stropov na základe skutočných údajov z minulosti. Vyhodnotenie jednotlivých simulácií by malo následne slúžiť ako analytický podklad pre rozhodovanie o prípadnej podobe implementácie výdavkových limitov v budúcnosti. Prvé skutočné testovanie v rámci stanovenia a monitorovania plnenia rozpočtu prebehne v roku 2019.

Aj v roku 2018 bude pokračovať implementácia novely zákona o rozpočtových pravidlách z roku 2016. Schválením zákona NR SR z októbra 2016 sa novelizovali zákony o rozpočtových pravidlách verejnej správy a územnej samosprávy. Niektoré z iniciovaných zmien vstúpili do účinnosti už od januára 2017, pričom ďalšie časti novely nadobúdajú účinnosť od 2018 resp. 2019. K hlavným zmenám platným od januára

²⁴ Údaje sú dostupné iba pre Slovensko.

2018 patria úpravy týkajúce sa **rozpočtovania všetkých príjmov a výdavkov, vrátane samostatných účtov**. Začalo sa uplatňovať rozpočtovanie tak, že sa budú rozpočtovať príjmy a výdavky na všetkých účtoch rozpočtovej organizácie. Cieľom postupu je zlepšenie porovnateľnosti rozpočtových údajov so skutočne vykázanými údajmi.

Efektívnosť výdavkov

V rámci rozpočtového procesu pri aplikovaní iniciatívy **Hodnota za peniaze** bude vláda pokračovať v pravidelnom a systematickom hodnotení efektívnosti vynakladania verejných financií. Závery jednotlivých revízií budú súčasťou rozpočtu verejnej správy a návrhu rozpočtového plánu.

Prvé kolo revízie výdavkov sa zameralo na zdravotníctvo, dopravu a informatizáciu, ktoré predstavujú približne 8,6 % HDP. Revízia identifikovala potenciálne opatrenia vo výške približne 9 % revidovaných výdavkov z celkových výdavkov na zdravotníctvo, resp. informatizáciu. Súčasťou rozpočtu verejnej správy na roky 2017 až 2019 sú opatrenia v zdravotníctve v hodnote 174 mil. eur (čo zodpovedá 3,9 % výdavkov na zdravotníctvo).

Druhé kolo revízie výdavkov hodnotilo trh práce a sociálny systém, vzdelávanie a životné prostredie. Záverečné správy boli zverejnené v júni 2017. Zhodnotených bolo výdavky v hodnote 7,3 % HDP. Identifikované opatrenia mali hodnotu 277 mil. eur. Z toho 88 mil. eur je vo vzdelávaní, 59 mil. eur v politikách trhu práce a sociálnych politikách a 130 mil. eur v životnom prostredí. Lepšie odmeňovanie učiteľov, reforma financovania vedy a akreditačného procesu a zbieranie relevantných informácií prinesú vyššiu hodnotu v školstve. Efektívnejšia prevádzka, najmä v Slovenskom vodohospodárskom podniku a zvýšenie poplatkov za skládkovanie znižuje výdavky v životnom prostredí. Hodnotu zvýši utlmenie výroby elektriny z uhlia, prioritizácia protipovodňových opatrení a zvýšenie miery pripojenia obyvateľstva na čistiare odpadových vôd. V oblasti trhu práce a sociálnych vecí patrí medzi identifikované opatrenia lepšie ciele rodinných dávok, ročné zúčtovanie sociálnych odvodov a nižšia nákladovosť a zhodnotenie v II. a III. pilieri.

Tretie kolo revízie výdavkov sa zameriava na pôdohospodárstvo, začlenenie skupín ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením a zamestnanosť a odmeňovanie vo verejnej správe. Priebežné správy budú zverejnené v októbri 2018, záverečné správy s opatreniami v marci 2019. Výsledky revízie budú zapracované v rozpočte verejnej správy 2020 až 2022. Súčasne sú hodnotené investície v IT v hodnote viac ako 230 mil. eur, dopravné investície v hodnote takmer 8 mld. eur.

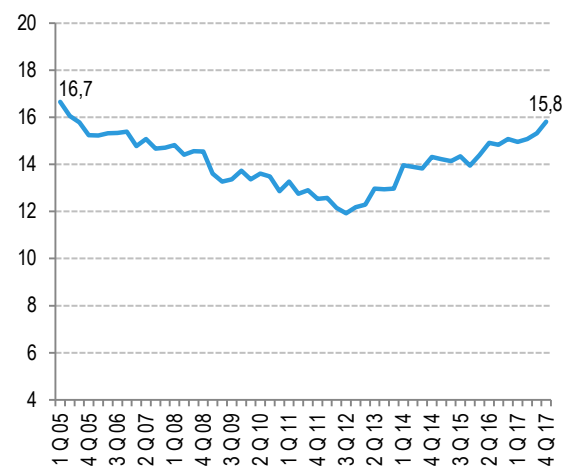
Revíziami boli v prvých dvoch rokoch posúdené výdavky vo výške 15,2 % HDP, vrátane IT výdavkov aj v nerevidovaných kapitolách štátneho rozpočtu. Neposúdených ostalo 5,9 % HDP, z ktorých sa v súčasnosti reviduje ministerstvo pôdohospodárstva. Ďalšie aktuálne revízie sú prierezové, zameriavajú sa na viac sektorov verejnej správy.

Bude sa pokračovať v posilňovaní inštitúcií prostredníctvom zlepšovania procesov a metodík. Revízia výdavkov a úloha MF SR pri hodnotení verejných investícií bude posilnená ukotvením v legislatíve a vznikne podrobná metodika pre prípravu budúcich revízií výdavkov. Jednotná investičná metodika zabezpečuje porovnateľnosť prínosov investičných projektov a metodický pokyn MF SR k investíciám upresňuje proces a úlohu MF SR. Na tieto dokumenty budú nadväzovať podrobnejšie investičné metodiky vo všetkých sektoroch (po vzore dopravnej metodiky).

Efektívnosť výberu daní

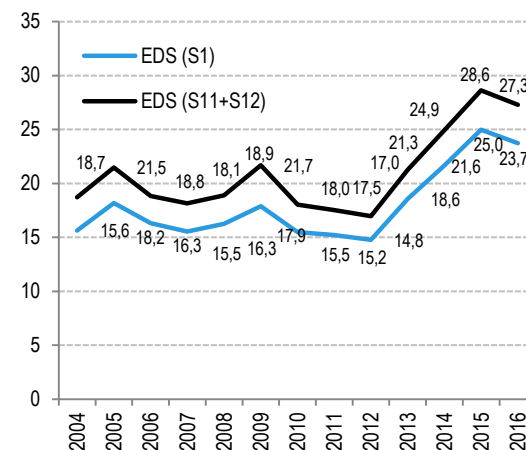
Pokračuje boj proti daňovým únikom a pozitívny vývoj úspešnosti výberu DPH. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj pokles medzery na DPH, ktorá v období od roku 2012 do 2016 klesla z úrovne 41 % na 28,3 %. Na základe predbežných odhadov MF SR sa ďalší pokles vo veľkosti medzery výberu DPH očakáva aj v roku 2017. Rastúci trend úspešnosti výberu DPH potvrdzuje aj rast efektívnej daňovej sadzby DPH (EDS). Tá vo štvrtom kvartáli 2017 vzrástla na 15,8 %, čo zodpovedá úrovni druhého kvartálu 2005. Efektívna daňová sadzba z príjmu právnických osôb v posledných rokoch rastie historickým tempom, čo okrem procyklickosti tejto dane možno pripísať opatreniam na DPH, ktoré sa pozitívne prejavujú aj vo výnose dane z príjmu právnických osôb.

Graf 5: Efektívna daňová sadzba DPH (%)

Zdroj: MF SR

Graf 6: Efektívna daňová sadzba DPPO (%), výber dane na čistom prevádzkovom prebytku

Poznámka: S1 – národné hospodárstvo; S11 – Nefinančné korporácie; S12 – Finančné korporácie
Zdroj: MF SR

Okrem DPH sa úsilie sústreďuje aj na spotrebné dane, kde bolo rovnako prijatých viacero opatrení na zníženie priestoru optimalizácie a všeobecného potierania daňových únikov. Aktualizovaná daňová medzera na dani z minerálnych olejov ukazuje, že v posledných rokoch dochádza k ustáleniu vývoja daňovej medzery. V roku 2016 medzera mierne poklesla, kedy sa rozptyl jej odhadu pohyboval v pásme od 17,2 % až 20,5 % z potenciálneho výnosu na tejto dani (čo zodpovedá 247 až 305 mil. eur).

V rámci realizácie reformných zámerov pokračuje Finančná správa SR v **boji proti daňovým podvodom** implementáciou opatrení zo schváleného tretieho **akčného plánu na boj proti daňovým podvodom na roky 2017 – 2018** ([schválený vládou v apríli 2017](#)).

K navrhnutým opatreniam týkajúcich sa finančnej správy patrí zavedenie **interného posudzovania spoľahlivosti daňových subjektov (index daňovej spoľahlivosti)**. Pôjde o hodnotenie daňového subjektu na základe plnenia jeho povinností voči finančnej správe a má motivačný aj preventívny charakter. Primárnym cieľom tohto opatrenia je podpora dobrovoľného plnenia daňových povinností a zvýšenie právnej istoty v obchodných vzťahoch. Sekundárnym efektom tohto opatrenia by mala byť pomoc daňovým subjektom, ktoré si plnia svoje povinnosti voči štátnemu rozpočtu a finančnej správe, zlepšiť svoje postavenie a vyhýbať sa prípadnému a neúmyselnému zapojeniu sa do podvodných aktivít iných daňových subjektov.

S cieľom obmedzenia okamžitých daňových únikov spojených s predajom tovarov a poskytovaním služieb sa pri vybraných službách zavedie povinnosť evidencie tržieb prostredníctvom **elektronickej registračnej pokladnice** alebo prostredníctvom **virtuálnej registračnej pokladnice** s on-line prepojením na finančnú správu

V spolupráci s ostatnými rezortmi verejnej správy sa do konca roka 2018 zriadi **medzirezortné analytické centrum (JACK) zaoberajúce sa finančnou kriminalitou a daňovými únikami**. Cieľom je zlepšenie spolupráce medzi finančnou správou a políciou vrátane získavania všetkých dostupných informácií. Cieľom je eliminácia porušovaní daňových povinností a zabránenie vzniku ďalších nedoplatkov, ale aj eliminácia duplicitných preverovaní štátnymi orgánmi.

Ďalším zámerom finančnej správy je pokračovať vo využívaní inštitútu **soft warning** vo význame „lahké, mierne varovanie, upozornenie“ klienta FS na plnenie jeho zákonných povinností s uvedením právnych následkov neplnenia týchto povinností. Cieľom tohto opatrenia je dosiahnuť súčinnosť klientov FS SR pri plnení ich povinností, ktoré neboli riadne a včas splnené a tým zvýšiť dobrovoľné plnenie daňových povinností klientov FS SR ich samosprávou.

Pripravujú sa **informačné systémy pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch**. Realizujú sa úpravy informačných systémov, vďaka ktorým bude mať finančné riaditeľstvo informáciu o príjmoch slovenských rezidentov na finančných účtoch držaných v zahraničí.

Ročné zúčtovanie sociálneho poistenia

Do konca roka 2018 sa prijme legislatíva s cieľom **zavedenia ročného zúčtovania sociálneho poistenia ako efektívneho nástroja na zamedzenie odvodovej optimalizácie subjektov**²⁵. Znížia sa tým motivácie vykazovať vysoké odmeny v jednom mesiaci, vďaka čomu bude odvodové zaťaženie práce spravodlivejšie a príjmy štátu vyššie. Platenie preddavkov na sociálne poistenie bude možné od januára 2019 a výkon ročného zúčtovania v sociálnom poistení v roku 2020 za predošlý rok. Opatrenie v roku 2019 zvýši príjmy verejnej správy o 56,8 mil. eur, zatiaľ čo výdavky budú vyššie o 8,6 mil. eur. V nasledujúcich dvoch rokoch budú celkové príjmy verejnej správy vyššie o približne 40 mil. eur a výdavky porastú na 13,8 resp. 15,5 mil. eur.

²⁵ Gestorom je MPSVR SR v spolupráci so Sociálnou poisťovňou a MF SR.

4.2 Vzdelávanie, veda a inovácie

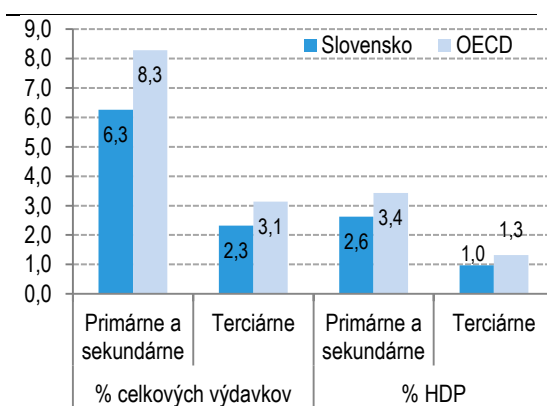
Rezort školstva bude realizovať opatrenia z revízie výdavkov na vzdelávanie, ktorá sa uskutočnila v roku 2017. Pokračuje zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania najmä zvyšovaním plátov učiteľov v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR. Zlepší sa väzba medzi odmeňovaním učiteľov a kvalitou. Novela zákona bude motivovať viac škôl i zamestnávateľov zapojiť sa do duálneho vzdelávania. V oblasti vysokého školstva sa reformuje akreditačná komisia a proces akreditácie, upraví sa vnútorné riadenie verejných vysokých škôl, profesijne orientované vysokoškolské študijné programy zabezpečia lepšiu prepojenosť s trhom práce. V rokoch 2018 a 2019 sa podporí rekonštrukcia vysokoškolských internátov.

Výsledkové indikátory pre vzdelávanie, vedu a inovácie

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Cieľ 2020
PISA (priemer dosiahnutých bodov)	SK	488	-	-	472	-	-	463	-	505
	OECD	497	-	-	497	-	-	492	-	-
Predčasné ukončenie školskej dochádzky (% vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	SK	4,9	4,7	5,1	5,3	6,4	6,7	6,9	7,4	6
	EÚ	14,2	13,9	13,4	12,7	11,9	11,2	11	10,7	10
Citácie (%, 100 = priemer EÚ)	SK	35	34	35	45	47	44	50	55	70
	EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	SK	17,6	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,2	31,5	40
	EÚ	32,3	33,8	34,8	36	37,1	37,9	38,7	39,1	40
Výdavky na výskum a vývoj (% HDP)	SK	0,47	0,62	0,67	0,81	0,83	0,89	1,18	0,79	1,2
	EÚ	1,94	1,93	1,97	2,01	2,03	2,04	2,03	2,03	3
High-tech export (% na celkovom exporte)	SK	5,9	6,6	6,6	8,2	9,5	9,7	9,8	-	14
	EÚ	17,1	16,1	15,4	15,7	15,3	15,7	17	-	-

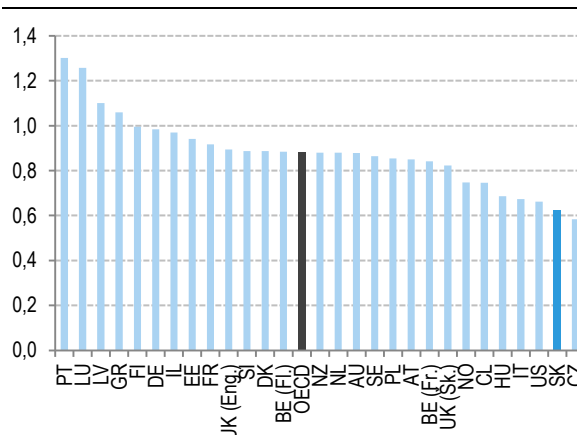
Výdavky na školstvo sú v porovnaní s vyspelými krajinami podpriemerné, s najväčším rozdielom pri základnom a strednom školstve. V roku 2015 celkové výdavky na vedu a výskum jednorazovo narástli na 1,2 % HDP vďaka dočerpávaniu EÚ fondov, no v roku 2016 sa vrátili na predošlú úroveň 0,8 % HDP, hlavne z dôvodu nedostatočného čerpania zdrojov z OP Výskum a inovácie. Cieľ stratégie Európa 2020 je pritom 1,2 % HDP. Mzdy pedagógov patria medzi najnižšie v OECD, aj keď rozdiel sa v rokoch 2016 a 2017 zmiernil zvyšovaním plátov učiteľov.

Graf 7: Verejné výdavky na vzdelávanie, 2014

Zdroj: OECD (Education at a Glance 2017, Tab B4.1)

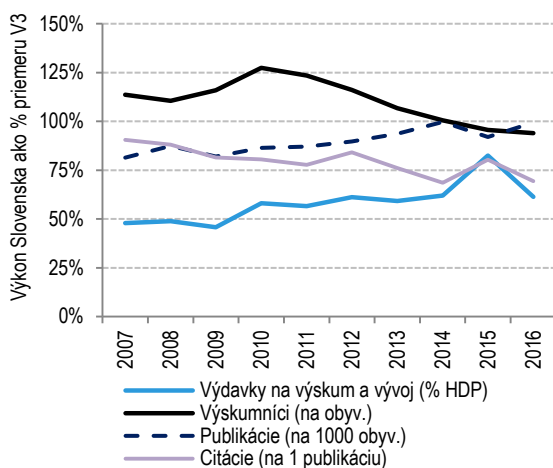
Graf 8: Priemerné platy pedagógov nižšieho sekundárneho vzdelávania v pomere k platom zamestnancov s VŠ vzdelaním (2015)

Zdroj: OECD (Education at a Glance 2017, Tab D3.2)

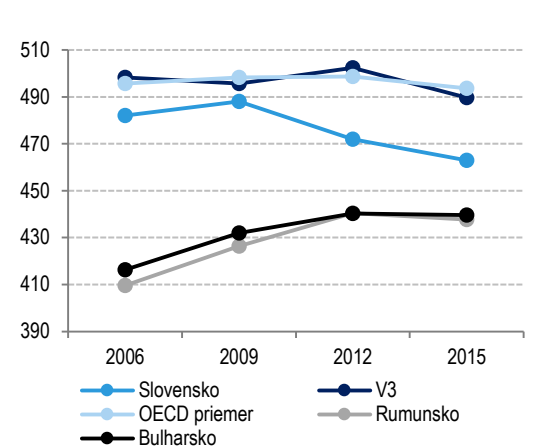
Zvýšené výdavky na výskum a vývoj z EÚ fondov z programového obdobia 2007 až 2013 boli investované najmä do infraštruktúry, prístrojov a zariadenia. Vo výsledkoch sa zatiaľ výraznejšie neprejavili. Klesajúci počet výskumníkov vyprodukoval mierne viac publikácií z mierne nižšou citovanosťou, ktorá dlhodobo klesá a je 25 % pod priemerom krajín V3. Podiel high-tech exportu sa mierne zvyšuje, no je významne nižší ako priemer EÚ a vzdialený od národného cieľa stratégie Európa 2020.

Graf 9: Vstupy a výstupy pre výskum a vývoj ako % priemeru V3

Zdroj: Eurostat (rd_e_gerdsc), (rd_p_persocc), (nama_10_pe), Scimago Journal Rank

Graf 10: Výsledky testovania PISA (priemer bodov)

Zdroj: PISA 2015, OECD

Prioritou zostáva kvalita vysokého školstva, avšak legislatívny proces týkajúci sa zákonov reformujúcich akreditačnú komisiu, proces akreditácie a hodnotenia a financovania tvorivej činnosti bol prerušený. Stále pokračuje konanie, ktoré v roku 2015 spustila Európska komisia proti Slovensku pre systematickú diskrimináciu a segregáciu rómskych detí vo vzdelávaní²⁶. V rozpore s odporúčaním revízie výdavkov na vzdelávanie sa javí zmena v oblasti kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov. Namiesto ukončenia schémy kreditových príplatkov sa naopak pristúpilo k odstráneniu časovej platnosti kreditov (7 rokov). Dochádza tým k zafixovaniu kreditového príplatku na neobmedzený čas²⁷, navyše bez nutnosti ďalšieho vzdelávania.

Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania (NPRVV)

Finálna verzia dokumentu Učiace sa Slovensko, ktorý formuluje zásadné systémové zmeny a ciele, ktoré je potrebné naplniť na zvládnutie výziev slovenského školstva, bude po zverejnení v septembri 2017 východiskom pre **Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania**. Ten bude obsahovať aj dlhodobú koncepciu obsahu výchovy a vzdelávania a bude pokrývať dlhodobé zámery a ciele SR v oblasti výchovy a vzdelávania na obdobie 10 rokov. Dokument bude predložený na rokovanie vlády SR a bude obsahovať aj akčné plány a odhad výdavkov na jednotlivé opatrenia. Prvý akčný plán bude ku školskému roku 2018/2019.

Revízia výdavkov v rámci projektu Hodnota za peniaze

V roku 2017 prebehla revízia výdavkov na vzdelávanie. V regionálnom školstve sa revízia zamerala najmä na optimalizáciu siete základných škôl, zvýšenie atraktivity povolania učiteľa vrátane systému odmeňovania a vo vysokom školstve sa zamerala najmä na proces akreditácie, financovanie a hodnotenie výsledkov vysokoškolskej vedy. Rezort školstva bude v rokoch 2018 a 2019 realizovať časť opatrení definovaných v záverečnej správe revízie výdavkov. Opatrenia s dlhším časovým horizontom realizácie sú: racionalizácia siete základných škôl, zvyšovanie priemerných plátov pedagogických a odborných zamestnancov, resp. vysokoškolských učiteľov, zavedenie tzv. *informed peer review* hodnotenia tvorivej činnosti vysokých škôl a členstvo reformovanej akreditačnej autority v ENQA.

²⁶ Amnesty International Report 2017/2018

²⁷ <https://www.minedu.sk/data/att/12686.pdf>

4.2.1 Regionálne školstvo

Vyššia kvalita a lepšia podpora učiteľov

Pedagogickým a odborným zamestnancom v regionálnom školstve budú zvýšené platové tarify v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR, čím sa bude zvyšovať **atraktivnosť povolania učiteľa**. Od januára 2019 sa bude pri pridelovaní prostriedkov školám na osobné výdavky zohľadňovať počet rokov praxe pedagogických zamestnancov, čím sa presnejšie zohľadnia náklady škôl. V rámci plánovaného zvyšovania platov bude prebiehať diskusia o podpore rýchlejšieho rastu v prípade začínajúcich učiteľov, aby sa zvýšila atraktivnosť učiteľskej profesie.

V rámci pripravovaného zákona o pedagogických zamestnancoch sa **zlepší väzba medzi odmeňovaním a kvalitou pedagogických a odborných zamestnancov**. Pripravujú sa zmeny vo výkone atestácií, ktoré budú lepšie rozlišovať úroveň profesijných kompetencií pri prechode pedagogických a odborných zamestnancov na vyšší kariérový stupeň, ktorý je spojený s vyšším ohodnotením.

Zavedie sa **akreditácia poskytovateľov kontinuálneho vzdelávania** na základe ich výsledkov. Uskutočnia sa zmeny v obsahu prípravy a v hodnotení vedúcich pedagogických zamestnancov a vedúcich odborných zamestnancov.

Posilní sa **stavovské postavenie učiteľov** cez zriadenie Slovenskej komory pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov. Zámerom je aj upraviť požiadavky na etický výkon pedagogickej a odbornej činnosti, zaviesť ochranu zamestnancov pred sociálno-patologickými prejavmi a posilniť ich stavovské postavenie.

Prepojenie vzdelávania a potrieb trhu práce

Zjednotí a zobjektívuje sa metodický prístup pri **regulácií stredných škôl v závislosti od potrieb trhu práce**. Vypracujú sa záväzné kritériá pre určovanie najvyššieho počtu žiakov prvých ročníkov študijných odborov a učebných odborov stredných škôl v územnej pôsobnosti samosprávnych krajov.

Do **duálneho vzdelávania** sa v treťom roku fungovania zapojili **len necelé 4 % prvákov na SOŠ**, slabý záujem škôl ovplyvňuje aj finančná demotivácia v podobe krátenia finančných normatívo. V pripravovanej novele zákona o odbornom vzdelávaní sa podporí vstup malých a stredných podnikov do systému duálneho vzdelávania, zjednoduší sa postup pri overovaní zamestnávateľov a ich spôsobilosti poskytovať praktické vyučovanie a zavedie sa možnosť absolvovať praktické vyučovanie mimo vlastných kapacít zamestnávateľa. Navrhujú sa finančné stimuly, ktoré by efektívnejšie motivovali vstup zamestnávateľov do systému. Návrh ráta aj s odstránením finančných bariér stredných odborných škôl, ktoré ich v súčasnosti odrádzajú od vstupu do systému.

Pre pokrytie aktivít a náplne **kariérneho poradenstva pre študentov** sa zavedie špecifická kategória kariérneho poradcu ako odborného zamestnanca.

Pre **objektívnejšie sledovanie uplatnenia absolventov na trhu práce** je potrebné prepojiť administratívne databázy Sociálnej poisťovne SR a dát MŠVVaŠ SR. Je nevyhnutné, aby na základe administratívnych dát bolo možné sledovať a zhodnotiť uplatnenie absolventov na trhu práce. Dáta budú využité pre lepšie nastavenie rozhodovacích procesov (regulácia, tvorba vzdelávacích politík) ako aj znižovaní informačnej asymetrie pri rozhodovaní uchádzačov o štúdium na stredných, ale aj vysokých školách.

MŠVVŠ SR plánuje spustiť projekt s Európskou výskumnou agentúrou pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (Cedefop) o prehľade schém učňovskej prípravy na Slovensku. Cieľom projektu je zhodnotiť schémy učňovskej prípravy v rámci formálneho i neformálneho vzdelávania, nastaviť systém koordinácie riadenia, prepojenie medzi počiatočným a ďalším odborným vzdelávaním ako aj príklady dobrej praxe zo zahraničia.

Inkluzívne vzdelávanie

Nadalej ostáva prioritou **zlepšovanie inklúzie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**. Bude sa pokračovať v implementácii národného projektu *Škola otvorená všetkým* s alokáciou 25 mil. eur z ESF a dopytovo orientovanej výzvy *V základnej škole úspešnejší* s alokáciou 50 mil. eur z ESF. Ich spoločným cieľom je zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo MRK a žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Rezort školstva pripraví transparentnejší, objektívnejší a spravodlivejší postup pridelovania finančných prostriedkov na asistentov učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Plánuje sa zefektívnenie a skvalitnenie **systému pedagogicko-psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva**. Upravujú sa podmienky zaraďovania neštátnych poradenských zariadení do siete tak, aby sa zosúladiť ponuka poskytovaných služieb s dopytom v jednotlivých mestách a regiónoch. Pre zaradenie neštátneho zariadenia do siete bude potrebné vyjadrenie okresného úradu v sídle kraja. Nasledovať bude diskusia o možných úpravách systému financovania štátnych a neštátnych zariadení.

Aby sa predchádzalo **neželaným motiváciám pri diagnostike špeciálnych výchovnovzdelávacích potrieb žiakov**, zabezpečí sa nezávislosť CŠPP²⁸ od špeciálnych škôl, ktoré budú zriadené ako dva samostatné subjekty. Štátne a súkromné CPPPaP²⁹ a CŠPP budú taktiež jednotne metodicky usmerňované prostredníctvom Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

Podpora vzdelávania národnostných menšín

Podporí sa vzdelávanie žiakov v materinskom jazyku. Zvýši sa normatívny príspevok pre žiakov základnej školy, ktorí sa učia jazyk národnostnej menšiny alebo ktorí sa vzdelávajú v jazyku národnostnej menšiny. Podporí sa zmena metodiky výučby slovenského jazyka na menšinových školách v záujme jeho lepšieho ovládania.

4.2.2 Vysoké školstvo

Reforma akreditačnej komisie a procesu akreditácie

V apríli 2017 boli predložené návrhy zákonov zameraných na **reformu Akreditačnej komisie³⁰ a procesu akreditácie**. Návrhy zákonov menili inštitucionálne postavenie Akreditačnej komisie z poradného orgánu vlády SR na samostatnú nezávislú agentúru, dávali dôraz na implementáciu štandardov a odporúčaní ESG 2015 a nahrádzali akreditáciu študijných programov formou inštitucionálnej akreditácie. Legislatívny proces bol však prerušený, jeho pokračovanie sa predpokladá v roku 2018.

Kvalita a dostupnosť vysokoškolského vzdelávania

Aj vysokoškolským pedagógom budú zvyšované platové tarify v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR. Na odbornú diskusiu budú predložené návrhy na **úpravu vnútorného riadenia verejných vysokých škôl**. Návrhy budú pripravené na základe konzultačného procesu v spolupráci s Európskou komisiou a inšpirované príkladmi dobrej praxe vo vybraných členských štátoch. Konzultácia prebehne v rámci tzv. *Peer Counselling* procesu, ktorý je nástrojom Európskej komisie určeným na asistenciu členským štátom pri tvorbe a zavádzaní nových politik.

V rámci podpory vytvárania **profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov** sa schválili osobitné kritériá na ich akreditáciu. Prehodnotia sa možnosti ako podporiť tieto študijné programy prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ. Rezort školstva bude tiež pokračovať v diskusii o vhodnej štruktúre absolventov vysokých škôl a možných nástrojoch na dosiahnutie takejto štruktúry, s možnými presahmi na systém financovania.

²⁸ Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

²⁹ Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

³⁰ Nový názov reformovanej akreditačnej komisie bude *Slovenská agentúra pre akreditáciu vysokého školstva*.

Celoživotné vzdelávanie

Pripravovaný národný projekt *Systém uznávania kvalifikácií* podporí systém validácie výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Cieľom je urýchliť a zjednodušiť cestu k nadobudnutiu kvalifikácie pre tých jednotlivcov, ktorí už danými zručnosťami disponujú.

V rámci optimalizácie priamo riadených organizácií ministerstva sa postupne zruší Národný ústav celoživotného vzdelávania a jeho pôvodná agenda sa prenesie na samotné ministerstvo v rámci svojho centrálného úradu, ktorý ho bude riešiť efektívnejšie.

4.2.3 Veda a výskum

Podpora vedy, výskumu a inovácií

Cez Operačný program Výskum a inovácie (OP Val) sa zvýši podpora cieleného výskumu, ktorá prepojí podnikateľský, akademický a vysokoškolský sektor.

Zrealizuje sa medzinárodný audit budúcej štátnej vednej politiky, ktorého výstupy sa spolu s relevantnými súvisiacimi politikami a podpornými dokumentmi zakomponujú do rámcového dokumentu pre prípravu štátnej vednej politiky. Na základe štátnej vednej politiky sa pripravia a spustia *Štátne programy výskumu a vývoja*.

Medzinárodná spolupráca

Zintenzívni sa podpora stážových pobytov v európskych a medzinárodných výskumných infraštruktúrach, v ktorých je SR zapojená. Prostredníctvom programov APVV sa podporia spoločné medzinárodné výskumné projekty a vytváranie vlastných výskumných tímov. Zavedie sa register verejných výskumných inštitúcií.

Podporí sa medzinárodné sieťovanie národných platforiem tvorených subjektmi akademickej, výskumnej a hospodárskej sféry do európskych štruktúr. Rozvíjať sa bude najmä zapájanie sa do výskumných infraštruktúr v rámci ESFRI. Pri budovaní platforiem sa využije potenciál univerzitných vedeckých parkov a výskumných centier, budovaných z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ.

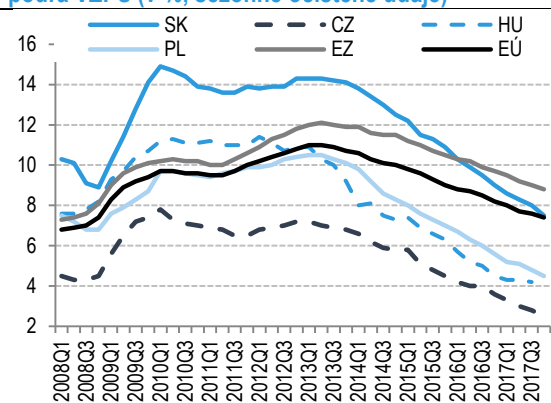
4.3 Zamestnanosť, penzijný systém a sociálna inklúzia

V roku 2017 sa vytvorilo 51 tisíc nových pracovných miest a miera nezamestnanosti poklesla na najnižšiu úroveň od roku 1993. Vo štvrtom kvartáli 2017 dosiahla úroveň 7,7 %. Naďalej bude pokračovať implementácia opatrení na integráciu priority skupiny dlhodobo nezamestnaných. Podporí sa rekvifikácia a vzdelávanie zamestnancov a UoZ na základe potrieb zamestnávateľov vo vybraných sektoroch. Podporí sa budovanie kapacít zariadení starostlivosti o deti do troch rokov. V priebehu roka 2018 sa vyhlásia nové projektové výzvy na podporu integrácie MRK.

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Cieľ 2020
Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	6,5	9,2	9,2	9,4	10,0	9,3	7,6	5,8		3,0
	EÚ	2,9	3,8	4,1	4,6	5,1	5,0	4,5	4,0		-
Miera zamestnanosti (% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	SK	66,4	64,6	65,0	65,1	65,0	65,9	67,7	69,8		72,0
	EÚ	69	68,6	68,6	68,4	68,4	69,2	70,1	71,1		75,0
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	SK	19,6	20,6	20,6	20,5	19,8	18,4	18,4	18,1		17,2
	EÚ	23,3	23,7	24,3	24,7	24,6	24,4	23,8	23,5		19,4
Miera náhrady (Benefit ratio) (priemerná dôchodková dávka, % z priemernej mzdy)	SK	-	43,7	-	-	45,7	-	-	46,6		-
	EÚ	-	41,4	-	-	44,0	-	-	43,5		-

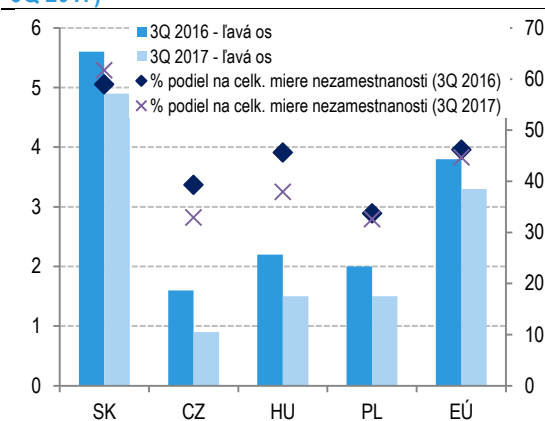
V roku 2017 sa vytvorilo 51 tisíc nových pracovných miest³¹. Zahraniční pracovníci obsadili každé štvrté novovytvorené pracovné miesto. Miera nezamestnanosti dosahuje najnižšie hodnoty od roku 1993. Sezónne očistená celková miera celkovej nezamestnanosti klesla vo štvrtom kvartáli 2017 na úroveň 7,7 %, čo predstavuje najlepšiu hodnotu od vzniku SR. Stále však zostáva výrazne nad priemerom krajín V3. Aj napriek súčasnému pozitívnemu vývoju zostáva trh práce dlhodobo hlavnou výzvou a prioritou štrukturálnych politík.

Graf 11: Kvartálny vývoj miery nezamestnanosti podľa VZPS (v %, sezónne očistené údaje)

Zdroj: Eurostat (une_rt_q), ŠÚ SR

Graf 12: Dlhodobá nezamestnanosť (v %, 3Q 2016, 3Q 2017)

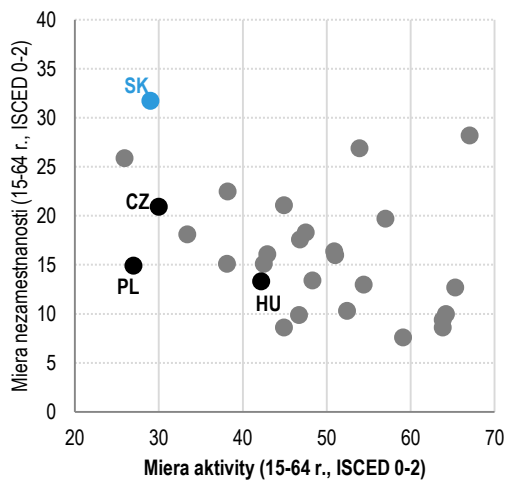
Zdroj: Eurostat (une_ltu_q), ŠÚ SR

Miera dlhodobej nezamestnanosti poklesla medziročne v treťom kvartáli 2017 z 5,6 % na 4,9 %. Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných však medziročne neklesal a predstavuje druhú najvyššiu hodnotu v rámci krajín EÚ (61,7 %), výrazne nad priemerom V3 a EÚ (34,5 % a 44,7 %). Dlhodobá nezamestnanosť tiež úzko súvisí s kvalifikáciou nezamestnaných. Len 32 % rómskej populácie

³¹ Podľa konceptu národných účtov (ESA).

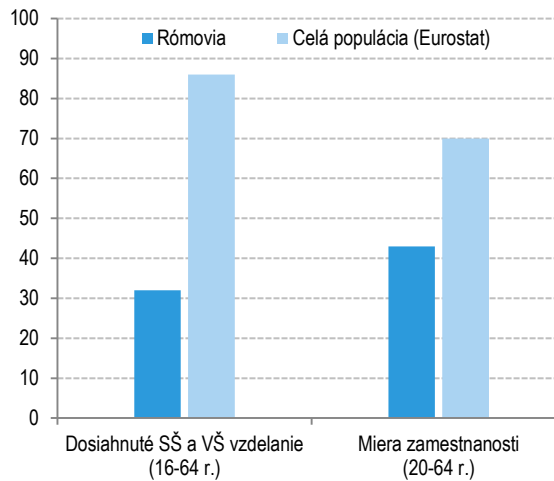
dosahuje stredoškolské a vyššie vzdelanie. Nízka kvalifikácia predstavuje výrazné bariéry na trhu práce, keď miera zamestnanosti Rómov výrazne zaostáva za zamestnanosťou celej populácie³².

Graf 13: Nízkokvalifikovaná pracovná sila na trhu práce (% , 2016)

Zdroj: Eurostat (lfsa_argaed), ŠÚ SR

Graf 14: Výsledky Rómov vo vzdelávaní a na trhu práce (2016)

Zdroj: FRA, EU-MIDIS II (2016), Eurostat

Rozdiely v miere zamestnanosti medzi mužmi a ženami sú na Slovensku najzreteľnejšie pri starostlivosti o dieťa do 6 rokov, keď predstavujú až 45,2 p. b. (42,1 % ženy a 87,3 % muži vo vekovej kategórii 15 až 64 rokov), pričom v krajinách EÚ je tento rozdiel v priemere výrazne nižší (len 26,8 p. b.). Rozdiely sa znižujú s rastúcim vekom dieťaťa. Pri starostlivosti o dieťa vo veku 6 až 11 rokov je už priemerný rozdiel v rodovej miere zamestnanosti v krajinách EÚ vyšší než na Slovensku (15,3 p. b. oproti 9,6 p. b.) a pri dieťati nad 12 rokov predstavuje rodový rozdiel v SR iba 2,3 p. b. (oproti 9,8 p. b. v EÚ). Miera zamestnanosti žien bez detí vo veku 25 až 54 rokov je na Slovensku podobná miere zamestnanosti mužov (82,0 %) a prevyšuje mieru zamestnanosti žien bez detí v krajinách EÚ (76,6 %).

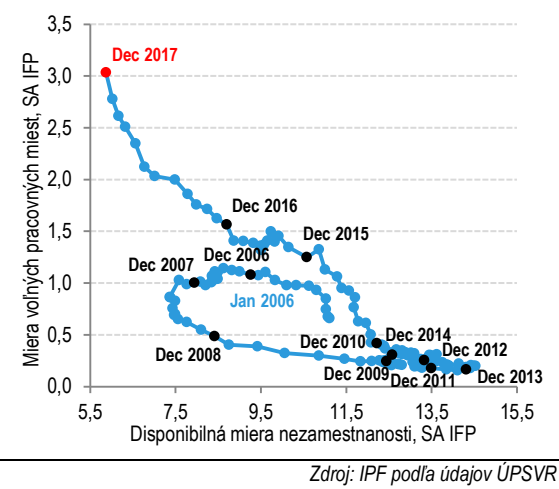
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia je na Slovensku pod priemerom EÚ – v roku 2016 dosiahla úroveň 18,1 %, pričom priemerná hodnota za celú EÚ v roku 2016 predstavovala 23,5 %. Vo vzťahu k národnému cieľu dochádza v súčasnosti k jeho naplneniu na cca 95 %, nakoľko za posledné zisťovanie je zrejme, že sa podarilo z rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia vymaniť 161 tisíc ľudí.

Novú výzvu na trhu práce vo viacerých okresoch a sektoroch predstavuje **nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily**. Pri miere nezamestnanosti na historicky nízkych hodnotách zamestnávateľa v niektorých regiónoch a sektoroch čelia ťažkostiam pri získavaní kvalifikovanej pracovnej sily a tlaku na rýchlejšiu rast miezd. Počty voľných pracovných miest na úradoch práce dosahujú historické maximá pri klesajúcej nezamestnanosti. Podľa konjunkturálneho prieskumu v priemysle bol nedostatok zamestnancov ako obmedzujúci faktor výroby označený historicky najväčším počtom zamestnávateľov³³.

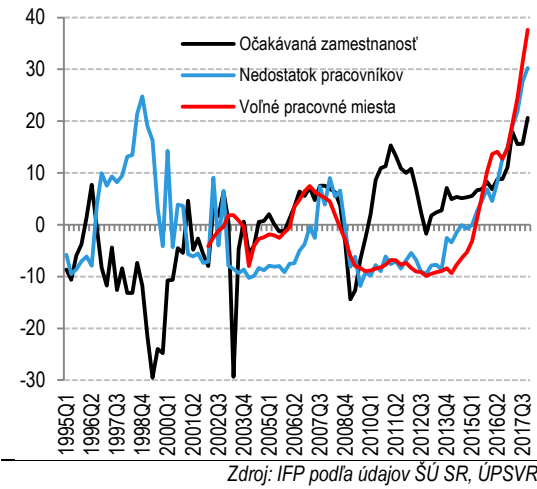
³² Second European Union Minorities and Discrimination Survey - Main results

³³ Konjunkturálny prieskum v priemysle (ŠÚ SR, január 2018)

Graf 15: Vzťah miery nezamestnanosti a voľných pracovných miest v čase (Beveridgova krivka)

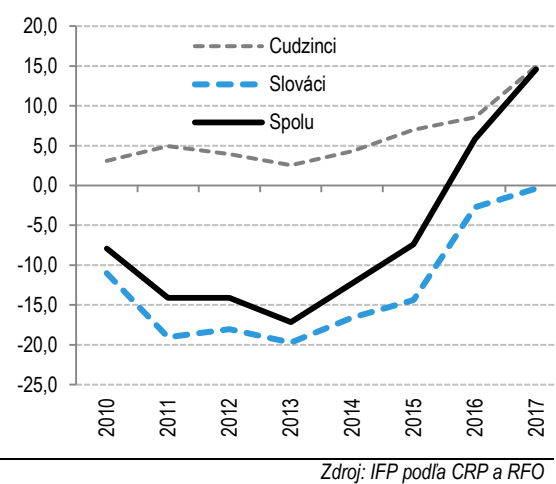

Graf 16: Indikátory prehrievania trhu práce (normalizované v %)³⁴

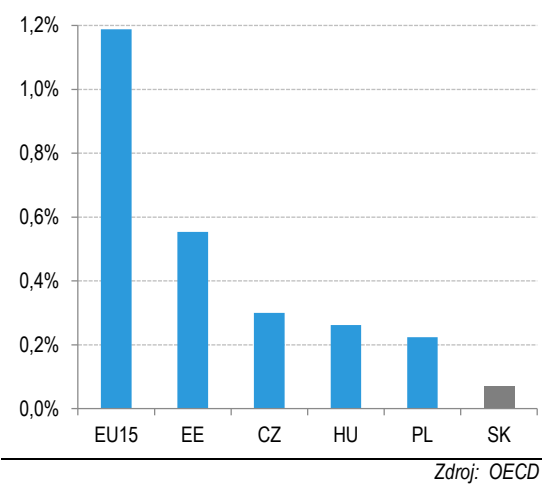

Nedostatok pracovnej sily začína mierne kompenzovať pozitívna migrácia. V roku 2016 na Slovensko podľa údajov zdravotného poistenia prišlo viac ľudí ako z neho odišlo. Pozitívne migračné saldo sme naposledy zaznamenali v krízovom roku 2009. Rastie počet vracajúcich sa Slovákov aj prichádzajúcich nových cudzincov. V porovnaní s EÚ a V3 je však cudzincov prichádzajúcich na Slovensko stále oveľa menej. Cudzinci prichádzajú hlavne do regiónov s nedostatkom pracovnej sily a poukazujú tak na nedostatočnú mobilitu domácej pracovnej sily.

Graf 17: Čistá zmena spôsobená migráciou (podľa pôvodu, tis. osôb)³⁵

Graf 16: Podiel prichádzajúcich cudzincov na populácii pre vybrané krajiny OECD (% , 2015)

Dostatočná mobilita zamestnancov na pracovnom trhu pomáha pracovníkom k lepšiemu výberu zamestnania a efektívnejšej alokácii pracovnej sily medzi firmami. V medzinárodnom porovnaní sa Slováci sťahujú za prácou oveľa menej než v susedných krajinách EU. Jeden z faktorov, ktorý môže negatívne vplyvať na tento stav na pracovnom trhu, je nedostatok nájomných bytov (Box1).

³⁴ [Komentár IFP: Na trhu práce bude horúco \(február 2018\)](#)

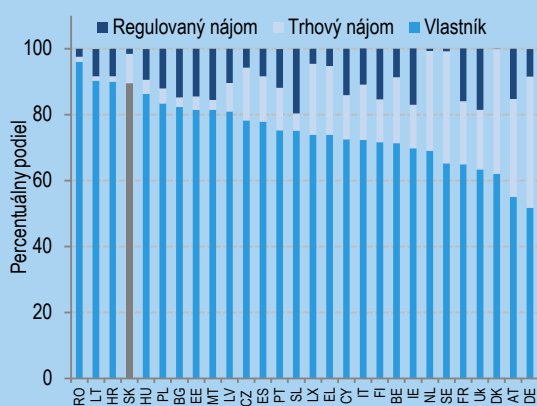
³⁵ V prípade údajov za rok 2017 ide o expertný odhad, ktorý vychádza z údajov k 30.9.2017 a predpokladá pokračovanie dynamiky vývoja z roka 2017 aj v poslednom štvrtroku.

Box 1: Podpora nájomného bývania

Slovensko nemá dostatočne rozvinutý trh nájomného bývania. Slovensko má v porovnaní s krajinami EÚ nadpriemerný podiel obývaných domácností, ktoré sú vo vlastníctve ich obyvateľov. Naopak, Slovensko má jeden z najnižších podielov obývaných domácností s regulovaným nájomom v EÚ (len 1,6 %, priemer EÚ je 10,8 %). Podiel obývaných domácností s trhovým nájomom na Slovensku je taktiež podpriemerný (8,9 % vs. 19,9 % v EÚ).

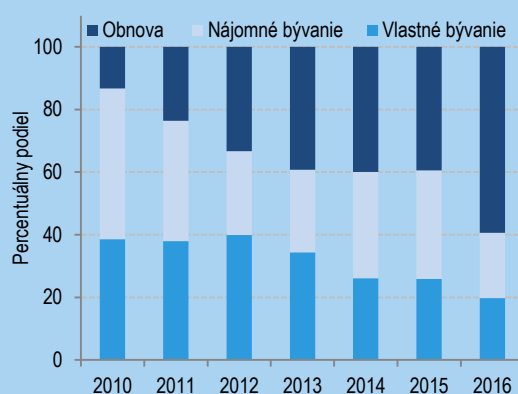
Podpora štátu smeruje v posledných rokoch najmä do obnovy bytov. Podiel štátnej podpory na vlastné bývanie sa od roku 2010 znižuje. Tento vývoj nemá za následok zvýšenie podielu podpory do nájomného bývania, ale do obnovy bytového fondu. V roku 2016 až 60 % štátnej podpory v oblasti bývania smerovalo do obnovy.

Graf 18: Podiel obývaných domácností podľa vlastníctva (2016)

Zdroj: Eurostat (ilc_lvho02)

Graf 19: Podiel štátnej podpory na bývanie podľa účelu

Zdroj: RIS, ŠFRB

Možnosti podpory nájomného bývania:

• Povinný podiel nájomných bytov v nových developerských projektoch

Povinný podiel nájomných bytov s regulovaným nájomom v nových developerských projektoch, ktoré žiadajú o stavebné povolenie na úrovni od 5 % do 10 %. Tento podiel by sa mal uplatňovať vo väčších mestách v úzkej spolupráci so samosprávou. Mesto bude stanovovať max. výšku nájmu v týchto bytoch ako percentuálny podiel z priemernej/mediánovej mzdy v danom kraji a zohľadňovať aj príjem rodiny. V zahraničí je táto prax rozšírená:

- V Londýne musí byť v nových developerských projektoch 35 % bytov cenovo dostupných pre slabšie sociálne skupiny. Závazok starostu je zvýšiť ich podiel na 50 %.
- V New Yorku musí byť podiel cenovo dostupných bytov v nových projektoch v rozmedzí od 10 % do 25 %. Nájomné je vo výške 40 % až 70 % lokálneho mediánového príjmu domácností.
- Viedeň vlastní cca 25 % bytových jednotiek v meste (220 tisíc), ktoré ponúka za regulované ceny. Viedeň tiež ponúka súkromným developerom spoluprácu, v ktorej im zabezpečí pozemok a výhodný úver. Ako protihodnotu dostane 50 % bytových jednotiek z takto podporeného projektu. Nájomné v bytoch, ktoré sú regulované mestom, sa pohybujú od 20 do 25 % príjmu nájomcov.

• Vyšší podiel zdrojov na výstavbu nájomného bývania v Štátnom fonde rozvoja bývania (ŠFRB)

Preferovať pôžičky najmä do výstavby nových bytov. Na obstaranie nájomných bytov išlo v roku 2016 z prostriedkov ŠFRB iba 31 mil. eur (14 % z poskytnutých úverov). V roku 2016 bolo až 85 % zdrojov ŠFRB alokovaných do obnovy bytových budov (194 mil. eur) kde hrajú významnú úlohu pôžičky na zateplovanie³⁶.

³⁶ Časť úverov zo ŠFRB ide na zateplovanie bytov z dôvodu čerpania EU fondov, ktoré sú na tento účel určené. Avšak príjmy zo zdrojov EÚ spolu so spolufinancovaním tvorili 64 % príjmov fondu v roku 2016, čo je o 21 p. b. menej ako bolo v tom roku výdavkov na obnovu bytových budov. ŠFRB

4.3.1 Zamestnanosť

Služby zamestnanosti a integrácia dlhodobo nezamestnaných

Revízie výdavkov na politiky trhu práce³⁷ identifikovali dlhodobo nezamestnaných ako prioritnú cieľovú skupinu UoZ pre služby zamestnanosti. Aj v roku 2018 bude pokračovať posun v službách zamestnanosti smerom k väčšej integrácii dlhodobo nezamestnaných UoZ. Dosiahne sa to **komplexnými personalizovanými službami** – poskytovaním špecializovaného poradenstva, bilanciou kompetencií znevýhodnených UoZ, pokračovaním zavádzania nového systému vytvárania profilov a poskytovaním cieľených programov odbornej prípravy navrhnutých zamestnávateľmi na základe potrieb regionálneho trhu práce.

Nedostatok pracovnej sily

Národný projekt „*Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v SR*“ predstavuje systémové preventívne opatrenie spoločného záujmu všetkých sociálnych partnerov aj na riešenie súčasného nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily. Zabezpečí sa **koordinovaný rozvoj sektorovej stratégie zamestnanosti** reagujúcej na hospodárske zmeny, technologický rozvoj a inovácie v jednotlivých odvetviach hospodárstva so zreteľom na zabezpečenie nevyhnutnej kvalifikovanej pracovnej sily. Predpokladá sa zlepšenie identifikácie zručností na trhu práce a dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile v jednotlivých sektoroch hospodárstva. Rovnako budú identifikované aj vplyvy Inteligentného priemyslu pre Slovensko (Priemysel 4.0) a digitálnej transformácie na zamestnanosť, zamestnania, pracovné miesta, formy práce a pod.

V rámci národného projektu „*Prognózy vývoja na trhu práce v Slovenskej republike II*“ sa budú identifikovať vznikajúce a zanikajúce pracovné miesta a prognózovať potreby kvalifikovanej pracovnej sily v SR z kvantitatívneho, ako aj kvalitatívneho hľadiska.

V spolupráci so zamestnávateľmi sa finančne podporí **školenie a odborná príprava (tzv. in-company training)** vlastných zamestnancov alebo prijatých UoZ. Cieľom je zvyšovanie zručností v sektoroch s najväčším dopytom po kvalifikovanej pracovnej sile. Celková finančná alokácia na tento projekt predstavuje 10 mil. eur v roku 2018.

Mobilita na trhu práce³⁸

Od mája 2018 sa implementujú atraktívnejšie podmienky pre vznik nároku na **príspevok na dochádzku za prácou a príspevok na podporu mobility za prácou**. Uplatní sa zvýšenie maximálnej mesačnej výšky príspevkov, poskytovanie príspevku na dochádzku za prácou bez ohľadu na vymedzenie spôsobu dopravy do zamestnania, či predĺženie obdobia jeho poskytovania pre znevýhodnených UoZ.

Opätovne sa zavedie **príspevok na presťahovanie za prácou**, ktorý je určený na úhradu nákladov súvisiacich s presťahovaním občana do nového miesta trvalého pobytu.

V rámci novely zákona o službách zamestnanosti sa s účinnosťou od mája 2018 **zjednodušujú aj podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín vo vybraných profesiách**, kde je preukázaný nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a v okresoch s priemernou mierou evidovanej nezamestnanosti nižšou ako 5 %.

Znižovanie regionálnych rozdielov

Na zvýšenie zamestnanosti sa v krátkodobom a strednodobom horizonte implementujú viaceré projektové zámery na podporu podnikania, sociálnej ekonomiky, prepojenia potrieb trhu práce s ponukou učebných odborov, ako aj na podporu zatraktívnenia územia. Prioritou je podpora regionálneho rozvoja prostredníctvom zapájania lokálnych aktérov a využívaní lokálnych zdrojov.

na obnovu bytových domov v roku 2016 z vlastných zdrojov poskytol úvery v objeme 45,5 mil. eur. Tieto peniaze mohli byť použité na výstavbu nájomných bytov.

³⁷ [Pilotná štúdia revízie výdavkov na služby zamestnanosti](#) (október 2016) a [Revízia výdavkov politiky trhu práce a sociálne politiky](#) (júl 2017).

³⁸ V januári 2018 schválila vláda zmeny s účinnosťou od mája 2018 na podporu mobility zamestnancov na trhu práce.

V rokoch 2018 a 2019 sa pripravujú nástroje pre zníženie previsu dopytu na trhu práce a posilnenie regionálnych manažérskych kapacít pre riadenie regionálneho rozvoja.

Podpora zamestnanosti matiek s deťmi

Nový legislatívny rámec umožní zlepšiť dostupnosť kvalitných, udržateľných a cenovo prístupných zariadení služieb starostlivosti o deti do troch rokov. Z IROP a OP Ľudské zdroje sa v rokoch 2017 až 2020 predpokladá vybudovanie 90 zariadení služieb starostlivosti s kapacitou 1 800 detí s finančnou alokáciou 40,2 mil. eur. Výzvy budú vyhlásené v prvom polroku 2018.

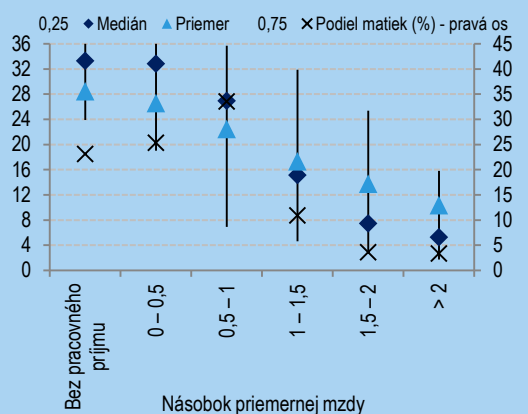
Box 2: Bariéry vyššej zamestnanosti matiek na Slovensku

Vyšší pracovný príjem, vyššie vzdelanie a dlhšia prax pozitívne vplyvajú na pravdepodobnosť zamestnania sa počas rodičovskej dovolenky³⁹. Pravdepodobnosť zamestnania sa matky počas rodičovskej dovolenky je vyššia o 10 až 50 p. b. oproti matkám so žiadnym alebo nízkym predošlým príjmom. Približne polovica matiek sa zamestnala v sledovanom období počas rodičovskej dovolenky alebo do jedného roka od jej skončenia.

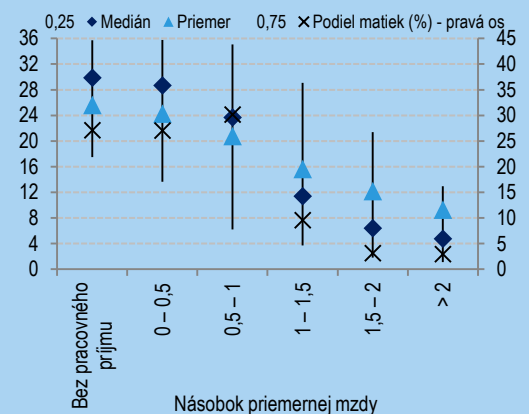
Matky s vyšším príjmom v zamestnaní pred pôrodom trávajú na rodičovskej dovolenke v priemere kratší čas ako matky so žiadnym alebo nízkym príjmom. Z 36 možných mesiacov⁴⁰ ostávajú matky s vyšším ako priemerným predošlým príjmom doma s dieťaťom menej ako 16 mesiacov. V prípade matiek so žiadnym alebo nízkym predošlým príjmom je to až 26 mesiacov. Zároveň až pre polovicu matiek z tejto skupiny dosahuje dĺžka rodičovskej dovolenky dobu viac ako 30 mesiacov.

Flexibilné pracovné úväzky v podobe práce na dohodu môžu pomôcť urýchliť rozhodnutie matky zamestnať sa. V prípade zahnutia len trvalých pracovných pomerov, polovica všetkých žien zostáva na rodičovskej dovolenke viac ako 29 mesiacov. Ak sa pozeráme aj na práce na dohodu, medián dĺžky rodičovskej dovolenky klesá na 26 mesiacov.

Graf 20: Vstup alebo návrat na trh práce po narodení dieťaťa v mesiacoch (len trvalý pracovný pomer)

Graf 21: Vstup alebo návrat na trh práce po narodení dieťaťa v mesiacoch (trvalý pracovný pomer a práca na dohodu)

Zdroj: IFP podľa údajov SP a RFO

Zdroj: IFP podľa údajov SP a RFO

Poznámka: Spodný koniec úsečky (0,25 v legende) predstavuje 25. percentil, horný koniec úsečky (0,75 v legende) predstavuje 75. percentil v danej príjmovej skupine.

Osamelé matky a matky s viacpočetnými pôrodmi majú nižšiu šancu sa zamestnať počas trojročnej rodičovskej dovolenky. Oba faktory predstavujú objektívne prekážky pre zamestnanie,

³⁹ Pojem *rodičovská dovolenka* predstavuje ospravedlnené pracovné voľno pri narodení dieťaťa so štandardnou dĺžkou tri roky. Zároveň štát poskytuje na rovnaké obdobie *rodičovský príspevok* (po období poberania *materského* v prípade nároku), na ktorý majú nárok aj matky bez zamestnania pred narodením dieťaťa. V analýze a komentári používame pojem *rodičovská dovolenka* pre oba prípady.

⁴⁰ V praxi sa vypláca rodičovský príspevok 37 mesiacov, keďže celá dávka sa vypláca aj v prípade, ak sa dieťa narodí alebo dovŕši 3 roky v priebehu kalendárneho mesiaca.

s ktorou môže súvisieť aj nedostatok kapacít cenovo dostupnej formálnej starostlivosti o dieťa. Naopak **možnosť pomoci starých rodičov** pri výchove dieťaťa, ako zastúpenie formálnej starostlivosti, vplyva pozitívne na možnosť vstupu alebo návratu matky na trh práce.

Viac v analýze: *(link bude doplnený po publikovaní)*

4.3.2 Penzijný systém

Revízia výdavkov

Revízia výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky schválená vládou v októbri 2017 navrhuje aj viaceré opatrenia na zvýšenie efektívnosti v dôchodkovom sporení. Všetky tieto opatrenia môžu pomôcť prispieť k vyšším dôchodkom sporiteľov v budúcnosti a teda aj menšej odkázanosti na štátny prvý pilier, ktorý je ešte stále výrazne ovplyvnený starnutím populácie. Podľa pripravovanej správy o starnutí populácie vzrastú výdavky na dôchodky o 1,2 % p. b. do roku 2070 a miera náhrady (priemerný dôchodok ku priemernej mzde) poklesne takmer o 10 p. b. Každé opatrenie, ktoré zvýši mieru náhrady zo súkromných úspor tak dokáže kompenzovať nižšiu mieru náhrady budúcich generácií dôchodcov. Konkrétne opatrenia sú:

- zavedenie indexového fondu v III. dôchodkovom pilieri,
- vyššia atraktivnosť dobrovoľného dôchodkového sporenia prostredníctvom mixu politík, vrátane posilnenia konkurencie,
- zväziť umožnenie zamestnávateľom posilať dobrovoľné príspevky na dôchodkové sporenie aj do II. piliera.

Investičnú stratégiu treba zosúladiť s časom sporenia. Z revízie vyplýva potreba identifikácie optimálneho riešenia na zosúladenie investičnej stratégie sporiteľov s ich časovým horizontom sporenia. Tú je možné zlepšiť reguláciou alebo lepšou informovanosťou sporiteľov. V roku 2018 bude pripravená analýza, ktorá navrhne konkrétny mix opatrení a tie budú implementované v roku 2019. Ako možné riešenia revízia identifikovala tieto možnosti:

- povinné zosúladenie investičnej stratégie aktuálnych sporiteľov s časovým horizontom ich sporenia,
- úprava odplát sprostredkovateľom, ktorá by výraznejšie motivovala sprostredkovateľov poskytovať klientom II. a III. piliera presnejšie a adekvátnejšie odporúčania,
- zlepšenie informovanosti klientov II. a III. piliera o výnosoch, výnosoch v iných fondoch, rozloženia úspor vo fondoch, porovnanie so zahraničnými fondami.
- zmena prerozdelenia odplaty správcov dôchodkových účtov s presunom k vyššiemu podielu odplaty naviazanej na výkon jednotlivých fondov.

Box 3: Invalidné dôchodky

Podľa analýzy invalidných dôchodkov, v súlade s odporúčaniami OECD, je potrebné zlepšiť šancu poberateľov invalidných dôchodkov integrovať sa na trhu práce. To je možné dosiahnuť napríklad implementáciou niektorých z nasledovných opatrení:

- Posúdením účinnosti a lepším zacielením nástrojov APTP v integrácii poberateľov na trh práce, prepojením vyplácania čiastočných invalidných dôchodkov s aktiváciou na trhu práce alebo zvýšením flexibility v zamestnávaní invalidov.
- Zvýšením motivácií zamestnať sa prostredníctvom prehodnotenia spôsobu ako zaplatené odvody invalidných dôchodcov ovplyvňujú výšku ich starobného dôchodku.

Analýza tiež navrhuje ďalšie opatrenia, ktoré môžu znížiť výdavky alebo zvýšiť plnenie cieľa invalidného dôchodku (náhrada straty schopnosti vykonávať prácu), konkrétne:

- Úpravou v regulácií kontrol zdravotného stavu a rehabilitáciu pre diagnózy, u ktorých môže dôjsť k výrazným zlepšeniam zdravotného stavu.
- Prenesením časti nákladov na invaliditu spôsobenú rizikovým zamestnaním na zamestnávateľa. Napríklad prostredníctvom zvýšeného odvodu pre rizikové zamestnania.

Viac v analýze: (*link bude doplnený po publikovaní*)

4.3.3 Sociálna inklúzia

Zvyšovanie motivácie osôb v hmotnej núdzi

S účinnosťou od januára 2019 sa podporia nástroje zamerané na **aktívnu participáciu osôb v systéme pomoci v hmotnej núdzi**. Cieľom je tiež zvýšenie adresnosti sociálnych opatrení zameraných na ľudí, ktorí pomoc v hmotnej núdzi potrebujú.

Sociálna pomoc zdravotne ťažko postihnutým

Zefektívnia sa nástroje sociálnej integrácie osôb so zdravotným postihnutím⁴¹. Do roku 2020 sa zväží zvýšenie **peňažného príspevku na opatrovanie** na úroveň čistej minimálnej mzdy najmä pri poberateľoch v produktívnom veku.

Podpora marginalizovaných rómskych komunít

V prvej polovici roka 2018 prebehne zazmluvňovanie obcí a miest v rámci projektu **podpory vysporiadavania pozemkov v MRK**.

Spustia sa projekty na **zlepšenie podmienok bývania a zvýšenie zamestnanosti, vzdelanostnej úrovne a finančnej gramotnosti** ľudí z MRK. V priebehu roka 2018 budú vyhlásené projektové výzvy s celkovou finančnou alokáciou 33,5 mil. eur zamerané na:

- podporu programov prestupného bývania;
- dobudovanie základnej technickej infraštruktúry (pozemné komunikácie);
- zvýšenie miery zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky;
- poskytovanie štipendií žiakom stredných škôl;
- asistentov bývania.

⁴¹ Upravené zákonom č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

4.4 Zdravie

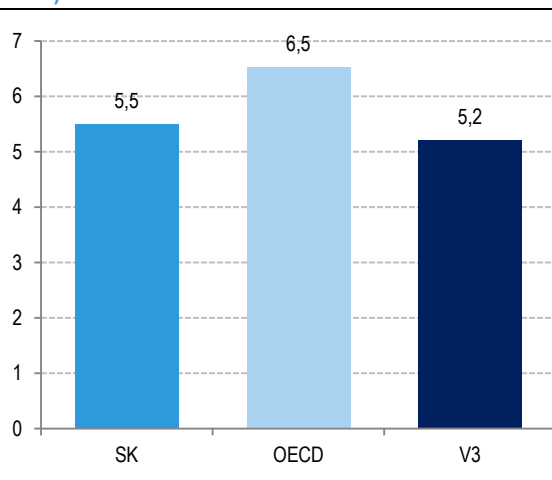
Revízia výdavkov v zdravotníctve z roku 2016 identifikovala viacero dôležitých systémových problémov a aj ich riešenia. Postupná implementácia záverov revízie priebežne zlepšuje nákladovú efektívnosť vybraných častí systému⁴². Od roku 2018 začala plná prevádzka niektorých funkcií systému eHealth. V priebehu tohto roka by aj poskytovatelia záchranej zdravotnej služby mali byť postupne integrovaní do tohto systému. Postupne sa zavádza systém úhrad za diagnostickú skupinu (DRG). Na začiatku roka 2018 sa spustil päťročný proces konvergencie individuálnych sadzieb jednotlivých nemocníc do jednej celoslovenskej sadzby. V oblasti liekovej politiky sa realizujú opatrenia vedúce k zníženiu cien, ako aj ich nadspotreby. V roku 2018 sa bude venovať pozornosť pretrvávajúcemu problému reexportu liekov. Dôjde k budovaniu pevnej siete urgentných príjmov nad rámec existujúcej siete pohotovostnej ambulantnej služby. V diagnostike bude postupne dochádzať k zavádzaniu štandardných diagnostických a terapeutických postupov.

Výsledkový indikátor pre zdravie

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Cieľ 2020
Zdravé roky života (očakávaný počet rokov prežitých v zdraví pri narodení)	SK muži	52,1	52,4	52,4	52,1	53,4	54,5	55,5	54,8	59,0
	EÚ muži	61,1	61,3	61,8	61,7	61,5	61,4	61,4	62,6	-
	SK ženy	52,5	52,6	52,0	52,3	53,1	54,3	54,6	55,1	62,0
	EÚ ženy	62,2	62,0	62,6	62,1	62,1	61,5	61,8	63,3	-

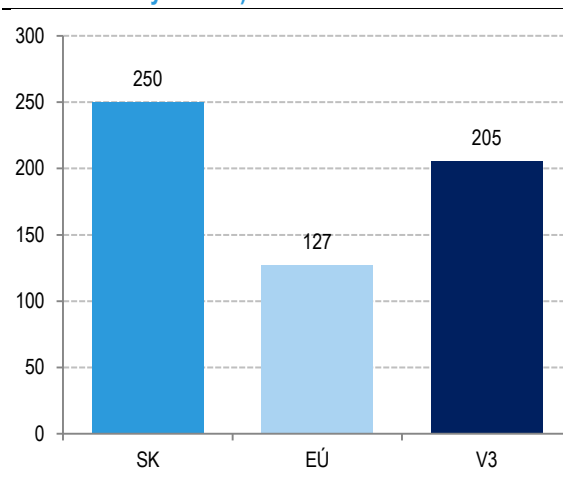
Dobre fungujúce zdravotníctvo patrí medzi priority hospodársky vyspelých krajín. Zdravotný stav obyvateľov ovplyvňuje nielen individuálnu kvalitu života, ale aj ekonomický a sociálny rozvoj celej spoločnosti. Náklady na zdravotníctvo preto predstavujú jednu z najväčších výdavkových položiek. V kontexte starnutia populácie sa očakáva ich dodatočný výrazný rast. To vytvára významný tlak na nákladovú efektívnosť celého systému. Od roku 2010 si Slovensko udržiava stabilnú úroveň verejných výdavkov na zdravotníctvo (5,5 % HDP). Podiel výdavkov je výrazne nižší ako priemer OECD, dlhodobou však mierne prekračuje priemer krajín V3.

Graf 22: Verejné výdavky na zdravotníctvo, 2016 (% HDP)

Zdroj: OECD

Graf 23: Liečiteľná úmrtnosť, 2015 (štandardizovaná na 100 tis. obyvateľov)

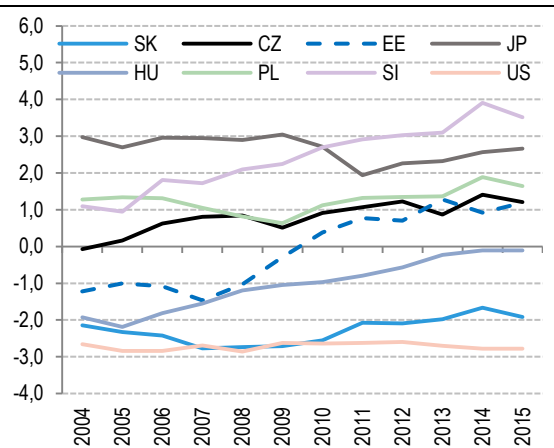
Zdroj: Eurostat (hlth_cd_apr)

⁴² Implementačný plán zdravotníctvo (november 2017).

Slovensko zaostáva v hlavných výsledkových ukazovateľoch. Horšie výsledky máme v porovnaní s priemerom EÚ aj V3. Dosahujeme výrazne menej rokov zdravého života a liečiteľná úmrtnosť⁴³ je dvojnásobná v porovnaní s priemerom EÚ 28. Aktualizácia modelu efektívnosti nášho systému potvrdzuje dlhodobu horšiu efektívnosť slovenského zdravotníctva v porovnaní s Českom alebo Poľskom. Predbiehajú nás aj ďalšie krajiny bývalého východného bloku ako napríklad Estónsko. To pred rokom 2005 ešte dosahovalo porovnateľné výsledky ako Slovensko. Zvýšenie efektívnosti slovenského zdravotníctva po roku 2010 môže byť vysvetlené znížením celkových výdavkov vynaložených na zdravotníctvo (hlavným faktorom ovplyvňujúcim zníženie výdavkov bolo referencovanie cien liekov), vplyv revízie a nových opatrení sa ešte nestihol prejaviť⁴⁴.

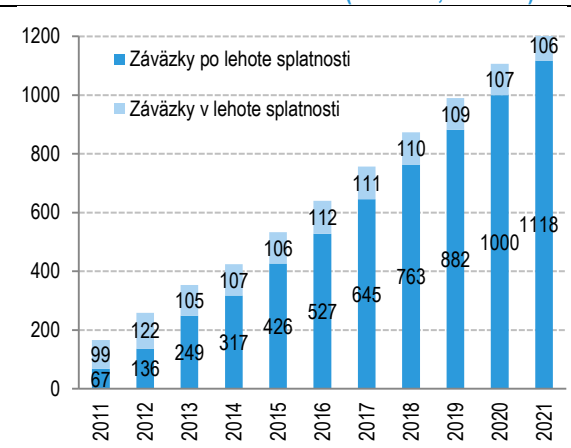
Fakultné a univerzitné nemocnice sa naďalej zadlžujú. V roku 2017 dosiahli ich záväzky 756 mil. eur. Rast záväzkov po lehote splatnosti opäť rástol rýchlejšie po miernom spomalení v minulom roku. Medziročne sa tieto záväzky zvýšili o 118 mil. eur. Z 13 fakultných nemocníc spadajúcich pod MZ SR sa ani jednej z nich nepodarilo znížiť stav záväzkov po splatnosti. V novembri 2017 vyslovila NR SR súhlas s uznesením upravujúcim použitie štátnych aktív na realizáciu koncepcie oddĺženia zdravotníckych zariadení (ZZ). Týmto uznesením sa vyhradilo 585 mil. eur. na oddĺžovanie ZZ. Tieto financie sú určené na vyrovnanie záväzkov ZZ po lehote splatnosti. Prvé kolo oddĺžovania by malo začať na prelome marca a apríla 2018, pričom dôjde k vyrovnaniu najstarších dlhov. Účasť v tomto kole ešte nebude podmienená schválením ozdravného plánu. Druhé kolo je naplánované tiež na rok 2018, no účasť v ňom už bude podmienená. Posledné (tretie) kolo oddĺžovania je naplánované na rok 2019.

Graf 24: Efektívnosť zdravotníctva krajín OECD⁴⁵

Zdroj: IFP na základe údajov z OECD

Graf 25: Záväzky 13 fakultných a univerzitných nemocníc rezortu zdravotníctva (31.12.17, mil. eur)

Poznámka: Lineárna projekcia na roky 2018-2021

Zdroj: MZ SR

Implementácia eHealth

Od začiatku roka 2018 sú **vybrané časti systému eHealth** plne funkčné. Aktuálne prebieha pripájanie jednotlivých poskytovateľov zdravotníckych služieb do Národného zdravotníckeho informačného systému (NZIS). Poskytovatelia tak môžu využívať možnosť zápisu alebo čítania vyšetrení v rámci *Pacientskeho sumáru*, či možnosť predpisovania elektronických receptov. Súbežne sú začleňované aj sestry, pôrodné asistentky a zdravotní asistenti, aby sa zmenšila administratívna náročnosť pre lekárov. V priebehu tohto roka by malo dôjsť aj k integrácii poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby (ZZS).

⁴³ Miera odvrátiteľnej úmrtnosti sa často používa ako ukazovateľ kvality zdravotnej starostlivosti a pozostáva z dvoch indikátorov. Prvý indikátor **Liečiteľná úmrtnosť** (prezentovaný vyššie) zahŕňa úmrtia, ktoré je možné odvrátiť včasnou a efektívnou diagnostikou či adekvátnym zásahom zdravotnej starostlivosti a liečbou. Okrem liečiteľných úmrtí sa používa aj indikátor **Predchádzateľná úmrtnosť**. Tá sa dá zlepšiť pomocou opatrení zameraných na prevenciu ochorení (napr. podpora zdravého životného štýlu).

⁴⁴ Výrazné zvýšenie efektívnosti medzi rokmi 2010 a 2011 môže byť vysvetlené znížením výdavkov na zdravotníctvo (z 5,2 % HDP v roku 2010 na 4,8 % HDP v roku 2011) vďaka liekovej reforme. Zvýšenie efektívnosti medzi rokmi 2013 a 2014 má na svedomí zvýšenie očakávanej dĺžky života. V roku 2015 je možné vysvetliť opätovný pokles efektívnosti rastom výdavkov na úroveň 5,1 % HDP a aj poklesom očakávanej dĺžky života.

⁴⁵ Model vychádza z analýzy IFP **Málo zdravia za veľa peňazí: Analýza efektívnosti slovenského zdravotníctva** z roku 2012. Tento model odhaduje implikovanú očakávanú dĺžku života pri zdrojoch, ktoré sú využité na financovanie systému v jednotlivých krajinách. Kladné hodnoty znamenajú, že krajina dosahuje v skutočnosti vyššiu očakávanú dĺžku života než akú jej predikujú zdroje, ktoré využíva na financovanie. Záporné hodnoty naopak značia nižšiu než priemernú efektívnosť systému a neoptimálne využitie zdrojov. Odhad bol vytvorený pomocou OLS estimácie.

Zavedenie DRG

V roku 2017 bol spustený **úhradový mechanizmus naviazaný na diagnostickú skupinu (DRG)**. Aj špecializované ústavy, ktoré na tento systém zatiaľ neprešli, rokujú so zdravotnými poisťovňami o prechode na túto formu platieb. Od roku 2018 začína päťročný proces približovania individuálnych sadzieb jednotlivých nemocníc. Cieľom je ich úplná konvergencia do jednej celoslovenskej referenčnej základnej sadzby. Tento proces sa má zavrieť v roku 2022.

Lieky a zdravotnícke pomôcky

V priebehu roka 2017 bolo prijatých niekoľko **legislatívnych zmien**, ktorých cieľom je upresniť podmienky pri preplácaní liekov na výnimku a upraviť možnosti vstupu inovatívnych a generických liekov na trh. V priebehu roka 2018 by sa mali zaviesť predpisové limity pre ambulantných poskytovateľov, ktoré by mali bojovať s nadspotrebou liekov. Nákladovo neefektívne lieky budú v ešte väčšej miere centrálné obstarávané a nakupované. Navyše budú môcť lekári vydať pacientom recept, kde bude predpísaná iba účinná látka a nie konkrétny liek⁴⁶. V priebehu tohto roka dôjde aj k postupnému referencovaniu cien špeciálneho zdravotníckeho materiálu a zdravotníckych pomôcok. V roku 2018 sa bude venovať pozornosť pretrvávajúcemu problému reexportu liekov, ktorý sa objavil aj po schválení zákona o liekoch a zdravotníckych pomôckach.

Optimalizácia siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

Dôjde k **optimalizácii medicínskych procesov**, čo by malo byť docielené pomocou úpravy siete akútnych nemocníc a ich reprofiliáciou. Výraznou zmenou prejde najmä sieť nepretržitej zdravotnej starostlivosti pričom novela zákona umožní vznik dvoch nových typov urgentných príjmov. Tie budú slúžiť ako nadstavba k už existujúcej sieti ústavnej pohotovostnej služby. Tá sa bude postupne zmenšovať s tým, ako sa budú budovať urgency I. a II. typu. Návrh zákona definoval minimálnu pevnú sieť poskytovateľov takejto starostlivosti a títo poskytovatelia zdravotnej starostlivosti budú mať nárok na finančnú pomoc zo strany štátu. V roku 2018 sa plánuje výstavba prvých troch urgentných príjmov II. typu, z čoho dva sa budú nachádzať v Bratislave (jeden pre deti a druhý zvlášť pre dospelých) a jeden v Poprade. V roku 2019 by mali byť vybudované ďalšie tri urgentné príjmy II. typu (dva v Banskej Bystrici, jeden v Košiciach). Celá sieť by mala byť dokončená do roku 2021 výstavbou dodatočných troch urgentných príjmov II. typu v Nitre, Košiciach a Prešove. V roku 2018 sa tiež predpokladá výstavba 7 urgentných príjmov I. typu. Celkovo by do roku 2021 malo byť vybudovaných až 32 urgentných príjmov I. typu. Náklady na výstavbu už sú pokryté v rámci kapitoly MZ SR. Návrh zákona je momentálne po druhom čítaní v NR SR (*bude aktualizované*).

Optimalizácia procesov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

V diagnostike bude postupne dochádzať k zavádzaniu štandardných diagnostických a terapeutických postupov. Tiež by malo dôjsť k posilneniu kompetencií všeobecných lekárov, zdravotníckych sestier a asistentov. Diagnostika niektorých ochorení tak prejde zo špecialistov na všeobecných lekárov a zo všeobecných lekárov na ich sestry a asistentov. V priebehu tohto roka by aj poskytovatelia dopravnej záchranej služby mali byť postupne zapájaní do integrovaného záchranného systému. Komunikácia medzi operačnými strediskami a vozidlami ZZS by mala začať prebiehať na báze presnej GPS polohy, čo by malo zrýchliť a zefektívniť celý systém.

Transparentnosť

VšZP plánuje navýšiť **počet revízií kontrol a konaní**. Bude pokračovať proces rozširovania zoznamu **verejne prístupných dát** v užívateľsky prístupnom formáte. Posilnenie transparentnosti prinesie aj **reorganizácia výberových procesov členov do kategorizačných orgánov**. Bude sa zvyšovať aj počet nezávislých zahraničných spolupracovníkov, ktorí budú kontrolovať činnosť kategorizačných orgánov.

⁴⁶ [Implementačný plán zdravotníctvo \(november 2017\)](#).

Box 4: Revízia výdavkov na zdravotníctvo II

Počas roka 2018 by malo dôjsť k novému kolu revízie výdavkov v zdravotníctve. Nové kolo si vytýčilo presadenie niekoľkých najdôležitejších systémových zmien:

- **Bude navrhnutý nový systém financovania, ktorý bude vychádzať zo stanovenia celkových potrebných zdrojov v zdravotníctve.** Nový postup nahradí súčasné rozpočtovanie zdrojov za poistencov štátu, ktoré je volatilné a nesleduje skutočné potreby. Platba za poistencov štátu bude určená ako rozdiel stanovených celkových výdavkov a príjmov od ekonomicky aktívnych osôb. Financovanie založené na potrebných výdavkoch tak nebude pôsobiť procyklicky.
- **Výdavky by mali rásť na úrovni inflácie (scenár VfM), pričom celková obálka by mohla rásť aj rýchlejšie pri splnení jednej z nasledujúcich podmienok:**
 - **po splnení vopred určených kľúčových podmienok.** Tie sa určia po vzájomnej dohode v apríli 2018 (napr. zlepšenie hospodárskeho výsledku nemocníc, zavedenie limitov na predpisovanie liekov, podiel ľudí ktorí absolvujú preventívnu prehliadku).
 - **priebežné navýšenie po tom, čo MZ preukáže pozitívny vplyv navrhovaných opatrení na zdravie a kvantifikuje ich náklady** (napr. zavedenie paušálnej platby sociálnym zariadeniam, ktoré po novom poskytujú aj zdravotnú starostlivosť).
- **Malo by dôjsť k lepšiemu sledovaniu výsledkov pre verejné zdravotné poistenie** (prostredníctvom programového rozpočtovania a výkonnostných indikátorov). Malo by dôjsť k rozšíreniu systému programového rozpočtovania aj na verejné zdravotné poistenie. Cieľom je lepšie plánovanie a monitorovanie výdavkov v hlavných kategóriách (najmä lieky, nemocnice, spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky, ambulancie).

4.5 Modernizácia verejnej správy a podnikateľské prostredie

Rozširovanie podpory elektronickej a automatizovanej komunikácie s finančnou správou, implementácia opatrení lepšej regulácie, či ďalšia optimalizácia služieb obchodného registra prispievajú k zníženiu administratívnej záťaže pre podnikateľov. MH SR v spolupráci s MV SR predstaví nový balíček opatrení, ktorý zníži byrokratickú záťaž podnikateľov a zjednoduší samotné podnikanie na Slovensku.

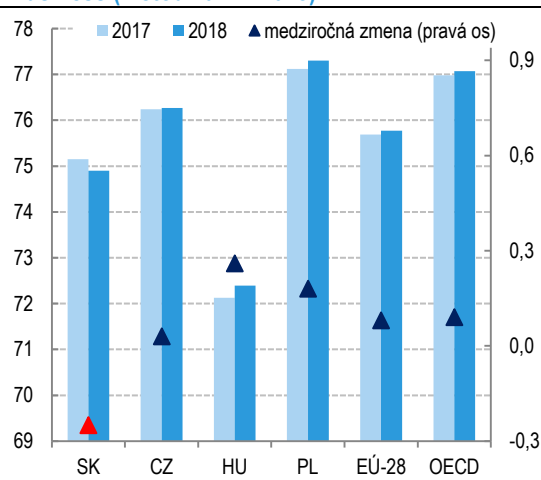
Pozornosť v súdnictve v roku 2018 bude zameraná na riešenie problému starých exekučných konaní. Pripraví sa reforma opatrovníckeho práva, ktorej cieľom je zlepšiť postavenie osôb so zdravotným postihnutím a ochranu seniorov. V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR sa pripraví zákon o justičnej štátnej službe. Rezort spravodlivosti plánuje pokračovať v audite výkonu súdnictva. Vypracuje sa akčný plán implementácie záverov a odporúčaní zo Správy k stave justície (CEPEJ 2017). Analytické kapacity štátu sa posilnia na viacerých ministerstvách a iných inštitúciách.

Výsledkové indikátory pre modernizáciu verejnej správy a podnikateľské prostredie

		2008	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Cieľ 2020
Doing Business (poradie v rebríčku Svetovej banky)	SK	-	-	-	-	-	-	33	34	39	15
	EÚ	-	-	-	-	-	-	30	32	34	-
	V3	-	-	-	-	-	-	31	31	35	-
Index regulácie trhu produktov (bodové hodnotenie)	SK	1,62	-	-	1,29	-	-	-	-	-	1,2
	OECD	1,53	-	-	1,44	-	-	-	-	-	-
E-government index (%)	SK	40	48	42	33	57	51	48	47	-	71,7
	EÚ	35	41	44	41	47	46	48	49	-	-
Vnímanie korupcie (%)	SK	-	-	-	39,5	-	45,6	-	46,4	-	62,6
	EÚ	-	-	-	61,1	-	63,1	-	62,4	-	-

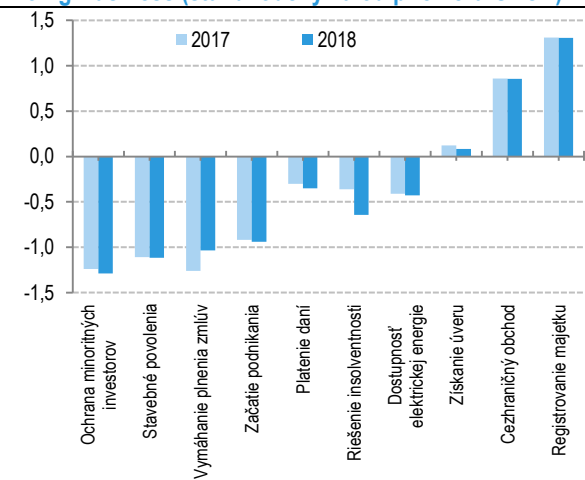
Slovensko sa v **hodnotení regulačného prostredia pre podnikanie** podľa Doing Business 2018 umiestnilo na 39. mieste zo 190 hodnotených krajín s celkovým skóre 74,9. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sme sa posunuli o päť miest nadol (z pozície 34 na 39) podľa aktualizovanej metodiky Svetovej banky. V regióne V4 je za nami Maďarsko (48. miesto). Za poklesom Slovenska v rebríčku stojí najmä zlepšenie skóre ostatných krajín a naša stagnácia vo viacerých hodnotených oblastiach. Celkové skóre Slovenska sa oproti minulému roku mierne zhoršilo (pokles o 0,25 bodu).

Graf 26: Bodové hodnotenie v rebríčku Doing Business (metodika DB 2018)

Zdroj: DB 2018

Graf 27: Porovnanie jednotlivých oblastí SK v rebríčku Doing Business (štand. odchýlka od priemeru OECD)

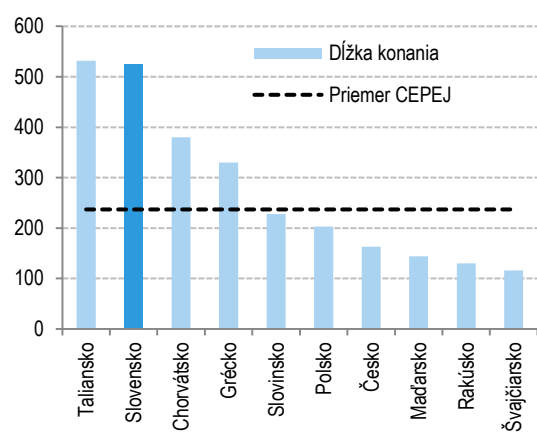
Zdroj: DB 2018

Najväčším pozitívom je bodové zlepšenie vo vymáhaní plnenia zmlúv vďaka zavedeniu predbežnej porady pred konaním na súdoch. Naše skóre naopak pokleslo v oblasti riešenia platobnej neschopnosti. Medzi

najzaostávajúcejšie oblasti podľa Doing Business naďalej patria ochrana minoritných investorov, získavanie stavebných povolení a vymáhanie plnenia zmlúv. Do budúca by mohla pomôcť plánovaná elektronizácia stavebných povolení.

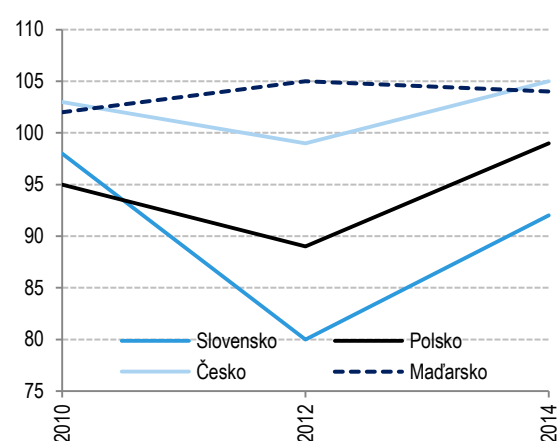
Vymožitelnosť práva je kľúčový prvok pre dobre fungujúce podnikateľské prostredie. Slovenské súdnictvo zaostáva hlavne za najlepšimi krajinami v dĺžke súdnych konaní a v miere vybavenosti konaní. V občianskej, obchodnej, správnej a trestnej agende sú dĺžky konaní z medzinárodného hľadiska nadpriemerné. Pri vybavenosti je priestor pre zlepšenie pri občianskych a obchodných veciach. V posledných rokoch dochádza k zlepšeniu v tejto oblasti, ale stále sa nachádzame pod priemerom krajín V3⁴⁷.

Graf 28: Dĺžka konania v dňoch, občianske a obchodné veci, 2014

Zdroj: CEPEJ 2016⁴⁹

Graf 29: Miera vybavenosti konaní V4, občianske a obchodné veci v %, 2010-2014⁴⁸

Zdroj: CEPEJ 2016⁵⁰

Transparentné a nekorupčné prostredie vplýva pozitívne na hospodársky rast cez kľúčové faktory, akými sú verejné a súkromné investície, rozvoj ľudského kapitálu a makroekonomická a finančná stabilita⁵¹. V kombinovanom ukazovateli korupcie zaostáva Slovensko za najlepšimi krajinami EÚ. Efektívny boj s korupciou si vyžaduje zvýšenie transparentnosti, kvalitné verejné inštitúcie a zúženie priestoru pre nekalé aktivity pri akomkoľvek nakladaní s majetkom štátu, verejných inštitúcií a samospráv.

Ďalšiu oblasť s potenciálom pre zvyšovanie efektívnosť verejných výdavkov a kvality verejných služieb predstavuje neefektívna inštitucionálna štruktúra. Bariérou pre vyššiu efektívnosť výkonu správy na úrovni miestnej samosprávy je ich rozdrobenosť (Box 5).

Box 5: Efektívnosť samospráv

Súčasná štruktúra miestnej samosprávy je neefektívna. Možnosť sústredenia výkonu správy obcí do väčších celkov ponúka dodatočné zdroje pre rozvoj samospráv a poskytovanie kvalitnejších služieb občanom bez potreby zvýšenia daňového zaťaženia.

- **Samosprávy na Slovensku sú veľmi rozdrobené.** Až 92 % obcí má menej ako 3000 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov obce na Slovensku je 3-krát menší ako priemer EÚ a 5-krát menší ako priemer OECD.

⁴⁷ Celé porovnanie sa týka súdov prvého stupňa.

⁴⁸ Výpočet miery vybavenosti konaní a dĺžky konaní pre Slovensko odráža inú metodiku výpočtu akú používajú ostatné štáty, ktoré sleduje CEPEJ. Slovenská štatistika vybavených vecí započítava až tie veci, ktoré sú definitívne vybavené – ak došlo k odvolaniu a potom sa rozhodlo vo veci alebo sa vec vrátila na pôvodný prvostupňový súd a vo veci sa definitívne rozhodlo po opätovnom pojednávaní. Ostatné krajiny započítavajú medzi vybavené veci všetky veci, ktoré súdnym rozhodnutím odídu z prvostupňového súdu bez ohľadu na to, či sa rozhodnutie v danej veci zmenilo na inom súde.

⁴⁹ <https://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/cepej/evaluation/2016/STAT/default.asp>

⁵⁰ <https://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/cepej/evaluation/2016/STAT/default.asp>

⁵¹ International Monetary Fund (2016): Corruption: Costs and Minitigating Strategies.

- **Rozdrobenosť samospráv sa prejavuje v neefektívnom vykonávaní ich kompetencií.** Obce do 100 obyvateľov vynakladajú na výkon správy (časť administratívnych nákladov) až 40 % všetkých svojich výdavkov. Priestor na zlepšenie možno pozorovať aj v usporiadaní najväčších miest s dvojúrovňovou samosprávou – Bratislava a Košice.
- **Aj tá najmenšia obec má poskytovať rovnaké služby pre občanov ako krajské mestá, to však z objektívnych dôvodov nie je možné.** Vznikajú preto spoločné obecné úrady, prostredníctvom ktorých už väčšina obcí de facto preniesla časť svojich kompetencií na iné obce.
- Z krátkodobého hľadiska považujeme za vhodné sústredenie výkonu správy obcí do matričných obvodov. Strednodobým krokom by mohlo byť sústredenie výkonu správy do mikroregiónov na základe funkčných väzieb. Väčší počet obyvateľov umožňuje ekonomicky ešte efektívnejší výkon správy a lepšie využitie existujúcich zdrojov v priestore mikroregiónu. **Takto by sa uvoľnili stovky mil. eur ročne.**
- **Sústredením výkonu správy by súčasné obce nestratili svoju identitu.** Zároveň by nemalo dochádzať k znižovaniu alokácie finančných zdrojov pre danú lokalitu a obce by nestratili možnosť ovplyvňovať rozhodovanie o ich využití.

Viac v analýze: [Skrýty poklad v samospráve](#)

Efektívnosť samospráv podľa veľkostných skupín (rok 2016)

Veľkostné skupiny obcí	Počet obcí	Podiel ľudí žijúci v obciach (v %)	Priemerná efektívnosť (v %)
do 1 000	1 907	15,6	60,4
1 001 – 3 000	761	23,1	79,7
3 001 – 5 000	103	7,0	84,7
5 001 – 10 000	67	7,7	87,1
10 001 – 20 000	35	8,6	88,3
20 001 – 50 000	43	15,5	89,2
50 001 – 100 000	9	10,3	87,7
nad 100 001	2	12,1	81,8
Slovensko	2 927	100	82,4

Poznámka: Efektívnosť predstavuje podiel výdavkov samospráv na účely mimo Triedy funkčnej klasifikácie COFOG – 01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány.

4.5.1 Modernizácia verejnej správy

Budovanie kapacít a zlepšenie efektivity verejnej správy

Praktické fungovanie analytických jednotiek, vrátane druhu úloh, kvality a verejnosti ich výstupov je nateraz rôznorodé. Zlepšenie prinesie **záväzná metodika fungovania analytických jednotiek** kladúca dôraz na kvalitu výberu analytikov a mechanizmu zabezpečenia kvality významných výstupov (napr. peer-review). Pokračuje prehĺbovanie kvalifikácie analytických útvarov prostredníctvom vzdelávacieho projektu, ktorý umožňuje ich zamestnancom absolvovať zahraničné odborné kurzy a stáže.

V roku 2018 sa predpokladá **vznik analytických jednotiek** v rezortoch obrany, ako aj v rezorte zahraničných vecí a európskych záležitostí. **Analytické kapacity na posudzovania vplyvov (RIA)** v roku 2017 neboli navýšené, naďalej sa plánuje obsadenie 26 nových miest.

Európska komisia zahájila v marci 2017 *Program na podporu štrukturálnych reforiem 2017 – 2020* (Structural Reform Support Programme)⁵². Cieľom programu je prispieť k inštitucionálnym, administratívnym a štrukturálnym reformám v členských štátoch formou technickej asistencie.

⁵² SRSP (Structural Reform Support Programme)

Projekty v rámci Programu na podporu štrukturálnych reforiem 2017-2020

Názov projektu (rezort)	Indikatívny timeline	Stručný opis/cieľ
Revízie výdavkov na Slovensku (MF SR)	2017 – 2020	Zlepšenie efektívnosti verejných výdavkov a udržateľnosti verejných financií. Podpora spolupráce s medzinárodnými inštitúciami, konkrétne strategické poradenstvo k nastaveniu slovenských revízií výdavkov, metodikám ako aj krátkym expertným misiám.
Budovanie zásobníka investičných projektov v SR (SZRB AM)	2017 – 2020	Zber, hodnotenie a finančné poradenstvo v oblasti investícií financovaných návratnou finančnou pomocou. Zameranie na projekty, ktoré môžu byť finančne životaschopné aj pri návratnej finančnej podpore.
Stratégia dobrovoľného plnenia daňových povinností (FR SR)	2017 – 2018	Vypracovanie stratégie dobrovoľného plnenia daňových povinností a akčného plánu implementácie tejto stratégie.
Stratifikácia/Optimalizácia (MZ SR)	2017 – 2018	Efektívne rozvrhnutie siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktoré bude lepšie odzrkadľovať potreby pacienta a zároveň brať ohľad na udržateľnosť systému.
Model kompetencií (MZ SR)	2017 – 2018	Zvyšovanie atraktivity všeobecného lekárstva, zvyšovanie počtov všeobecných lekárov a v konečnom dôsledku zlepšovanie kvality primárnej starostlivosti.
Transparentné riadenie (MZ SR)	2017 – 2018	Zvýšenie transparentnosti verejného obstarávania, najmä zlepšenie porovnávania cien a transparentné obstarávanie zdravotníckej techniky a materiálu.
Rodinné podnikanie na Slovensku (MH SR)	2017 – 2018	Zvýšenie povedomia o rodinnom podnikaní vrátane transferov, odstraňovania bariér a pod. Zlepšenie podnikateľského prostredia na Slovensku a posilnenie konkurencieschopnosti národného hospodárstva.
Udržateľnosť a zabezpečenie kvality pri skríningu a diagnostike kolorektálneho karcinómu na Slovensku (MZ SR)	2018 – 2020	Posilnenie plánovania, implementácie a vyhodnotenia skríningového programu s využitím overených ukazovateľov výkonnosti zameraných na bariéry a potreby identifikované ako prioritné.
Optimálna architektúra rezortných IS a personálna matica kľúčových IT expertov (MS SR)	2018 – 2019	Optimalizácia architektúry IT prostredia pre súčasné aj novo budované informačné systémy.
Vyvíjanie kriteriálnych testov pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie (MŠVVŠ SR/NUCEM)	2018 – 2020	Príprava nového typu testov zo slovenského jazyka a matematiky pre základné školy.
Kreatívny priemysel (MK SR)	2018	Analýza možností verejných a súkromných investícií do kultúrneho a kreatívneho priemyslu s celkovým dopadom na zamestnanosť.
Reforma uhoľného regiónu Horná Nitra (MH SR)	2018 – 2019	Príprava stratégie prechodu uhoľného regiónu na dekarbonizované hospodárstvo, v súlade s cieľom energetickej únie znížiť emisie skleníkových plynov a prechod na bezpečnejší a udržateľnejší energetický systém.
Budovanie kapacít pre Úrad pre informatizáciu (ÚPVII)	2018 – 2019	Budovanie kapacít v oblasti správy údajov a v rámci riadenia dodávok IT; digitálna transformácia.
Vytvorenie podporného prostredia FinTech spoločností na Slovensku (MF SR)	2018 – 2020	Stratégia a opatrenia na zlepšenie prostredia FinTech spoločností na Slovensku.

Súdnictvo

V roku 2018 sa vypracuje **akčný plán implementácie záverov a odporúčaní zo Správy k stave justície** (Európska komisia CEPEJ 2017⁵³). Podľa hodnotiacej správy súdnictva sú hlavným problémom na Slovensku staré exekúcie. Politický zásah v podobe mimoriadneho zákona by podľa správy mal zjednodušiť a urýchliť vybavenie starých exekúcií. Slovenskí sudcovia by sa mali viac špecializovať na jednu z hlavných agend (obchodné, občianske, správne, či rodinné právo). Reforma súdnej mapy by mala uvedenú špecializáciu umožniť. Prvým krokom bolo vytvorenie špecializovaného súdu v Banskej Bystrici. Nedostatkom je podľa štúdie aj pomalé obsadzovanie voľných sudcovských miest.

Pozornosť sa bude venovať **riešeniu problému starých exekučných konaní**. Aj po zavedení nových exekučných pravidiel platných od apríla 2017 zostáva totiž na súdoch približne 3,7 mil. starých exekúcií. Týmito exekúciami sa zaoberá značná časť súdnych úradníkov a sudcov, pričom v nich nedochádza k razantnému napredovaniu (*bude doplnené, ak budú známe detaily*).

Pripraví sa reforma opatrovníckeho práva, ktorej cieľom je zlepšiť postavenie osôb so zdravotným postihnutím, zlepšiť ochranu seniorov pred rizikami majetkových podvodov, ochranu seniorov pred násilím v domácnosti. Súčasná právna úprava vychádzajúca z Občianskeho zákonníka nereflektuje zmeny v majetkovej a sociálnej štruktúre obyvateľstva po roku 1989. V roku 2018 sa predloží do medzirezortného pripomienkovania vecný zámer reformy opatrovníckeho práva a následne sa pripraví balíček potrebných legislatívnych zmien v tejto oblasti.

Do praxe sa bude zavádzať nová právna úprava pre obeť trestných činov, ktorá je účinná od januára 2018. Nová právna úprava sústreďuje služby pre obeť pod jednu strechu. Služby sa týkajú právneho a psychologického poradenstva a ďalších nevyhnutných intervencií.

V súlade s Programovým vyhlásením vlády SR sa **pripraví zákon o justičnej štátnej službe**. Cieľom je komplexné riešenie problematiky postavenia justičných zamestnancov, vrátane ich kariérneho rastu a odmeňovania.

Pokračuje sa v audite výkonu súdnej moci, ktorý je vykonaný v spolupráci s partnerom CEPEJ⁵⁴. Audit bude zahŕňať najmä mapovanie aktuálneho stavu súdneho manažmentu na jednotlivých súdoch, posúdenie efektívnosti nastavenia personálnych tímov sudcov na vybraných súdoch a posúdenie vhodnosti usporiadania súdov s ohľadom na územie Slovenska. Pripraví sa aj analýza štruktúry prípadov a zistenia, ktoré sa podieľajú najvýznamnejšie na prieťahoch v konaní.

Pokračuje sa v projekte, ktorého cieľom je zlepšenie poskytovania a zvyšovanie dostupnosti právnej pomoci prostredníctvom **Centra právnej pomoci** pre sociálne a ekonomicky vylúčené skupiny obyvateľstva. Zmeny sa týkajú vybudovania kontaktných miest a ich infraštruktúry v podobe web stránky, call centra a zosieťovania s relevantnými inštitúciami.

Rada EÚ v októbri 2017 vydala nariadenie, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia **Európskej prokuratúry**. Táto inštitúcia by mala mať vyhradenú celoeurópsku jurisdikciu na vyšetrovanie podozrení z kriminálnych činov spadajúcich do jej poľa pôsobnosti (finančné trestné činy, hospodárenie s EÚ fondami, terorizmus). Bude zabezpečovať bezodkladnú výmenu informácií v členských krajinách a koordinovať policajné vyšetrovanie. Bude môcť zmrazovať a zabavovať finančné prostriedky alebo zatýkať podozrivých. V súčasnosti je v projekte zahrnutých 20 členských štátov EÚ. Európska prokuratúra by mala začať vykonávať svoju činnosť v roku 2020. Predseda úradu bude mať okrem technického personálu k dispozícii aj jedného „miestneho“ prokurátora, ktorý bude úzko spolupracovať s národnými orgánmi daného štátu. V priebehu rokov 2018 a 2019 Slovensko deleguje svojho zástupcu do európskej prokuratúry.

⁵³ <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Sprava-k-stavu-justicie.aspx>

⁵⁴ The European Commission for the Efficiency of Justice. Minulý rok prebehol audit na 12 súdoch.

Informatizácia verejnej správy

Všetky **nové IT projekty** nad 10 mil. eur bez ohľadu na zdroj financovania budú aj v roku 2018 posudzované MF SR z pohľadu hodnoty za peniaze. Navyše sa podľa revíznej správy výdavkov na IT zjednotia pravidlá pre posudzovanie investícií zo štátneho rozpočtu a EÚ zdrojov.

Schvaľovaniu IT projektov predchádza **fáza procesného auditu** (tzv. biznis analýzy) zabezpečovanej MV SR. Procesný audit funguje prostredníctvom definovaného koordinačného mechanizmu a na základe spoločnej metodiky optimalizácie procesov vo verejnej správe.

Podľa **implementačného plánu revíznej správy výdavkov na IT** sa v roku 2018 majú centrálné riadiť nákupy a zefektívniť podmienky nákupu licencií, vypracovať záväzný plán migrácie IT systémov do jednotného štátneho cloudu, vytvoriť zásobník projektov IT a verejne ho odpočtovať, či raz ročne vypracovať správu o stave štátneho IKT⁵⁵.

V roku 2018 vstúpi do platnosti **novela zákona o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže osôb využívaním informačných systémov verejnej správy**. Cieľom novely je zavedenie princípu *jedenkrát a dosť*, teda zrušenie povinnosti predkladať orgánom verejnej moci listinné výpisy, ktoré si orgány verejnej moci vedia preveriť. Pôjde o výpisy z listu vlastníctva, z obchodného registra, z živnostenského registra a výpisy z registra trestov. Zákon by mal nadobudnúť účinnosť od júla 2018.

4.5.2 Podnikateľské prostredie

Znižovanie administratívnej záťaže podnikateľov a lepšia regulácia

Na začiatku roka 2018 vzniklo na rezorte financií **Centrum pre finančné inovácie** (CFI), ktoré sa bude zameriavať na FinTech spoločnosti, a s tým spojenú identifikáciu možných bariér pre ich vznik a pôsobenie na Slovensku. Prioritnou aktivitou CFI je zmapovanie prostredia ovplyvňujúceho zavádzanie nových technológií v oblasti finančného trhu, identifikácia nedostatkov alebo možností na zlepšenie tohto prostredia a aktívne odstraňovanie bariér pre vznik a pôsobenie FinTech spoločností na Slovensku.

Pre zlepšenie transparentnosti a konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia, vrátane zlepšenia prístupu SME k zákazkám verejného sektora, sa pripravujú podmienky pre **nadstavbu systému EVO (Elektronické verejné obstarávanie)**. Celý proces verejného obstarávania by sa tak dostal do digitálnej podoby a realizoval by sa aj prostredníctvom elektronického šifrovania.

Finančná správa bude pokračovať v znižovaní administratívnej záťaže podnikateľov rozšírením možnosti **obojsmernej elektronickej komunikácie s podnikateľmi** v daňovej a colnej agende.

V oblasti verejného obstarávania sa v roku 2017 pripravila norma **pre elektronickú fakturáciu**. Platnosť legislatívy a praktické spustenie tzv. *e-Invoicingu* sa predpokladá od apríla 2019 pre obstarávateľov na ústrednej úrovni verejnej správy, o rok neskôr pre obstarávateľov na všetkých úrovniach verejnej správy.

Na základe princípu *jedenkrát a dosť* je i naďalej cieľom poskytovať klientom predvyplnené údaje, ktorými už FS SR disponuje. Zároveň sa plánuje automatizácia už zavedených upozorňujúcich správ **soft warning**, ktoré sú prostriedkom pre preventívne komunikovanie so subjektmi finančnej správy za účelom plnenia ich povinností v agendách finančnej správy a predchádzaniu správnych deliktov a porušení zákonov. Daňové subjekty budú napríklad pravidelne upozorňované na ich nedoplatky formou SMS správ a emailov. Finalizuje sa druhá etapa automatizácie colného dohľadu nad dovozom tovaru prostredníctvom systému **e-DOVOZ**.

Podpora dobrovoľného plnenia daňových povinností obsahuje aj zámer FS SR pokračovať v implementácii **indexu daňovej spoľahlivosti**. Opatrenie, ktoré má motivačný aj preventívny charakter, hodnotí daňový subjekt na základe plnenia jeho daňových povinností. Na zvýšenie komfortu klientov finančnej správy sa

⁵⁵ Všetky plánované opatrenia sú dostupné [tu](#).

transformáciou daňového úradu pre vybrané daňové subjekty vytvorí **Úrad pre vybrané hospodárske subjekty**. Okrem uľahčenia veľkého objemu dovozov najväčším importérom prispeje úrad k prevencii a dodržiavaniu daňových a colných predpisov zo strany hospodárskych subjektov, či k prínosu v podobe udržania kľúčových a získania nových platcov cla na Slovensku.

Rezort spravodlivosti plánuje pokračovať na zmenách **obchodného registra**, ktorých zámerom je znížiť administratívnu záťaž podnikateľov a súdov pri registrácii obchodných spoločností. Znížia sa poplatky a zlepšia sa elektronické služby pre podnikateľov (zjednotenie dokumentácie pri zápise zmien, štandardizované formuláre pre malé a stredné podniky). Rozšíri sa dostupnosť služieb rozšírením počtu externých registrátorov, ktorý budú môcť zapísať subjekt do obchodného registra. Konkrétny návrh opatrení na zlepšenie fungovania obchodného registra už prešiel pripomienkovým konaním a bude predložený na rokovanie vlády, pričom vláda by mala následne uznesením zaviazat' MS SR k plneniu jednotlivých opatrení aj s určením termínov.

MH SR má v rámci agendy zlepšovania podnikateľského prostredia za cieľ pripraviť do konca súčasného volebného obdobia **tri až štyri balíčky podnikateľských opatrení**. Prvý návrh s 35 opatreniami bol schválený vládou v minulom roku. V roku 2018 by mal byť na základe podnetov od podnikateľov predstavený i druhý balíček. Zároveň sa bude raz ročne zverejňovať odpočet už zrealizovaných opatrení zo schválených balíčkov.

Pripravuje sa tiež **informačný portál pre podnikateľov**, ktorého cieľom by mala byť napríklad lepšia orientácia v legislatíve, či rýchla navigácia pri hľadaní štátnych inštitúcií, na ktoré sa majú podnikatelia v jednotlivých situáciách obrátiť.

Na začiatku roka 2018 bol vládou schválený **strategický dokument lepšej regulácie RIA 2020**, ktorý predpokladá zavedenie princípu na zníženie regulácie *one-in, one-out*⁵⁶ do legislatívneho procesu, uskutočnenie pilotného projektu ex-post hodnotenia vybranej regulácie, či vytvorenie komplexnej IT platformy lepšej regulácie (simulácie vplyvov navrhovaných regulácií, automatizácia procesu ex ante posudzovania vplyvov regulácie).

⁵⁶ *one-in, one-out* je mechanizmus znižovania regulácií, ktorý pri prijatí jednej regulácie s dopadom na podnikateľské prostredie vyžaduje zároveň odstrániť staršiu reguláciu v rovnakom rozsahu dopadov na podnikateľské prostredie

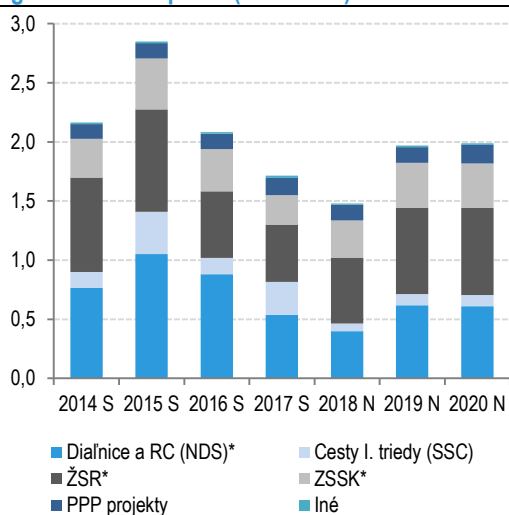
4.6 Dopravná infraštruktúra

Rezort dopravy postupne implementuje opatrenia revízie výdavkov na dopravu z roku 2016. Kľúčové pre zvýšenie hodnoty dopravných investícií je nastavenie jasných, analyticky podložených investičných priorít. V rámci kapitoly rezort hľadá spôsoby navyšovania výdavkov na opravu a údržbu ciest I. triedy. Bude sa rozširovať rozsah zverejňovaných dát pri dopravných projektoch čerpajúcich verejné zdroje. Analýza slovenského prístupu odhadovania nákladov výstavby diaľnic a rýchlostných ciest v spolupráci s OECD odporúča vytvoriť verejnú databázu historických jednotkových cien pre diaľnice a ostatné sektory verejných prác a zabezpečiť odborné kapacity podporujúce odhadovanie nákladov.

Výdavky MDV SR a ním zriadených organizácií na dopravu klesnú, dosiahnu 1,5 mld. eur v roku 2018.

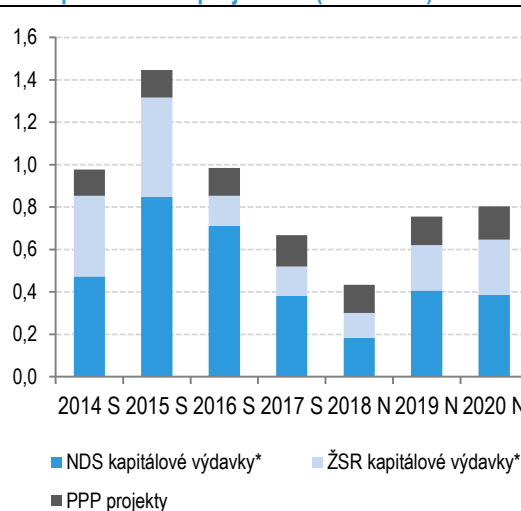
V roku 2017 výdavky na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest oproti roku 2016 klesli, pokles nastal aj vo výdavkoch ŽSR na infraštruktúrne projekty. Došlo k zníženiu čerpania prostriedkov z EÚ fondov, kapitálové výdavky z vlastných zdrojov neklesli.

Graf 30: Výdavky kapitoly MDV SR a ním zriadených organizácií na dopravu (v mld. eur)⁵⁷

*Zdroje ŠR, EÚ a spolufinancovania, vlastné zdroje (bez výdavkov na splácanie istín úverov – kategória 820) Zdroj: RVS, MDV SR

Graf 31: Kapitálové výdavky NDS a ŽSR + platba za dostupnosť v PPP projektoch (v mld. eur)

Zdroj: RVS, MDV SR

Zvýšené úsilie bude potrebné alokovať na projekt obchvatu Bratislavy D4/R7, ktorý sa dostal do skľuz. Skorší termín realizácie bol totiž hlavným dôvodom výhodnosti financovania obchvatu formou PPP oproti financovaniu štátom. Prioritou ostáva implementácia opatrení revízie výdavkov na dopravu, ktoré sa plnia len čiastočne.

Opatrenia vyplývajúce z revízie výdavkov

Kľúčové pre zvýšenie hodnoty dopravných investícií je nastavenie jasných, analyticky podložených investičných priorít vo všetkých sektoroch dopravy a zverejnenie záväzného a pravidelne aktualizovaného investičného plánu MDV SR. Lepšie plánovanie projektov zároveň zlepšuje zameranie obmedzených kapacít a financií na prioritné projekty.

MDV SR bude pri nových investičných projektoch nad 20 mil. eur v rámci prípravy zadania štúdie realizovateľnosti posudzovať vhodnosť aplikácie multimodálnych variantov. MDV SR realizuje štúdie realizovateľnosti na začiatku predinvestičného procesu. Vypracovanie metodiky pre zohľadňovanie multimodálneho posúdenia a jej zverejnenie sa predpokladá koncom roka 2018.

⁵⁷ Do roku 2015 výdavky na železničnú osobnú dopravu zahŕňajú len prostriedky MDV SR na základe Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme a na základe zmlúv o nenávratnom finančnom príspevku z OP Doprava. Od roku 2016 bola ZSSK zaradená Eurostatom do sektora verejnej správy. Skutočnosť za roky 2016 a 2017 a návrh rozpočtu na roky 2018 až 2020 preto zahŕňajú všetky výdavky na železničnú osobnú dopravu ZSSK (bez výdavkov na splácanie istín úverov – kategória 820).

V spolupráci s mimovládnyimi organizáciami sa pracuje na tom, aby **údaje o realizovaných projektoch boli zverejňované v požadovanom rozsahu a v užívateľsky prívetivej forme**. V budúcnosti sa bude rozširovať okruh projektov čerpajúcich verejné zdroje, u ktorých sa budú zverejňovať relevantné dáta. V súčasnosti sa na portáli otvorených dát zverejňujú prvé datasety.

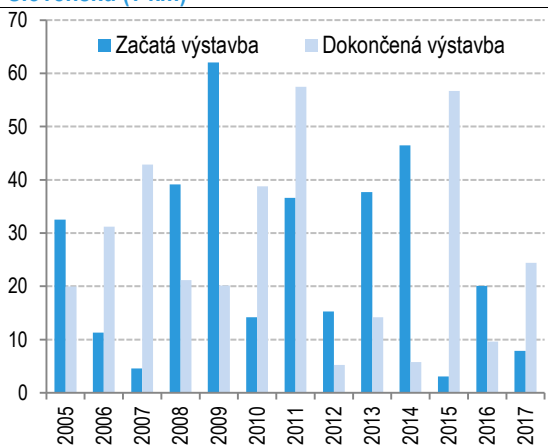
MDV SR naďalej bude intenzívne **hľadať spôsoby navýšenia výdavkov na opravu a údržbu ciest I. triedy**, v priebehu roka 2017 boli navýšené prostriedky pre rekonštrukciu a údržbu ciest I. triedy o 30,5 mil. eur. MDV SR bude hľadať spôsoby ako udržateľným spôsobom zabezpečiť vyššie financovanie ciest I. triedy na úkor menej prioritných výdavkov kapitoly. Zdroje je možné nájsť aj odložením tvorby projektovej dokumentácie pre iné dopravné projekty (vrátane diaľnic, rýchlostných ciest a železničných projektov) s nízkou prioritou a predpokladanou realizáciou po roku 2030.

V železničnej infraštruktúre MDV SR **realizuje úspory zavedením diaľkového riadenia dopravy – dispečerizáciou** v prvom kroku realizáciou menších investícií s vysokou návratnosťou. Taktiež zoptimalizuje jednotkové náklady a zvýši výnosy, spolu o 20 % v dotovanej verejnej osobnej železničnej doprave. V rámci optimalizácie už analyzuje dopady prípadnej eliminácie 234 km tratí s nízkym využitím bez osobnej dopravy⁵⁸ a ďalších 91 km tratí s minimálnou osobnou dopravou. Zabezpečí, aby prioritné projekty železničnej infraštruktúry boli pred verejným obstarávaním na dodávateľa stavebných prác predložené na hodnotenie aj zo strany MF SR.

Diaľnice, rýchlostné cesty a cesty I. triedy

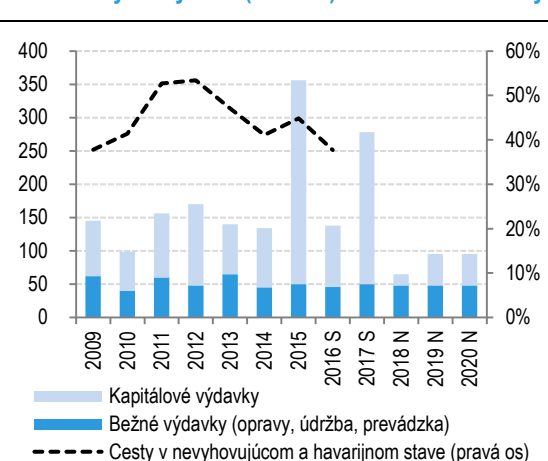
V roku 2017 prudko klesli celkové kapitálové výdavky Slovenska na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest na 380 mil. eur⁵⁹. Došlo k zníženiu čerpania prostriedkov z EÚ fondov, kapitálové výdavky z vlastných zdrojov neklesli. Nízke tempo kapitálových výdavkov bude pokračovať aj v roku 2018, kde je na výstavbu nových úsekov alokovaných iba 183 mil. eur, len malá časť z nich zo zahraničných grantov. Dôvodom je najmä nepripravenosť výstavby nových úsekov, nie rozpočtové obmedzenia projektov.

Graf 32: Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest na Slovensku (v km)

Zdroj: NDS, MDV SR

Graf 33: Výdavky SSC (mil. eur) a stav ciest I. triedy

Zdroj: RVS, SSC

Bežné výdavky Slovenskej správy ciest (SSC) na údržbu a opravy 3 176 km ciest I. triedy sú stále nedostatočné. V roku 2016 bolo stále 38 % ciest v nevyhovujúcom a havarijnom stave a aj dnešné cesty v dobrom stave sa pri súčasnej úrovni financií na údržbu a opravy budú postupne dostávať do nevyhovujúceho stavu a následne vyžadovať drahú rekonštrukciu. Rozpočet výdavkov na údržbu a opravy v roku 2017 dosiahol 50 mil. eur, rozpočet na roky 2018 až 2019 predpokladá úroveň 48 mil. eur ročne, pričom optimálna ročná úroveň (bez započítania úsekov, ktoré sú už teraz v havarijnom stave) je podľa revízie výdavkov 64 mil. eur.

⁵⁸ MDV SR a ŽSR a upresní odhad úspory 6 mil. eur ročne s potenciálnymi jednorazovými nákladmi vo výške maximálne 70 mil. eur.

⁵⁹ Kapitálové výdavky zahŕňajú výkup pozemkov a tvorbu hrubého fixného kapitálu (investície).

MDV SR v spolupráci s OECD a MF SR **analyzovalo slovenský prístup odhadovania nákladov výstavby diaľnic a rýchlostných ciest** a konfrontovalo ho s medzinárodnou praxou. Analýza⁶⁰ ukázala, že finálne náklady slovenských projektov boli v priemere o 20 % nižšie než odhad štátnej expertízy, ktorá je pripravovaná v skorej fáze projektu. Dosahované hodnoty kontrastujú s medzinárodnými skúsenosťami, kde bolo zaznamenané priemerné prekročenie rozpočtu o 20 %. Ako primárna príčina sa javí použitie neúmerne vysokých jednotkových cien pri tvorbe odhadov, čo vyplýva z nedostatočnej databázy historických jednotkových cien a nedostatočného posúdenia rizika. Používanie nepresných (príliš vysokých alebo príliš nízkych) odhadov môže mať potenciálne negatívne vplyvy na analýzy prínosov a nákladov (CBA) a výber projektov. Preto analýza odporúča napr. **vytvoriť verejnú databázu historických jednotkových cien pre diaľnice a ostatné sektory verejných prác a zabezpečiť odborné kapacity podporujúce odhadovanie nákladov.**

Železnice

Pokračuje prebiehajúca **modernizácia železničného koridoru Bratislava – Žilina** a obstaranie vlakových súprav, začína modernizácia koridorov Bratislava – Kúty št. hr. a Žilina – Košice. Na vybraných traťových úsekoch na severnom železničnom koridore sa zvýši maximálna prevádzková rýchlosť vlakov na 160 km/hod. Zároveň dôjde k zvýšeniu komfortu poskytovaného cestujúcim.

Existuje potenciál pre efektívnejšie využitie vlakových súprav zvýšením nábehu a obsadenosti vlakov. ZSSK by zvýšením priemerného denného počtu hodín jazdy každého vozňa o 15 % (úroveň ČR) mohlo znížiť potrebu vozňov o 42 alebo zvýšením priemernej obsadenosti vozňov o 10 % znížiť potrebu vozňov o 30. Kombináciou týchto zlepšení predpokladáme nižšiu potrebu o 68 vozňov.

MDV SR posilní o 3,4 % železničnú dopravu na najvýznamnejších tratiach. Ďalšie posilnenie, predbežne o 1,6 %, je možné aj bez zvýšenia dotácii preskupením neproduktívnych výkonov – dotovaných vlakov, ktoré nevozia cestujúcich (súpravové vlaky) na produktívne výkony s cieľom dosiahnutia efektívnejšieho využitia jednotlivých vozidiel.

Pre zvýšenie dopytu po verejnej doprave a jej zefektívnenie je možné zvážiť aj **rozšírenie konkurencie** a zavedenie tendrov na jednotlivé železničné trate. V tendri môže štát vyberať z ponuky viacerých dopravcov a znížiť nároky na dotáciu, rozšíriť počet spojov alebo zvýšiť kvalitu cestovania. Pred zahájením liberalizácie je potrebné poznať údaje o počte cestujúcich a ekonomike jednotlivých liniek. V prvej fáze MDV SR pripravuje súťaže prevažne na lokálne trate.

Optimalizácia finančnej situácie ZSSK je možná aj dôkladnejším plánovaním investičných projektov. **Alternatívy k investíciám ako napr. dlhodobé prenájmy by mali byť dôkladne analyzované** a posúdené voči nákupu. Realizované by malo byť optimálne riešenie.

⁶⁰ [OECD: Revízia procesov tvorby cenových odhadov pre diaľničné projekty – Příklad Slovenska](#)

4.7 Environmentálna udržateľnosť a energetika

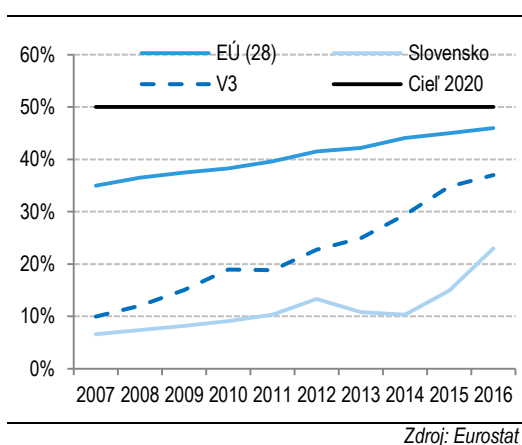
Implementácia opatrení identifikovaných v revízii výdavkov na životné prostredie zvýši hodnotu za peniaze opatrení v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia. Prijaté strategické dokumenty vytvoria rámec smerovania jednotlivých politík životného prostredia a navrhujú systémové riešenia pre najväčšie environmentálne výzvy Slovenska. S cieľom zvýšiť mieru recyklácie v oblasti odpadového hospodárstva bude od januára 2019 implementovaná novela zákona o poplatkoch znevýhodňujúca skládkovanie. Vytvorí sa rámec pre prechod na obehové a zelené hospodárstvo. Bude podporované environmentálne vzdelávanie.

Výsledkové indikátory pre environmentálnu udržateľnosť a energetiku

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Cieľ 2020
Emisie skleníkových plynov mimo ETS⁶¹ (%, zmena voči roku 2005)	SK	-8,1	-5,1	-11,2	-14,7	-19,5	-24,4	-23,2	-	13
	EÚ	-6,0	-3,9	-7,9	-8,7	-9,9	-13,0	-	-	-10
Podiel OZE⁶² na hrubej konečnej spotrebe (%)	SK	9,4	9,1	10,3	10,4	10,1	11,7	12,9	12,0	14
	EÚ	12,4	12,9	13,2	14,4	15,2	16,1	16,7	17,0	20
Konečná energetická spotreba (%, zmena voči priemeru rokov 2001- 2005)	SK	-7,0	0,9	-5,3	-9,6	-7,0	-12,3	-11,4	-8,8	-11
	EÚ	-4,8	-0,7	-5,3	-5,4	-5,4	-9,3	-7,3	-5,5	-7,3

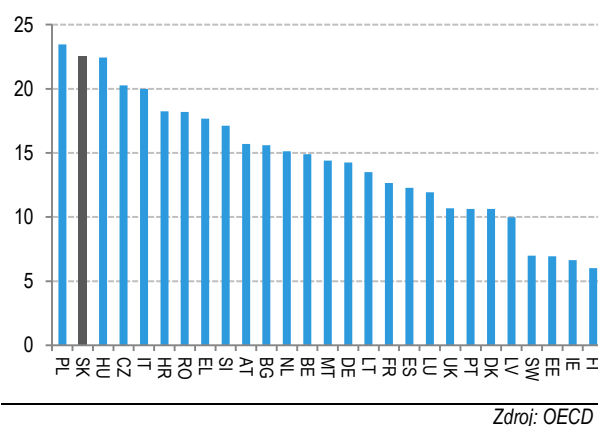
V roku 2018 bola, na základe kompozitného indexu EPI⁶³, celková kvalita životného prostredia na Slovensku hodnotená ako 28. najlepšia na svete, čo predstavuje zhoršenie o štyri miesta v porovnaní s rokom 2016. Aj naďalej existujú oblasti ako odpadové hospodárstvo a kvalita ovzdušia, v ktorých výrazne zaostávame. Slovensko je pod priemerom krajín EÚ a V3 v miere recyklácie, hoci sa zlepšuje viac ako je priemerná zmena v EÚ. Nadpriemerne veľa obyvateľov Slovenska je vystavených škodlivým prachovým časticám PM_{2,5}.

Graf 34: Miera recyklácie komunálneho odpadu

Zdroj: Eurostat

Graf 35: Priemerné vystavenie obyvateľstva PM_{2,5} v µg/m³ (2015, odhadované hodnoty)

Zdroj: OECD

Implementácia revízie výdavkov

Opatrenia revízie výdavkov na životné prostredie budú realizované na základe Implementačného plánu 2018 v spolupráci s Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Ich realizácia povedie k zvýšeniu hodnoty v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia o 241 mil. eur v roku 2018.

⁶¹ ETS - systém obchodovania s emisiami

⁶² OZE - obnoviteľné zdroje energie

⁶³ Environmental Performance Index (Index environmentálnej výkonnosti) je spôsob hodnotenia štátov z hľadiska celkovej ohľaduplnosti voči životnému prostrediu. Tento index bol vyvinutý na Yale University, kde sa aj vyhodnocuje pre jednotlivé štáty.

Informačná platforma – Zelené hospodárstvo

Zelený vzdelávací fond bude po pilotnom ročníku pokračovať vo financovaní vzdelávacích environmentálnych aktivít, prostredníctvom podpory neziskových organizácií. Informačná platforma Zelené hospodárstvo sa po pilotnej fáze zameranej na podnikateľskú sféru rozšíri na ďalšie subjekty. Bude prispievať k zvyšovaniu environmentálneho povedomia a poskytovať informácie z oblasti financovania prechodu na obehové hospodárstvo⁶⁴.

Environmentálne stratégie

V priebehu roka 2018 bude vláde SR predložená na schválenie **Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030**. Nastavuje merateľné ciele a navrhuje systémové riešenia pre najväčšie environmentálne výzvy Slovenska, hlavne kvalitu ovzdušia, odpady a lesy.

V prvej polovici roka 2018 bude publikovaná štúdia nízkouhlíkového rozvoja, ktorá vzniká v spolupráci MŽP SR so Svetovou bankou a expertmi z iných rezortov. V nadväznosti na štúdiu bude pripravená **Nízkouhlíková stratégia**, ktorá identifikuje možnosti rozvoja slovenskej ekonomiky a potenciál znižovania emisií nákladovo efektívnym spôsobom s výhľadom do roku 2050.

Bude vypracovaný **Národný program riadenia znečisťovania ovzdušia a Stratégia na zlepšenie kvality ovzdušia**, ktoré prispievajú k zvýšeniu kvality ovzdušia a dosahovaniu medzinárodných záväzkov SR v oblasti znižovania emisií.

Odpadové hospodárstvo

Novela zákona o poplatkoch za uloženie odpadov s predpokladanou účinnosťou od januára 2019 prispeje k nižšej miere skládkovania a zároveň vyššej recyklácii. Bude iniciovaná tvorba konkrétnej cestovnej mapy pre obehové hospodárstvo, ktorá rozpracuje aspekty environmentálnej politiky obsiahnuté v pripravovanej Stratégii environmentálnej politiky SR do roku 2030. Zdôrazní sa zameranie na celý životný cyklus produktov a služieb s dôrazom na eko-inovácie, racionálne využívanie prírodných zdrojov, produktový dizajn, udržateľnú výrobu a spotrebu.

V roku 2018 bude prijatý nový **Program predchádzania vzniku odpadu** Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025. Cieľom programu bude minimalizácia tvorby odpadu a dôsledné dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva. Nový informačný systém odpadového hospodárstva pomôže zlepšiť kontrolu nad tokmi odpadov.

Ochrana prírody a biodiverzity

Zintenzívni sa riešenie otázok vlastníckych vzťahov v chránených územiach, vrátane kompetenčnej delimitácie pozemkov vo vlastníctve štátu. Zváža sa zavedenie inovatívnych zdrojov financovania ochrany prírody.

⁶⁴ Cieľom obehového hospodárstva je zachovať hodnotu výrobkov a materiálov čo najdlhšie. Keď výrobok dosiahne koniec svojho životného cyklu, zdroje sa z hospodárstva nevyradia, ale použijú sa znova a znova na vytváranie novej hodnoty - minimalizuje sa tak odpad a využívanie nových zdrojov.

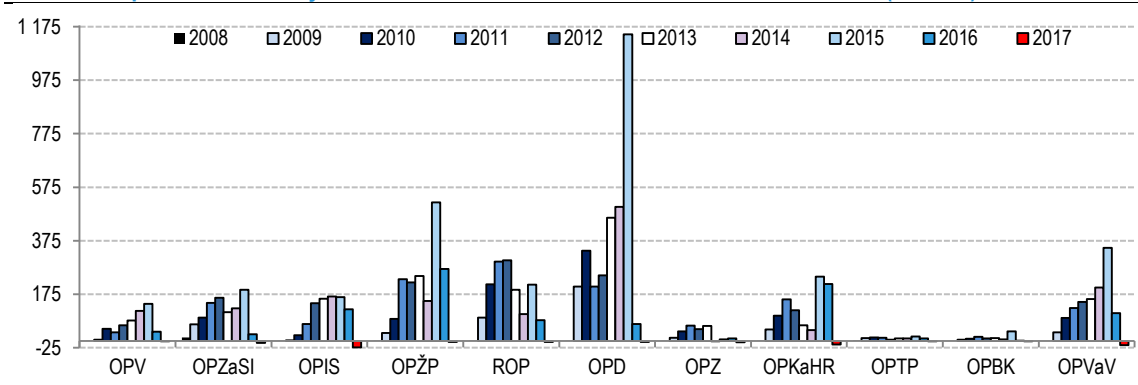
5 Politika súdržnosti EÚ

Politika súdržnosti EÚ dlhodobo patrí medzi kľúčové nástroje sociálno-ekonomického rozvoja SR a napĺňania cieľov stratégie Európa 2020 a plnenia časti opatrení každoročného špecifického odporúčania Rady EÚ pre SR. Fondy politiky súdržnosti sú hlavným zdrojom financovania verejných investícií na Slovensku. Z celkového objemu EÚ zdrojov⁶⁵ v programovom období 2007 – 2013 tvorili investície 61 %.

V zmysle legislatívy EÚ bola do 31. marca 2017 Európskej komisii (EK) zaslaná kompletná záverečná dokumentácia za operačné programy (OP) **programového obdobia 2007 – 2013**, ku ktorej počas roka 2017 prebiehala komunikácia s EK. Do konca roka 2017 bol zo strany EK uzatvorený prvý OP programového obdobia 2007 – 2013: INTERACT II.

V roku 2015 sa skončilo oprávnené obdobie pre realizáciu výdavkov programového obdobia 2007 – 2013⁶⁶. Celkové čerpanie za všetkých 14 OP v riadiacej pôsobnosti Slovenska (vrátane OP Rybné hospodárstvo a programov OP Cezhraničná spolupráca SR – ČR a OP Interact II) dosiahlo ku koncu roka 2017 úroveň 97 % z EÚ zdrojov (z celkovej alokácie 11,6 mld. eur EÚ zdrojov boli vyčerpané zdroje v objeme 11,3 mld. eur). Konečná úroveň čerpania bude známa až po akceptovaní záverečných žiadostí o platbu, záverečnej dokumentácie za jednotlivé programy zo strany EK a vysporiadaní otvorených prípadov.

Graf 36: Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, druhé PO 2007 – 2013, (mil. eur)

Zdroj: MF SR

Pomalý nábeh čerpania tretieho programového obdobia predstavuje riziko nízkeho čerpania do roku 2020. Podobne ako v predchádzajúcom programovom období Slovensko začína s čerpaním prostriedkov s dvojročným meškaním. Meškanie je spôsobené sústreďovaním administratívnych kapacít na uzatváranie programového obdobia 2007 – 2013, ako aj oneskorením prípravy a komplikovanosťou legislatívy EK na programové obdobie 2014 - 2020. Partnerskú dohodu SR a OP financované z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 schvaľovala EK postupne v rokoch 2014 až 2015. Podmienkou čerpania EÚ zdrojov je aj splnenie 43 ex-ante kondicionalít, ktoré boli stanovené na úrovni EÚ pre všetky tematické ciele EŠIF a iné súvisiace oblasti. V júli 2017 bol proces verifikácie kondicionalít Komisiou ukončený.

Vzhľadom na dosiahnutý vyšší HDP v sledovanom období voči pôvodným predpokladom došlo v zmysle legislatívy EÚ k technickému prepočtu finančnej obálky (zníženie o 68,8 mil. eur). Na základe toho bola revidovaná Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 a tri programy: OP Výskum a inovácie, Integrovaný regionálny OP, OP Integrovaná infraštruktúra. Naopak, v súlade s rozhodnutím o alokovaní dodatočných finančných prostriedkov pre Slovenskú republiku z osobitných zdrojov Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa zvýšila alokácia OP Ľudské zdroje o 12,4 mil. eur.

⁶⁵ Výdavky zo ŠF, KF, Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), cezhraničná spolupráca atď.

⁶⁶ S výnimkou implementácie finančných nástrojov, pre ktoré plynulo obdobie oprávnenosti do konca marca 2017.

Z celkovej alokácie 12 OP v objeme 15,5 mld. eur bolo ku koncu roka 2017 vyčerpaných 1 747,9 mil. eur, čo predstavuje čerpanie na úrovni 11,3 %. Celkový objem zazmluvnených projektov dosiahol 5 327,4 mld. eur, čo je 34,4 %. K 31. decembru 2017 sa prvýkrát sledovalo plnenie pravidla n+3 pri 7 OP, schválených EK v roku 2014. K 31. decembru 2018 sa pravidlo n+3 bude sledovať už pri všetkých OP. To znamená, že Slovensko bude môcť čerpať finančné prostriedky z tretieho programového obdobia až do roku 2023. Do konca roka 2018 bude tiež potrebné deklarovať EK sumy stanovené vo finančnom ukazovateli výkonnostného rámca jednotlivých programov, na základe ich plnenia EK priradí, resp. nepriradí OP výšku výkonnostnej rezervy.

Podľa analytického scenára⁶⁷ by pri pomalom nábehu čerpania pozorovaného v prvých troch rokoch mohlo Slovensko do konca roka 2020 vyčerpať približne polovicu alokovaných prostriedkov z EŠIF. Skúsenosti z doterajšej implementácie EÚ fondov však naznačujú, že najvyššie čerpanie je spravidla v posledných rokoch programového obdobia a taktiež dochádza k predĺženiu možnosti čerpania o 3 roky v zmysle pravidla n+3.

Alokácia a čerpanie EÚ zdrojov k 31. 12. 2017, tretie PO 2014 – 2020 (update v marci)

Operačný program	Riadiaci orgán	Alokácia zo zdrojov EÚ (mil. eur)	Čerpanie (mil. eur)	Zazmluvnenosť projektov (mil. eur)
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 231	88,3	798,1
Integrovaná infraštruktúra	MDV SR	3 949	671,8	1 098,7
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 217	288,4	1 088,7
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 138	182,9	1 018,6
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 739	79,9	329,8
Efektívna verejná správa	MV SR	278	12,8	90,6
Technická pomoc	ÚV SR	159	28,9	76,9
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	16	0,0	0,03
Interreg V-A SK-CZ	MPRV SR	90	0,0	0,0
Interreg V-A SK-AT	MPRV SR	76	0,0	0,0
PS INTERACT III	BSK	39	4,0	39,4
Spolu		13 933	1 357,1	4 540,7
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 560	390,8	786,7
Spolu		15 493	1 747,9	5 327,4

Zdroj: MF SR, ITMS, CKO

V júni 2016 vznikol ÚPVII ako nový ústredný orgán štátnej správy pre riadenie, koordináciu a dohľad nad využívaním finančných prostriedkov z EÚ fondov, pre oblasť informatizácie spoločnosti a pre oblasť investícií. Pribudli kompetencie v oblasti riadenia EÚ fondov, najmä právomoc posudzovať návrhy výziev a písomných vyzvaní ešte pred ich vyhlásením a právomoc v prípade neplnenia záväzných plánov OP zaviesť krízové riadenie príslušných riadiacich orgánov. Posudzovanie návrhov výziev/vyzvaní a premietnutie pripomienok ÚPPVII (k 31. 12. 2017 celkovo viac ako 2 800) do finálnych návrhov výrazne prispelo k vyššej kvalite vyhlásených výziev/vyzvaní.

ÚPVII v lete 2017 pripravil Akčný plán na posilnenie transparentnosti a zjednodušenia implementácie EŠIF, ktorý v septembri 2017 schválila vláda SR. Plán zavádza napr. zjednodušenie vykazovania výdavkov, plne elektronickú komunikáciu pre vybrané procesy, radikálne mení kritizovaný systém výberu odborných hodnotiteľov (hodnotiť budú experti len z oblasti, ktorá je predmetom hodnoteného projektu), v rámci boja proti korupcii a predchádzania konfliktu záujmov zavádza povinné využitie EÚ nástroja ARACHNE⁶⁸, atď.

Aj za intenzívnej účasti SR kontinuálne pokračujú diskusie o budúcej podobe politiky súdržnosti po roku 2020. ÚPVII po rozsiahlom dotazníkovom prieskume v SR pripravilo Návrh východiskovej pozície SR k politike súdržnosti po roku 2020, ktorý v januári 2018 schválila vláda SR.

⁶⁷ Prognóza do roku 2020 vychádza z predpokladu upraveného scenára nezmenných politik o ročný profil čerpania EÚ zdrojov v danom programovom období. Ročný profil čerpania EÚ zdrojov počas tretieho programového obdobia je v prognóze podobný profilu toho predchádzajúceho. Konkrétne výdavkové položky sú následne indexované prognózovaným rastom miezd, infláciou a nominálnym rastom HDP v súlade s aktuálnou prognózou MF SR.

⁶⁸ [Nástroj bodovania rizika ARACHNE](#)

6 Inštitucionálny rámec stratégie Európa 2020 a NPR

NPR vychádza z nového Programového vyhlásenia vlády SR, ktoré si stanovilo za priority posilniť spoločenskú a politickú stabilitu, pružne reagovať na príležitosti a negatíva vonkajšieho prostredia, plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, prehĺbiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Slovenska, posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu. Základné smerovanie opatrení zahrnutých v NPR tiež určujú sektorové stratégie. Koordinátorom NPR je minister financií SR. Spolupracuje tiež s Úradom predsedu vlády SR. Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu priebežne dohliada na premietnutie stratégie do ŠF, KF a EŠIF.

Do prípravy a realizácie NPR sú primárne zapojení ministri zodpovední za ekonomickú a sociálnu agendu. Ostatní ministri, splnomocnenci vlády a zástupcovia ostatných orgánov štátnej správy sa podieľajú na plnení stratégie v rámci spolupráce vo vybraných oblastiach. Konzultácie s partnermi, vrátane tretieho sektora, prebiehajú priebežne počas roka. Počas prípravy NPR prebehlo stretnutie štátnych tajomníkov všetkých zapojených rezortov. Financovanie opatrení NPR bude zabezpečené v rámci stanovených limitov výdavkov a počtu zamestnancov kapitol štátneho rozpočtu.

Na medzinárodnej úrovni predstavuje tento materiál opatrenia na naplnenie cieľov obsiahnutých v stratégii Európa 2020 definovaných v Ročnom prieskume rastu 2018 a Integrovaných usmerneniach pre stratégiu Európa 2020, ako aj na splnenie špecifických odporúčaní Rady pre SR. NPR tiež reaguje na hodnotenie plnenia špecifických odporúčaní z roku 2017 Európskou komisiou zverejnené v marci 2018⁶⁹. Dôležitým nástrojom na plnenie cieľov stratégie je politika súdržnosti. V roku 2014 sa začalo jej nové sedemročné programové obdobie.

Prílohou NPR je samostatný akčný plán, ktorý obsahuje najdôležitejšie opatrenia s výrazným fiškálnym dopadom spolu s termínom ich plnenia a vecnou zodpovednosťou.

⁶⁹ [Správa o krajine](#), Slovensko 2018, SWD(2018)

Príloha č. 1: Národné ciele stratégie Európa 2020 a iné indikátory

Výsledkové ukazovatele stratégie Európa 2020 a iných oblastí

			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Cieľ 2020
Fiškálna politika a verejné financie													
1	Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP) (% HDP)	SK	-	9,5	9,2	7	4	1,9	1,4	0,4	-0,1	0	0
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Efektívnosť výberu DPH (%)	SK	62,3	55,5	54,3	54,3	49,8	54,7	57,2	58,1	60,1	-	-
		EÚ	69,6	64,1	65,4	66,0	66,0	66,4	67,8	67,2	69,1	-	-
3	Medzera DPH (%)	SK	31,3	34,9	35,6	38,2	41,0	37,2	32,3	31,6	28,3	-	-
		EÚ	-	-	13,5	14,4	15,0	14,8	14,0	12,8	-	-	-
Vzdelávanie, veda a inovácie													
4	PISA (priemer dosiahnutých bodov)	SK	-	488	-	-	472	-	-	463	-	-	505
		OECD	-	497	-	-	497	-	-	492	-	-	-
EÚ 5	Predčasné ukončenie školskej dochádzky (% vo vekovej skupine 18 - 24 rokov)	SK	6	4,9	4,7	5,1	5,3	6,4	6,7	6,9	7,4	-	6
		EÚ	14,7	14,2	13,9	13,4	12,7	11,9	11,2	11	10,7	-	10
6	Citácie (% , 100 = priemer EÚ)	SK	40	35	34	35	45	47	44	50	55	-	70
		EÚ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
EÚ 7	Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 - 34 rokov)	SK	15,8	17,6	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,2	31,5	-	40
		EÚ	31,2	32,3	33,8	34,8	36	37,1	37,9	38,7	39,1	-	40
EÚ 8	Výdavky na výskum a vývoj (% HDP)	SK	0,46	0,47	0,62	0,67	0,81	0,83	0,89	1,18	0,79	-	1,2
		EÚ	1,85	1,94	1,93	1,97	2,01	2,03	2,04	2,03	2,03	-	3
9	High-tech export (% na celkovom exporte)	SK	5,2	5,9	6,6	6,6	8,2	9,5	9,7	9,8	-	-	14
		EÚ	15,4	17,1	16,1	15,4	15,7	15,3	15,7	17	-	-	-
Zamestnanosť a sociálna inklúzia													
10	Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	6,5	9,2	9,2	9,4	10,0	9,3	7,6	5,8	6,5	-	3
		EÚ	2,9	3,8	4,1	4,6	5,1	5,0	4,5	4,0	2,9	-	-
EÚ 11	Miera zamestnanosti (% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	SK	66,4	64,6	65,0	65,1	65,0	65,9	67,7	69,8	66,4	-	72
		EÚ	69	68,6	68,6	68,4	68,4	69,2	70,1	71,1	69	-	75
EÚ 12	Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením (% populácie)	SK	19,6	20,6	20,6	20,5	19,8	18,4	18,4	18,1	19,6	-	17,2
		EÚ	23,3	23,7	24,3	24,7	24,6	24,4	23,8	23,5	23,3	-	19,4
13	Miera náhrady (Benefit ratio) (priemerný dôchodok, % z priemernej mzdy)	SK	-	43,7	-	-	45,7	-	-	46,7	-	-	-
		EÚ	-	41,4	-	-	44,0	-	-	-	-	-	-
Modernizácia verejnej správy a podnikateľské prostredie													
14	Doing Business (poradie v rebríčku Svetovej banky)	SK	-	-	-	-	-	-	33	34	39	-	15
		EÚ	-	-	-	-	-	-	30	32	34	-	-
		V3	-	-	-	-	-	-	31	31	35	-	-
15	Index regulácie trhu produktov (bodové hodnotenie)	SK	1,62	-	-	-	-	1,29	-	-	-	-	1,2
		OECD	1,53	-	-	-	-	1,44	-	-	-	-	-
16	E-government	SK	40	38	50	48	42	33	57	51	48	47	71,7

	(%)	EÚ	35	37	41	41	44	41	47	46	48	49	-
17	Vnímanie korupcie	SK	-	-	-	-	-	39,5	-	45,6	-	46,4	62,6
	(%)	EÚ	-	-	-	-	-	61,1	-	63,1	-	62,4	-
Zdravie													
		SK muži	52,1	52,4	52,4	52,1	53,4	54,5	55,5	54,8			59,0
20	Roky zdravého života (očakávaný počet rokov pri narodení)	EÚ muži	61,1	61,3	61,8	61,7	61,5	61,4	61,4	62,6			-
		SK ženy	52,5	52,6	52,0	52,3	53,1	54,3	54,6	55,1			62
		EÚ ženy	62,2	62,0	62,6	62,1	62,1	61,5	61,8	63,3			-
Environmentálna udržateľnosť													
EÚ	21	Emisie skleníkových plynov mimo ETS (%, zmena voči roku 2005)	SK	-5,1	-8,1	-5,1	-11,2	-14,7	-19,5	-24,4	-23,2	-	13
			EÚ	-2,2	-6,0	-3,9	-7,9	-8,7	-9,9	-13,0	-	-	-10
EÚ	22	Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe (%)	SK	7,5	9,4	9,1	10,3	10,4	10,1	11,7	12,9	12,0	14
			EÚ	11	12,4	12,9	13,2	14,4	15,2	16,1	16,7	17,0	20
EÚ	23	Konečná energetická spotreba (%, zmena voči priemeru rokov 2001- 2005)	SK	0,8	-7,0	0,9	-5,3	-9,6	-7,0	-12,3	-11,4	-8,8	-11
			EÚ	1,0	-4,8	-0,7	-5,3	-5,4	-5,4	-9,3	-7,3	-5,5	-7,3

Popis výsledkových ukazovateľov stratégie Európa 2020 a iných oblastí

Názov ukazovateľa	Definícia a zdroj
Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti (GAP)	<p>Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti je rozdiel medzi aktuálnou hodnotou a dlhodobou udržateľnou hodnotou štrukturálneho primárneho salda. Dlhodobou udržateľnou hodnotou sa určuje na základe aktuálnej legislatívy a dlhodobých demografických a ekonomických prognóz ovplyvňujúcich príjmy a výdavky verejnej správy (implicitné záväzky), pričom do úvahy sa berú aj podmienené záväzky (napr. PPP projekty)</p> <p>Zdroj: OECD / Eurostat, výpočet Rada pre rozpočtovú zodpovednosť</p>
Efektívnosť výberu DPH	<p>Efektívnosť výberu DPH = výber DPH / [(konečná spotreba domácností + tvorba hrubého fixného kapitálu verejnej správy + medzis potreba verejnej správy – výber DPH) * (základná sadzba DPH / 100)]</p> <p>Tento index porovnáva skutočný výber DPH s potenciálnym výberom DPH. Čím väčšia je hodnota indikátora, tým efektívnejší je výber DPH. Potenciálny výber DPH ukazuje, koľko sa dokáže vybrať DPH z makroekonomickej základne pri zdanení základnou sadzbou DPH.</p> <p>Zdroj: OECD / Eurostat, výpočty MF SR</p>
Medzera DPH	<p>Rozdiel medzi potenciálnym výberom DPH, ktorý by štát získal, ak by sa všetky ekonomické subjekty správali v súlade so zákonom a jeho výkladom vo forme v akej bol prijatý, a skutočne vybranou daňou.</p> <p>Medzera DPH = [teoretická (potenciálna DPH) – aktuálne vybraná DPH] / teoretická (potenciálna DPH)</p> <p>Zdroj: Európska komisia / CASE, výpočty MF SR</p>
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	<p>Podiel populácie vo veku 18-24 rokov s najnižším vzdelaním (ISCED 0, 1, 2, 3C), ktorá nepokračuje v ďalšom vzdelávaní. Žiak nepokračuje vo vzdelávaní, ak sa počas posledných štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu nezúčastnil žiadneho typu vzdelávania, pričom sa nezohľadňuje relevantnosť vzdelávania pre súčasnú alebo budúcu prácu respondenta.</p> <p>Zdroj: Eurostat (edat_ifse_14)</p>
PISA	<p>Medzinárodné štandardizované hodnotenie vedomostí a zručností pätnásťročných žiakov. Hodnotí žiakov v troch oblastiach: v matematike, čítaní a prírodných vedách. Index je aritmetickým priemerom hodnotení v jednotlivých oblastiach.</p> <p>Zdroj: OECD - PISA 2015 Results (Volume I) [Tab I.2.3; I.4.3; I.5.3]</p>
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	<p>Podiel absolventov vysokoškolského štúdia vo veku 30-34 rokov pripadajúci na celkový počet obyvateľov rovnakej vekovej skupiny. Stupeň vysokoškolského alebo doktorandského štúdia zodpovedá úrovni ISCED 5-6.</p> <p>Zdroj: Eurostat (edat_ifse_03)</p>
Citácie na výskumníka	<p>Podiel počtu citácií v renomovaných medzinárodných časopisoch (Scimago Journal & Country Rank) na počet výskumníkov v krajine (Eurostat). Ukazovateľ je vyjadrený relatívne k priemernej hodnote krajín Európskej únie.</p> <p>Zdroj: http://www.scimagojr.com/, Eurostat (rd_p_persocc), výpočty MF SR</p>
Výdavky na výskum a vývoj	<p>Percentuálny podiel celkových výdavkov na výskum a vývoj na HDP.</p> <p>Zdroj: Eurostat (rd_e_gerdsc)</p>
High-tech export	<p>Podiel high-tech exportov na celkovom vývoze krajiny. Produkty high-tech sú vybrané produkty nasledovných odvetví: letecký priemysel, počítače a kancelárske stroje, elektronické telekomunikačné zariadenia, farmaceutický priemysel, vedecké prístroje, elektrické stroje, chemický priemysel, neelektronické prístroje, zbrojný priemysel.</p> <p>Zdroj: Eurostat [htec_si_exp4]</p>
Miera zamestnanosti	<p>Podiel zamestnanej populácie vo veku 20-64 rokov na celkovej populácii rovnakej vekovej skupiny. Ukazovateľ zahŕňa celkovú populáciu žijúcu v samostatných domácnostiach, nezahŕňa kolektívne domácnosti ani obyvateľov penziónov, či ubytovní a internátov, ani hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach. Zamestnaná populácia pozostáva z tých osôb, ktoré počas daného týždňa vykonávali hocikakú prácu za mzdu alebo zárobok po dobu aspoň jednej hodiny, resp. nepracovali, ale mali zamestnanie, v ktorom boli dočasne neprítomní.</p> <p>Zdroj: Eurostat (t2020_10), ŠÚ SR</p>
Miera dlhodobej nezamestnanosti	<p>Podiel populácie nezamestnanej dlhšie ako dvanásť mesiacov napriek tomu, že si aktívne hľadá prácu, na aktívnej populácii vo veku nad pätnásť rokov, nežijúcej v kolektívnej domácnosti.</p> <p>Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR</p>

Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	<p>Indikátor predstavuje súčet ľudí, ktorí sú v riziku chudoby (po sociálnych transferoch) a/alebo sú materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce vyjadrený percentuálne na celkovej populácii. Riziko chudoby predstavuje počet osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom nižším ako 60% mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch). Materiálna deprivácia predstavuje podiel ľudí, ktorí si z nasledujúcich deviatich položiek nemôžu dovoliť aspoň štyri: i) platiť nájom a náklady na bývanie, ii) udržať v dome teplo, iii) čelia neočakávaným výdavkom, iv) jesť mäso, rybu alebo ekvivalentné množstvo bielkovín každý druhý deň, v) týždňovú dovolenku mimo domova, vi) auto, vii) práčku, viii) farebný televízor, alebo ix) telefón. Ľudia v domácnosti bez práce sú osoby vo veku 0 – 59 rokov žijúce v domácnosti, kde dospelí pracujú menej ako 20% z celkového možného času počas predchádzajúceho roku.</p>
Miera náhrady (Benefit ratio)	<p>Zdroj: Eurostat (EU-SILC, t2020_50), ŠÚ SR</p> <p>Benefit ratio – ukazovateľ primeranosti verejných penzií. Vypočíta sa ako podiel priemernej penzie (započítané sú všetky druhy penzií – invalidné, starobné, minimálne) ku priemernej hrubej mzde v ekonomike. Ukazovateľ udáva jednoduchý priemer za krajiny EÚ. Medzinárodné porovnateľné hodnoty sú publikované v pravidelne aktualizovanej správe Európskej komisie - Ageing report.</p>
Doing Business	<p>Zdroj: Ageing report, Európska komisia</p> <p>Poradie krajiny v rebríčku Doing Business, ktorý meria reguláciu domácich malých a stredných firiem počas deviatich fáz ich životného cyklu: začiatok podnikania, vybavovanie stavebného povolenia, registrácia vlastníctva, získanie úveru, ochrana investorov, platenie daní, obchodovanie za hranicami, vymáhanie zmlúv a ukončenie podnikania. Dáta sú založené prevažne na domácich zákonoch, rôznych iných reguláciách a administratívnych požiadavkách.</p>
Index regulácie trhu produktov	<p>Zdroj: Svetová banka</p> <p>Hodnotenie krajiny v Indexe regulácie trhu produktov (Product Market Regulation Index). Meria reguláciu a bariéry v troch oblastiach: štátna kontrola, bariéry v podnikaní a bariéry pre obchod a investície (každá s tretinovou váhou). Index regulácie trhu produktov sa nezameriava len na podnikateľskú činnosť bežných podnikov, ale meria širšiu reguláciu (napr. regulácia sieťových odvetví).</p>
E-Government	<p>Zdroj: OECD</p> <p>Percento jednotlivcov vo veku 16 - 74, ktorý používajú internet na komunikáciu s verejnou správou</p>
Korupcia	<p>Zdroj: Eurostat (tin00012)</p> <p>Ukazovateľ Korupcia je zostavený ako priemer dvoch indexov: Vnímanie a skúsenosť s korupciou u podnikateľov - prieskum Eurobarometra. Prieskum zahŕňa otázky o rozšírení korupčných praktík, procese verejného obstarávania, rozšírenie korupčného správania vo verejných tendroch, skúseností s podplácaním pri verejných zákazkách a názor o tom ako je korupcia trestaná. Index vnímania korupcie (CPI) - Transparency International, meria vnímanie korupcie na základe 5-10 zdrojových prieskumov podnikateľov a expertov pre každú krajinu. Na Slovensku je zahrnutých osem prieskumov o vnímaní korupcie, 50 % váhy sú názory podnikateľov, a 50 % názory expertov.</p>
Zdravé roky života	<p>Zdroj: Transparency International, Eurobarometer, výpočty IFP</p> <p>Počet rokov prežitých v dobrom zdravotnom stave, ktoré je možné očakávať pri narodení. Ukazovateľ kombinuje údaje o mortalite a morbidite v danej krajine. Dobrý zdravotný stav je definovaný neprítomnosťou invalidity alebo obmedzení v každodennom živote. Nazýva sa aj roky života bez hendikepu (disability-free life expectancy, DFLE). Určuje sa samostatne pre mužov a pre ženy.</p>
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	<p>Zdroj: Eurostat (hlth_hlye)</p> <p>Emisie skleníkových plynov mimo ETS ako CO₂ ekvivalent vyjadrujú percentuálnu zmenu voči roku 2005. Indikátor vyjadruje trendy agregovaných antropogénnych emisií CO₂, NO₂, CH₄, HFC, PFC a SF₆ súhrnne nazývaných skleníkové plyny a vyjadrené ako CO₂ ekvivalent. Celkové množstvo nezahŕňa emisie z využívania krajiny a lesov (LULUCF).</p>
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe	<p>Zdroj: SHMÚ</p> <p>Podiel konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie a hrubej konečnej energetickej spotreby. Konečná energetická spotreba z obnoviteľných zdrojov sa vypočíta ako súčet hrubej konečnej spotreby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, hrubej konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie určenej na výrobu tepla a chladu a konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie v doprave.</p>

Zdroj: Eurostat (t2020_31)

**Konečná
energetická
spotreba**

Konečná spotreba energie zahŕňa všetku energiu dodanú konečným spotrebiteľom (v priemysle, v doprave, v domácnostiach a v iných sektoroch) pre všetky druhy energetických potrieb. Nezahŕňa dodávky energie pre transformáciu a/alebo vlastnú spotrebu energetických odvetví, rovnako ako straty v sieťach.

Zdroj: Eurostat (t2020_35)
